

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**KADIN HÜKÜMLÜLERİN CEZA İNFAZ KURUMUNDA YAŞADIKLARI
SORUNLAR VE BAŞA ÇIKMA TARZLARININ BELİRLENMESİ:
ESKİŞEHİR ÇİFTELER KADIN KAPALI CEZA İNFAZ KURUMU ÖRNEĞİ**

RUMEYSA AKGÜN

**SOSYAL HİZMET ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**DANIŞMAN
PROF.DR. VELİ DUYAN**

2012-ANKARA

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

KADIN HÜKÜMLÜLERİN CEZA İNFAZ KURUMUNDA YAŞADIKLARI
SORUNLAR VE BAŞA ÇIKMA TARZLARININ BELİRLENMESİ:
ESKİŞEHİR ÇİFTELER KADIN KAPALI CEZA İNFAZ KURUMU ÖRNEĞİ

RUMEYSA AKGÜN

SOSYAL HİZMET ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ
DANIŞMAN
PROF.DR. VELİ DUYAN

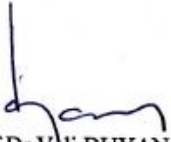
2012-ANKARA

Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü
Sosyal Hizmet Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı
Çerçevesinde Yürütülmüş Olan Bu Çalışma, Aşağıdaki Jüri Tarafından
Yüksek Lisans Tezi Olarak Kabul Edilmiştir.

Proje Değerlendirme Sınav Tarihi : 28.06.2012

Prof. Dr. Şengül HABZEMİTOĞLU
Ankara Üniversitesi
Jüri Başkanı

Prof. Dr. Veli DUYAN
Ankara Üniversitesi
(Danışman)

Doç. Dr. Özlem ÇANKURTARAN ÖNTAŞ
Hacettepe Üniversitesi
İ.İ.B.F. Sosyal Hizmet Bölümü

Doç. Dr. Ayşe Sezen BAYOĞLU
Ankara Üniversitesi

Doç. Dr. Elif GÖKCEARSLAN CİFCİ
Ankara Üniversitesi

İÇİNDEKİLER

Kabul ve Onay	ii
İçindekiler	iii
Önsöz	vi
Simgeler ve Kısaltmalar	vii
Çizelgeler	viii
1.GİRİŞ	1
1.1.Önem	6
1.2.Varsayımlar	7
1.3.Sınırlılıklar	7
1.4.Tanımlar	7
1.5.Suç	8
1.6.İlk Hapishane (Cezaevi) Sistemleri	10
1.6.1.Philadelphia ya da Pennsylvania Sistemi	11
1.6.2.Auburn Sistemi	12
1.6.3.İrlanda Sistemi	12
1.7.Ülkemizde İnfaz Kurumu Türleri	13
1.7.1.Kapalı Ceza İnfaz Kurumları	13
1.7.2.Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumları	14
1.7.3.Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumları	14
1.7.4.Çocuk Kapalı Ceza İnfaz Kurumları	14
1.7.5.Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumları	15
1.7.6.Açık Ceza İnfaz Kurumları	15
1.7.7.Çocuk Eğitimevleri	15
1.8.Çifteler Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	16
1.9.Dünya’da Kadın Suçluluğu	18
1.10.Türkiye’de Kadın Suçluluğu	19
1.11.Kadın Suçluluğunun Nedenleri	20
1.12.Kadın Suçluluğunu Açıklayan Yaklaşımlar	27
1.12.1.Geleneksel Dönem Kadın Suçluluğu	27

1.12.1.1.Biyolojik Açıklamalar	27
1.12.1.2.Psikolojik Teoriler	28
1.12.1.3.Sosyal Yapı Teorileri	29
1.12.2.Modern Dönem Yaklaşımları	30
1.12.2.1.Feminist Teoriler	30
1.13.Kadın Hükümlülerin Genel Özellikleri	31
1.14.Kadın Hükümlülerin Sorunları	32
1.14.1.Yalnızlık	32
1.14.2.Çocuklarından Ayrı Kalma ve Küçük Çocukların Cezaevinde Bulunması	33
1.14.3.Fiziksel ve Ruhsal Rahatsızlıklar	34
1.14.4.Meslek ve Eğitim Sorunları	35
1.14.5.Alkol ve Madde Kullanımı Sorunları	35
1.14.6.Ekonomik Sorunlar	36
1.14.7.Diğer Hükümlüler İle Yaşanan Sorunlar	37
1.14.8.Aile ve Arkadaşlarla İlişkili Sorunlar	37
1.15.Kadın Hükümlülerin Sorunlarla Başa Çıkmaları	38
1.16.Kadın Suçluluğu ve Sosyal Hizmet	39
1.17.Sorunlarla Başa Çıkma Tarzı İle İlgili Araştırmalar	43
2.GEREÇ ve YÖNTEM	45
2.1.Araştırmanın Modeli	45
2.2.Veriler Toplama Araçları	46
2.2.1.Görüşme Formu	46
2.2.2.Baş Çıkma Tarzı Ölçeği	46
2.2.3.Hükümlü Sorunları Tarama Envanteri	47
2.2.4.Süre ve Olanaklar	47
2.2.5.Verilerin Çözümlemesi	48
3.BULGULAR	49
3.1.Kadın Hükümlülerin Sosyo – Demografik Özelliklerine İlişkin Bulgular	49
3.2.Kadın Hükümlülerin Ailelerine ve Eşlerine İlişkin Bilgiler	55
3.3.Kadın Hükümlülerin Suçlarına İlişkin Bilgiler	57
3.4.Kadın Hükümlülerin Sorunlarla Baş Çıkma Tarzlarına İlişkin Bulgular	59
3.5.Kadın Hükümlülerin Hükümlü Sorunları Tarama Envanterine İlişkin Bulguları	79

4.TARTIŞMA	90
5.SONUÇ VE ÖNERİLER	97
ÖZET	102
SUMMARY	103
KAYNAKLAR	104
EKLER	108
EKI. Görüşme Formu-1	108
EK II. Başa Çıkma Tarzı Ölçeği	112
EK III. Hükümlü Sorunları Tarama Envanteri	115
ÖZGEÇMİŞ	119

ÖNSÖZ

Bu araştırma kadın hükümlülerin ceza infaz kurumunda yaşadıkları sorunlar ve başa çıkma tarzlarını belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Bu konunun çalışılmak istenmesinin sebebi kadın hükümlülerin sorunlarına yönelik çalışmaların az sayıda olması ve kadın hükümlüler ile ilgili sosyal hizmet literatüründe sınırlı sayıda araştırmanın bulunmasıdır.

Bu araştırmanın planlanması ve yürütülmesi aşamasında birçok değerli insanın yardımları ve katkıları olmuştur. En başta bu araştırmayı yapmam için beni destekleyen ve bana güvenen sayın hocam ve tez danışmanım Prof.Dr. Veli DUYAN'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Yüksek lisans eğitimime başladığım günden bu yana bana emeği geçen Sosyal Hizmet bölümünün değerli öğretim üyeleri, Prof.Dr. Şengül HABLEMITOĞLU'na, Prof.Dr. Yasemin ÖZKAN'a, Prof.Dr. Emine ÖZMETE'ye, Doç.Dr. Elif GÖKÇEARSAN ÇİFCİ'ye, Doç.Dr. Ayşe Sezen BAYOĞLU'na ve Doç.Dr. Eda PURUTÇUOĞLU'na,

Uygulama sürecinde benden desteklerini esirgemeyen başta Çifteler Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu müdürü olmak üzere, kurum psikoloğuna, tutuklu ve hükümlü kadınlara,

Yaşadığım sıkıntılarda bana destek olup moral veren sevgili arkadaşlarım Esra, Gözde, Gamze ve Pınar'a teşekkürlerimi sunuyorum.

Hayatım boyunca desteklerini esirgemeyen her zaman daha ileriye gidebilmem için bana güç veren sevgili anneme, babama ve kardeşime sonsuz teşekkür ediyorum.

Son olarak hayatıma girdiği günden beri hayatımı renklendiren, lisans döneminden bugüne kadar her zaman yanımda olan ve zorlu tez yazma sürecinde de beni yalnız bırakmayan sevgili eşime bana olan sonsuz güveni ve desteği için teşekkür ediyorum.

SİMGELER VE KISALTMALAR

ANOVA	Analysis of Variance (Varyans Analizi)
BE	Boyun Eğici Yaklaşım
BTÖ	Baş Çıkma Tarzı Ölçeği
ÇY	Çaresiz Yaklaşım
HSTE	Hükümlü Sorunları Tarama Envanteri
İY	İyimser Yaklaşım
KGY	Kendine Güvenli Yaklaşım
SS	Standart Sapma
SDA	Sosyal Destek Arama
Tüik	Türkiye İstatistik Kurumu
X	Ortalama

ÇİZELGELER

Çizelge 1.1 1970'den 2009'e Türkiye'de Kadın Suçlu Oranları	19
Çizelge 3.1 Yaşa Göre Kadın Hükümlülerin Sayı ve Yüzde Dağılımı	49
Çizelge 3.2 Medeni Durumlarına Göre Kadın Hükümlülerin Sayı ve Yüzde Dağılımı	50
Çizelge 3.3 Evlenme Biçimine Göre Kadın Hükümlülerin Sayı ve Yüzde Dağılımı	50
Çizelge 3.4 Eğitim Durumlarına Göre Kadın Hükümlülerin Sayı ve Yüzde Dağılımı	51
Çizelge 3.5 Cezaevine Girmeden Önce Yaptıkları İşlere Göre Kadın Hükümlülerin Sayı ve Yüzde Dağılımı	51
Çizelge 3.6 Çocuk Sahibi Olma Durumuna Göre Kadın Hükümlülerin Sayı ve Yüzde Dağılımı	52
Çizelge 3.7 Çocuklarının Yanlarında Kalan Kişilere Göre Kadın Hükümlülerin Dağılımı	52
Çizelge 3.8 Çocuklarının Yanlarında Kalan Kişilere Göre Kadın Hükümlülerin Dağılımı	54
Çizelge 3.9 Gelir Düzeyine Göre Kadın Hükümlülerin Sayı ve Yüzde Dağılımı	54
Çizelge 3.10 Geliri Sağlayan Kişiye Göre Kadın Hükümlülerin Sayı ve Yüzde Dağılımı	54
Çizelge 3.11 Eşlerinin Ziyarete Gelme Durumuna Göre Kadın Hükümlülerin Sayı ve Yüzde Dağılımı	55
Çizelge 3.12 Ailesinin Ziyarete Gelme Durumuna Göre Kadın Hükümlülerin Sayı ve Yüzde Dağılımı	56
Çizelge 3.13 Ailesinde Suç İşleyip Tutuklu/ Hükümlü Durumuna Düşen Kişilere Göre Kadın Hükümlülerin Sayı ve Yüzde Dağılımı	56
Çizelge 3.14 Hukuki Durumuna Göre Kadın Hükümlülerin Sayı ve Yüzde Dağılımı	57
Çizelge 3.15 Cezaevinde Bulunma Nedenlerine Göre Kadın Hükümlülerin Sayı ve Yüzde Dağılımı	58
Çizelge 3.16 Cezaevinde Bulunma Sürelerine Göre Kadın Hükümlülerin Sayı ve Yüzde Dağılımı	58
Çizelge 3.17 Aldıkları Ceza Süresine Göre Kadın Hükümlülerin Sayı ve Yüzde Dağılımı	59
Çizelge 3.18 Sorunlarla Başa Çıkma Tarzı Ölçeği ve Hükümlü Sorunları Tarama Envanterine Göre Kadın Hükümlülerin Aldıkları Ortalama ve Standart Sapma Puanları İle En Az ve En Çok Değerleri	60
Çizelge 3.19 Kendine Güvenli Yaklaşım Göre Kadın Hükümlülerin Sayı ve Yüzde Dağılımı	60
Çizelge 3.20 Çaresiz Yaklaşım Göre Kadın Hükümlülerin Sayı ve Yüzde Dağılımı	61

Çizelge 3.21 Boyun Eğici Yaklaşımına Göre Kadın Hükümlülerin Sayı ve Yüzde Dağılımı	62
Çizelge 3.22 İyimser Yaklaşımına Göre Kadın Hükümlülerin Sayı ve Yüzde Dağılımı	63
Çizelge 3.23 Sosyal Destek Arama Yaklaşımına Göre Kadın Hükümlülerin Sayı ve Yüzde Dağılımı	64
Çizelge 3.24 Yaşlarına Göre Kadın Hükümlülerin Sorunlarla Başa Çıkma Tarzı Ölçeğinden Aldıkları Ortalama Puanlara İlişkin Korelasyon Sonucu	64
Çizelge 3.25 Medeni Durumlarına Göre Kadın Hükümlülerin Sorunlarla Başa Çıkma Tarzı Ölçeğinden Aldıkları Ortalama Puanlara İlişkin ANOVA Sonucu	65
Çizelge 3.26 Evlenme Biçimine Göre Kadın Hükümlülerin Sorunlarla Başa Çıkma Tarzı Ölçeğinden Aldıkları Ortalama Puanlara İlişkin ANOVA Sonucu	67
Çizelge 3.27 Öğrenim Durumuna Kadın Hükümlülerin Sorunlarla Başa Çıkma Tarzı Ölçeğinden Aldıkları Ortalama Puanlarına İlişkin Korelasyon Sonucu	68
Çizelge 3.28 Eşlerinin Ziyarete Gelme Durumuna Göre Kadın Hükümlülerin Sorunlarla Başa Çıkma Tarzı Ölçeğinden Aldıkları Ortalama Puanlara İlişkin ANOVA Sonucu	69
Çizelge 3.29 Çocuğu Olma Durumuna Göre Kadın Hükümlülerin Sorunlarla Başa Çıkma Tarzı Ölçeğinden Aldıkları Ortalama Puanlara İlişkin t- testi Sonucu	70
Çizelge 3.30 Cezaevine Girmeden Önceki Çalışma Durumuna Göre Kadın Hükümlülerin Sorunlarla Başa Çıkma Tarzı Ölçeğinden Aldıkları Ortalama Puanlara İlişkin t -testi Sonucu	71
Çizelge 3.31 Gelir Durumuna Göre Kadın Hükümlülerin Sorunlarla Başa Çıkma Tarzı Ölçeğinden Aldıkları Ortalama Puanlara İlişkin t - testi Sonucu	72
Çizelge 3.32 Gelir Seviyesine Göre Kadın Hükümlülerin Sorunlarla Başa Çıkma Tarzı Ölçeğinden Aldıkları Ortalama Puanlara İlişkin t- testi Sonucu	73
Çizelge 3.33 Ailede Tutuklu Hükümlü Durumuna Göre Kadın Hükümlülerin Sorunlarla Başa Çıkma Tarzı Ölçeğinden Aldıkları Ortalama Puanlara İlişkin t - testi Sonucu	74
Çizelge 3.34 Aile Ziyarete Gelme Durumuna Göre Kadın Hükümlülerin Sorunlarla Başa Çıkma Tarzı Ölçeğinden Aldıkları Ortalama Puanlara İlişkin t -testi Sonucu	75
Çizelge 3.35 Ailelerinin Ziyaret Sıklığına Göre Kadın Hükümlülerin Sorunlarla Başa Çıkma Tarzı Ölçeğinden Aldıkları Ortalama Puanlara İlişkin Kruskal-Wallis ve Mann Whitney U Testi Sonucu	76
Çizelge 3.36 Hukuki Durumlarına Göre Kadın Hükümlülerin Sorunlarla Başa Çıkma Tarzı Ölçeğinden Aldıkları Ortalama Puanlara İlişkin t- testi Sonucu	77
Çizelge 3.37 Cezaevinde Bulunma Sürelerine Göre Kadın Hükümlülerin Sorunlarla Başa Çıkma Tarzı Ölçeğinden Aldıkları Ortalama Puanlara İlişkin Korelasyon Sonucu	78
Çizelge 3.38 Aldıkları Ceza Süresine Göre Kadın Hükümlülerin Sorunlarla Başa Çıkma Tarzı Ölçeğinden Aldıkları Ortalama Puanlara İlişkin Korelasyon Sonucu	78

Çizelge 3.39 Hükümlü Sorunları Tarama Envanterine Göre Kadın Hükümlülerin Aldıkları Ortalama ve Standart Sapma Puanlarına İlişkin Sonuçlar	79
Çizelge 3.40 Yaşlarına Göre Kadın Hükümlülerin Hükümlü Sorunları Tarama Envanterinden Aldıkları Ortalama Puanı İlişkin Korelasyon Sonucu	82
Çizelge 3.41 Medeni Durumlarına Göre Kadın Hükümlülerin Hükümlü Sorunları Tarama Envanterinden Aldıkları Ortalama Puanı İlişkin ANOVA Sonucu	82
Çizelge 3.42 Evlenme Biçimine Göre Kadın Hükümlülerin Hükümlü Sorunları Tarama Envanterinden Aldıkları Ortalama Puanlara İlişkin ANOVA Sonucu	83
Çizelge 3.43 Öğrenim Durumlarına Göre Kadın Hükümlülerin Hükümlü Sorunları Tarama Envanterinden Aldıkları Ortalama Puanlara İlişkin Korelasyon Sonucu	83
Çizelge 3.44 Eşin Ziyarete Gelme Durumuna Göre Kadın Hükümlülerin Hükümlü Sorunları Tarama Envanterinden Aldıkları Ortalama Puanlara İlişkin ANOVA Sonucu	84
Çizelge 3.45 Çocuk Sahibi Olma Durumlarına Göre Kadın Hükümlülerin Hükümlü Sorunları Tarama Envanterinden Aldıkları Puanlara İlişkin Korelasyon Sonucu	84
Çizelge 3.46 Çalışma Durumuna Göre Kadın Hükümlülerin Hükümlü Sorunları Tarama Envanterinden Aldıkları Ortalama Puanlara İlişkin t- testi Sonucu	85
Çizelge 3.47 Gelir Durumuna Göre Kadın Hükümlülerin Hükümlü Sorunları Tarama Envanterinden Aldıkları Ortalama Puanlara İlişkin t -testi Sonucu	85
Çizelge 3.48 Gelir Düzeyine Göre Kadın Hükümlülerin Hükümlü Sorunları Tarama Envanterinden Aldıkları Ortalama Puanlara İlişkin t -testi Sonucu	86
Çizelge 3.49 Ailede Tutuklu/ Hükümlü Durumuna Düşen Kişiye Göre Kadın Hükümlülerin Hükümlü Sorunları Tarama Envanterinden Aldıkları Ortalama Puanlara İlişkin t- testi Sonucu	86
Çizelge 3.50 Ailelerinin Ziyarete Gelme Durumuna Göre Kadın Hükümlülerin Hükümlü Sorunları Tarama Envanterinden Aldıkları Ortalama Puanlara ilişkin t -testi Sonucu	87
Çizelge 3.51 Ailelerinin Ziyaret Sıklığına Göre Kadın Hükümlülerin Hükümlü Sorunları Tarama Envanterinden Aldıkları Ortalama Puanlara İlişkin Kruskal-wallis ve Mann Whitney U Testi Sonucu	87
Çizelge 3.52 Hukuki Durumlarına Göre Kadın Hükümlülerin Hükümlü Sorunları Tarama Envanterinden Aldıkları Ortalama Puanlara İlişkin t -testi Sonucu	88
Çizelge 3.53 Cezaevinde Bulunma Nedenlerine Göre Kadın Hükümlülerin Hükümlü Sorunları Tarama Envanterinden Aldıkları Ortalama Puanlara İlişkin Kruskal-Wallis Testi Sonucu	88
Çizelge 3.54 Cezaevinde Bulunma Sürelerine Göre Kadın Hükümlülerin Hükümlü Sorunları Tarama Envanterinden Aldıkları Ortalama Puanlara İlişkin Korelasyon Sonucu	89
Çizelge 3.55 Aldıkları Ceza Süresine Göre Kadın Hükümlülerin Hükümlü Sorunları Tarama Envanterinden Aldıkları Ortalama Puanlara İlişkin Korelasyon Sonucu	89

1. GİRİŞ

Birey doğumu ile birlikte önce ailede daha sonra okul ve arkadaş çevresi içinde sosyalleşme süreci geçirir ve bu süreç kişinin ölümüne kadar devam eder. Bu sosyalleşme ile birey toplum içinde edinmesi gereken kuralları, örf, adet, gelenek, görenek ve hukuk kurallarını öğrenir (İçli, 2007). İnsanlar, bu kurallara dayalı olarak bir araya gelip iş bölümü çerçevesinde her insana belli başlı görevler yükleyerek toplumsal ya da sosyal olarak niteleyebileceğimiz bir yaşam inşa etmişlerdir. Toplumsal sözleşmelerle oluşturulan bu yapılar, insanların temel haklarının koruma altına alınmasıyla, ortak bir aklın ürünü haline gelmeye başlamıştır. Toplumsal yaşam içerisinde bireyler kendilerinin üzerinde olan ama aslında kendileri tarafından ortaya çıkarılmış kurallara ters düşmeden yaşamlarını sürdürürler. Anayasalar, yasalar, kısacası bütün toplumsal sözleşmeler doğal hukukun yazılı hale getirilerek koruma altına alınması anlamına gelmektedir.

İnsanın olduğu her yerde sorun olacağı savından yola çıkarak oluşturulan kurallara, konulan yasalara aykırı davranışların sergileneceği söylenebilir. Kişi belirlenen kuralların dışına çıktığında veya bu kuralların aksini davrandığında, davranışları “sapma davranış” olarak belirlenir (İçli, 2007). Bu sapma davranış için örf, adet, gelenek ve göreneklerde kişiye bir yaptırım olmazken, kişi en fazla toplum tarafından kınanır.

Sapma davranışının hukuki boyutu ise daha farklıdır. Kişinin sapma davranışı yasalarda suç olarak görülüyorsa kişi yasalara aykırı hareket ediyor demektir; dolayısı ile bu birey suç işlemiştir ve işlediği suça göre cezası vardır. Para cezası ve hapis haneler suçu önleme çalışmalarıdır.

Suçun, ilk insanlarla birlikte ortaya çıktığı ve toplumların korku ile karışık ilgilerini yönelttiği, toplumsal bir sorun olarak algılandığı görülür. Suç, insanlık tarihinin her döneminde var olmuştur ve bundan sonra da var olmaya devam edecektir. Bu nedenle; suç, evrensel bir olgu olarak kabul edilir.

Tarihsel gelişmeler, teknolojik değişmeler, sanayileşme kavramlarının insan hayatına etki ettiği, yön verdiği bir gerçektir. Bu gerçek bireylerin yaşamlarında oldukça önemli bir yere sahiptir. Özellikle teknolojik gelişmeler ile birlikte suç kavramında da değişiklikler meydana gelmektedir. Suçun niteliği, çeşidi insan yaşamındaki değişiklikler ile birlikte farklılık göstermektedir.

Birey yaşamı boyunca bebeklik, çocukluk, ergenlik, yetişkinlik ve yaşlılık gibi evrelerden geçer. Geçirdiği bu evrelerin her birinde farklı deneyimler edinir. Yaşadığı her evrede o evreye özgü sorunlar yaşar. Bazı bireyler bu sorunları kendileri ve çevresindeki kişiler sayesinde aşarken, bazıları bu evrelerde zorlanır.

Cinsiyet açısından bakıldığında suç türlerini, erkek suçluluğu ve kadın suçluluğu olarak ikiye ayırır. Yaş faktörü göz önünde bulundurulduğunda buna çocuk suçluluğu da eklenmektedir. Erkek suçluluğu, kadın suçluluğundan daha önce incelenmeye başlanmıştır. Kadının zamanının çoğunu evin içinde geçirdiği, daha nazik olduğu ve zayıf olduğu düşünülerek kadın suçluluğu göz ardı edilmiştir. Erkekler doğaları gereği daha sert, kavgacı ve güçlü oldukları için işledikleri suçlar için çeşitli cezalandırma yöntemlerine başvurulmuştur. Suçluluğu açıklayan yaklaşımlar sosyoloji, psikoloji ve biyoloji alanlarda çalışmalar yapılmaktadır. Bu yaklaşımlarda erkeğin daha güçlü olduğu, toplum içinde daha fazla bulunduğu, daha sert ve kaba olduğu için daha fazla suç işlediği, erkeklerin özelliklerinin tam tersi özellikler gösteren kadının ise yetersiz olduğu için suç işleyemeyeceği söylenir.

Cinsiyet ayrımına dayanan suçlardan diğeri ise kadın suçluluğudur. Kadın suçluluğu suçluluk türleri içinde oldukça önemli bir sorundur. Kadın hükümlüler, toplumun bakış açısı ve toplumdaki konumları nedeniyle, diğer suçlu grubundaki bireylere göre, daha zor koşullarla karşı karşıya kalmaktadır. Kadının aile içinde gerek çocukların bakımı gerekse evin düzeninin sağlanmasında önemli bir rolü vardır. Kadının cezaevine girmesi ile birlikte hem ailenin önemli bir üyesini kaybedeceği hem de aile birliğinin sarsılacağı söylenebilir.

Türkiye’deki kadın suçluluğu olgusu değerlendirildiğinde, bu konunun 1980’li yıllarda araştırmacıların ilgisini çekmeye başladığı görülmektedir. Kırdan kente göçün yaşanması, sanayileşme, eğitim seviyesinin artmasına bağlı olarak nitelikli meslek sahibi olma gibi nedenlerle kadınlar, geleneksel ev hanımı statüsünden sıyrılmış ve toplum yaşamına aktif olarak katılmaya başlamıştır. Bu durum, evin içinde çocukların bakımı ve evin idaresi gibi ev kadınlığına özgü işlerle uğraşan kadınların dışarıda daha büyük sosyal sorunlarla karşılaşmasına neden olmuştur. Önceleri dışarıdaki dünya ile ilgisi olmayan kadın, artık evin dışındaki sosyal sorunlarla baş etmeye çalışmaktadır. Sorunlarla baş edemeyen kadınlar suça yönelmektedir. Yapılan çalışmalar sosyal değişimin fazla olduğu yerlerde kadın suçluluğunun arttığını göstermektedir (İçli ve Ögün, 1988).

Önceden çocuk bakımı, ev işi dışında bilgisi olmayan kadın, teknolojinin gelişmesi ile birlikte artık evin dışındaki dünyadan da haberi olmakta ve yaşadığı sorunlara karşı bir şeyler yapması gerektiği bilincine varmaktadır. Önceleri üzerindeki sosyal baskılara boyun eğen kadın, artık bilinçlenmiş ve baskıya karşı farklı tepkiler geliştirmiştir. Bu tepkilerden birisi de suç işleme şeklinde olmuştur.

Kadın suçluluğunun artması, eksik ya da yanlış bir şeylerin olduğu düşüncesini de beraberinde getirmektedir. Bu durum, yapılan araştırmanın önemini ortaya koymaktadır.

Cezaevi ortamı, şartları gereği, izole edilmiş bir ortamda yaşamayı gerektirir. Bu tür bir ortamda yaşamak zorunda kalmak her insanda, fiziksel sorunlara neden olma ve ruh sağlığını kısmen ya da bütünüyle bozma riski taşır. Sosyal izolasyon, mental zorlanma, gerçeklik duygusunun bozulması, duygusal süreçlerde güçlükler (örneğin öfke kontrolü ve saldırganlık), kişilik değişimleri duygusal bir yoksunluğa neden olabilir. Böyle bir durumda hükümlülerin sorunlarla uygun baş etme mekanizmalarını geliştirmeleri, kendilerini bu süreçte yalnız hissetmemeleri oldukça önemlidir (Kızılkaya,1995). Sosyal hizmet, hükümlülerin ceza adalet sisteminde yaşadıkları sorunlarla uygun baş etme yöntemlerini bulmalarında kendileri ile birlikte çalışan bir meslektir.

Bireylerin yaşadıkları sorunlar bilinmediğinde buna uygun çözüm yollarının da bulunamayacağı ve sorunlarla başa çıkma tarzları bilinmediğinde de bu özelliklerinin desteklenemeyeceği görüşünden yola çıkan bu araştırmanın iki odağı vardır. Birinci odak nokta; Eskişehir Çifteler Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda kalan kadın hükümlülerin demografik özelliklerine göre infaz sürecindeki sorunlarının belirlenmesidir. İkinci odak nokta ise; kadın hükümlülerin bu sorunlarla baş etme tarzlarının incelenmesini içermektedir.

Araştırmadan elde edilen bilgiler doğrultusunda cezaevindeki kadın hükümlülerin sahip oldukları sorunlar ve bu sorunlarla baş etme tarzlarına ilişki sağlanabilecektir. Kadın hükümlülerin ihtiyacı olan gereksinimler belirlendiğinde, onlara sorunlarla baş etmeleri için destek üretilebilecektir. Böylece kadınlar, ileriki yaşamlarında sorunlarla karşılaştıklarında suç işleme yoluna değil, sorunları çözme yoluna gidecektir. Ayrıca araştırmadan elde edilen verilerin, sosyal hizmet müdahalesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Bu araştırmanın amacı, Eskişehir Çifteler Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda kalan kadın hükümlülerin ceza infaz kurumunda yaşadıkları sorunları ve başa çıkma tarzlarını bazı değişkenler açısından incelemektir. Bu amaçla bazı demografik özellikleri ile başa çıkma tarzları karşılaştırılmıştır. Bu özellikler;

- 1) Yaşa göre kadın hükümlülerin ceza infaz kurumunda yaşadıkları sorunları ve baş etme tarzları değişmekte midir?
- 2) Eğitim durumuna göre kadın hükümlülerin ceza infaz kurumunda yaşadıkları sorunları ve baş etme tarzları değişmekte midir?
- 3) Medeni durumuna göre kadın hükümlülerin ceza infaz kurumunda yaşadıkları sorunları ve baş etme tarzları değişmekte midir?
- 4) Evlilik süresine göre kadın hükümlülerin ceza infaz kurumunda yaşadıkları sorunları ve baş etme tarzları değişmekte midir?

- 5) Gelir durumuna göre kadın hükümlülerin ceza infaz kurumunda yaşadıkları sorunları ve baş etme tarzları değişmekte midir?
- 6) Gelir düzeyine göre kadın hükümlülerin ceza infaz kurumunda yaşadıkları sorunları ve baş etme tarzları değişmekte midir?
- 7) Çalışma durumuna göre kadın hükümlülerin ceza infaz kurumunda yaşadıkları sorunları ve baş etme tarzları değişmekte midir?
- 8) Çocuk sahibi olma durumuna göre kadın hükümlülerin ceza infaz kurumunda yaşadıkları sorunları ve baş etme tarzları değişmekte midir?
- 9) Ziyaretçisinin gelme durumuna göre kadın hükümlülerin ceza infaz kurumunda yaşadıkları sorunları ve baş etme tarzları değişmekte midir?
- 10) Suç türüne göre kadın hükümlülerin ceza infaz kurumunda yaşadıkları sorunları ve baş etme tarzları değişmekte midir?
- 11) Aldıkları ceza süresine göre kadın hükümlülerin sorunları ceza infaz kurumunda yaşadıkları ve baş etme tarzları değişmekte midir?
- 12) Cezaevinde bulunma sürelerine göre kadın hükümlülerin ceza infaz kurumunda yaşadıkları sorunları ve baş etme tarzları değişmekte midir?

1.1. Önem

Kadın hükümlülerin ceza infaz kurumunda yaşadıkları sorunları ve başa çıkma tarzını inceleyen bu araştırma, Türkiye’de kadın suçluluğu olgusunun giderek artması ve bu konuda yapılan çalışmaların sınırlı olması bu konunun seçilmesinin nedenidir. Bir toplumsal sorun hakkında bilgi eksikliğinin o sorunla ilgili önlemlerin alınmasını ve politikaların oluşturulmasını doğrudan engelleyici bir etken olduğu düşünüldüğünde; kadın suçluluğu konusunda araştırma yapmanın gereği ortaya çıkmaktadır. Dolayısıyla Eskişehir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda kalan kadın hükümlüleri sosyo-demografik özellikleri bakımından tanımak, sorunlarını saptamak ve bu sorunlarla baş etme tarzlarının neler olduğunu belirlemeyi amaçlayan bu araştırmanın, ceza infaz kurumu hizmeti ile ilgili yapılacak bilimsel çalışmalara temel oluşturması ve bu konudaki bilgi eksikliğini gidermesi beklenmektedir.

Bu konunun seçilmesinin bir diğer nedeni de sosyal hizmet literatüründe kadın suçluluğu ile ilgili çalışmaların sınırlı sayıda olmasıdır. Kadın hükümlülerin cezaevine girdikten sonraki rehabilitasyon süreçlerinde ve cezaevinden çıktıktan sonra topluma katılmalarında sosyal hizmetin önemi şüphesiz çok büyüktür. Bu nedenle bu konuda yapılan çalışmanın sosyal hizmet literatürüne ışık tutacağı ve koruyucu, önleyici ve rehabilite edici çalışmalarda yarar sağlayacağı düşünülmektedir.

1.2. Varsayımlar

Kadın hükümlülerin sorunları ve sorunlarla başa çıkma tarzlarının demografik özelliklerine göre değiştiği ve kadın hükümlülerin soruları objektif cevapladığı varsayılmaktadır.

1.3. Sınırlılıklar

Bu araştırma;

- 1) Eskişehir Çifteler Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda kalan tutuklu ve hükümlü kadınlar ile sınırlıdır.
- 2) Araştırma Mart 2011-Mayıs 2011 tarihlerini kapsamaktadır.
- 3) Araştırma 18-65 yaş arası tutuklu ve hükümlü kadınlara uygulanmıştır.
- 4) Araştırma araştırmacı tarafından geliştirilen bir soru kâğıdı, hükümlü sorunları tarama envanteri ve başa çıkma tarzı ölçeğinden elde edilen veriler ile sınırlıdır.

1.4. Tanımlar

Kadın kapalı ceza infaz kurumu: Eskişehir Çifteler Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda kalan kadınlardır.

Kadın Hükümlü: Eskişehir Çifteler Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda çeşitli suçlar nedeni ile bulunan ve cezası mahkeme kararı ile onanmış kadınlardır.

Sorun: Eskişehir Çifteler Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda kalan kadın hükümlülerin yaşadıkları kuruma ilişkin karşılaştıkları sorunlardır.

Sorunlarla başa çıkma tarzı: Eskişehir Çifteler Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda kalan kadın hükümlülerin cezaevi ile ilgili yaşadıkları sorunlarını kendine güvenli yaklaşım, çaresiz yaklaşım, sosyal destek arama, boyun eğici yaklaşım ve iyimser yaklaşıma göre çözme tarzlarıdır.

Sosyal destek: Kadın hükümlülerin eşlerinden ailelerinden ve arkadaşlarından gördükleri destektir.

Başetme: kadın hükümlülerin cezaevinde karşılaştıkları sorunlara karşı geliştirdikleri sorun çözme yöntemleri.

1.5. Suç

Toplumsal yaşam hiç şüphesiz belirli kurallar üzerine bina edilir. Bireylerin üzerinde beliren bu yapı toplumun her bir üyesinin ortaklaşa uyduğu kurallar çerçevesinde işlemektedir. Yani toplumsal yaşamın çerçevesi yasalarla çizilir. Aynı şekilde bireyleri de kendileri dışındaki tehditlere karşı koruyan bu yapıdır. Diğer bir deyişle kanunlar hem toplumsal yaşamı hem de bireyi işler kılmakta ve korumaktadır. Söz konusu kurallara aykırı davranışlar normalin dışına çıkar ve artık suç olarak adlandırılır. Suç toplumsal yaşam içinde varlığını her zaman sürdürmüştür.

Suç, kişinin hukuka aykırı olarak gerçekleştirdiği kanuni bir eylemdir diyebiliriz. Suçlu ise isteyerek ya da istemeyerek bu eylemi gerçekleştiren kişidir (Aktürk, 2008).

Suçun ortaya çıkması ile birlikte suçu önleme çalışmaları, dolayısıyla suçun önlenmesine yönelik bilim dalları ortaya çıkmaya başlamıştır. Ceza Adaleti (Criminal Justice) suçu önleme çalışmalarından yalnızca biridir. Toplumun ve sosyal yaşamın bir parçası olan birey, kuralların dışına çıktığında ceza görecektir ve kurallara uyması sağlanmaya çalışılacaktır. Kurallara uymayanlara karşı tedbirler alınmıştır.

Bu tedbirlerden birisi de ceza infaz kurumlarıdır. Cezaevi, toplum denilen organizmanın kurallarının kabul edilmesi için ortaya çıkmıştır. Cezaevleri, kendi sahip olduğu alan içerisinde sürülen yaşamın insanlar için ne getirip götürdüğü konusunda incelemelere sahne olmuştur.

Yaşadıkları çevre, insanların fiziksel ve psikolojik durumları üzerinde büyük etkiye sahiptir. Cezaevleri içerisinde sürdürülen yaşamın bireyler üzerindeki etkileri, yol açtığı psikolojik travmalar, maddi imkânların yetersizliği, sağlık koşulları gibi değişkenler toplumsal gücün yansıması olan bir irade tarafından düşünülmesi gereken önemli konulardır.

Suç kavramına ilgi yüzyıllardır var olmasına karşın suçun nedenleri son yüzyıla kadar araştırılmamıştır. Suç ile ilgili ilk bilimsel çalışma suçun anatomisini ortaya koymayı amaçlayan Cesare Lombroso'ya aittir (İçli, 1987). Suç ile ilgili yapılan ilk bilimsel araştırmalarda suçun nedeni sadece birey olarak görülmekteydi. Suç konusunda yapılan araştırmaların artması, suçun nedeninin birey ile birlikte onun yaşadığı çevreden de kaynaklanabileceği konusunu gündeme getirmiştir. Böylece, suç bireysel sorun olarak değil bir sosyal sorun olarak ele alınmaya başlanmıştır. Sosyal sorun, toplumu ilgilendirmekle birlikte, sorunun niteliği, algılanışı ve yoğunluğu toplumdan topluma, ülkeden ülkeye değişmektedir. Bu değişimin nedeni her bir toplumun ve ülkenin ayrı bir kültüre, geçmişe ve değer yapısına sahip olmasıdır. Bu nedenle suça neden olan faktörler ve suç türleri ancak o bölgenin özellikleri dikkate alınarak değerlendirilebilir (Erkan ve Erdoğan, 2006).

Bununla birlikte bir işin suç sayılması için bulunduğu bölgenin değerlerine, kültürüne ve o davranışın daha önce yaşanıp yaşanmamasına bakmak gerekir. Fakat kesin olan şudur ki suç ve suç çeşitleri teknolojinin gelişmesi, insanlığın ilerlemesi ve küreselleşme kavramı ile birlikte farklılık göstermekte ve her geçen gün yeni suç türleri ortaya çıkmaktadır.

1.6. İlk Hapishane (Cezaevi) Sistemleri

Hapishane sözcüğü ya da yasada ön görüldüğü anlamı ile cezaevi; bu günkü anlamı ile kullanılmadan önce Mısır ve Antik Yunanlılarda “Mahpes” olarak kullanılırdı. Mahpes sözcüğü, bir kişinin geçici olarak hapsedildiği yer anlamına gelmektedir. Hapishane kelimesinin İngilizce karşılığı ise “penitence” kökeninden gelmektedir ve bu da tövbe etmek anlamına gelir (Saygılı,2004).

Hapishane kavramının ortaya çıkması 1301’lerden öncesine dayanmaktadır. İtalya’nın Floransa kentinde Le Stinche adında bir hapishane açılmıştır. Burada hükümlüler cinsiyetlerine, yaşlarına, zihinsel özelliklerine, işledikleri suçlara göre ayrı hücrelere hapsedilmiştir. İtalya’da açılan bu hapishane çok fazla bilinmemektedir. İlk hapishane daha çok Pennsylvania’da açılan hapishane olarak bilinmektedir (Siegel, 2010).

Cezaevleri; açık, yarı açık ve kapalı gibi ayrımların yanı sıra cinsiyet temelli bir anlayış içerisinde kadın ve erkek cezaevleri şeklinde de ayrıma tabi tutulmuştur.

Cezaevleri, insanları vahşice ve acımasızca cezalandırmak ve onların yaşama haklarını elinden almak için kurulmamıştır. Yalnızca, bireyin, sapkın davranışı sonucunda, derecesine göre, belirli hakları elinden alınarak toplumsal yaşama ve başkalarının sahip olduğu haklara yönelik tehdidin önlenmesi amacı ile oluşturulmuş yapılardır. Cezaevlerinde yaşayanlar ‘her türlü muameleyi hak eder’ anlayışı yanlıştır.

O dönemlerde kişileri hapsedmenin iki nedeni bulunmaktaydı. Birincisi kişinin parasını ödemediği kaçma ihtimaline karşı diğeri ise kişinin cezasının verilene kadar kapatıldığı yer olarak kullanılırdı. Bu yerler genelde kule, zindan, tersane, kuyu gibi yerlerdi. Suç işleyenleri hapsedtikleri yerler gerek Osmanlı devletinde gerekse Almanya, İngiltere gibi devletlerde uygulanmaktaydı. Bu uygulamanın amacı mahkûmun kendi kendine kalması ve suçundan pişmanlık duyması sonunda da topluma geri dönmesidir (Saygılı, 2004).

1774’de Hürriyet Beyannamesi’nin ardından Amerika’nın Pennsylvania eyaletinde hapishaneler açıldı. Bu hapishanelerin açılmasına önderlik eden kişiler hayırsever kurumlar ve Protestanlar olmakla birlikte, hapishanelerin kurulmasında öncülük eden kişi ise Sheriff Howard’dır. Howard, Hapishanelerin çok kötü ortamlardan oluştuğunu birçok mahkûmun tifo hastalından öldüğünü belirlemiş ve bu günkü modern hapishanelerin kuruluşuna öncülük etmiştir (Saygılı, 2004).

1.6.1. Philadelphia ya da Pennsylvania Sistemi

1790 yılında Amerika Birleşik Devletleri, Pennsylvania’da uygulanmış olan bir sistemdir. Bu sistemde mahkûm gece ve gündüz tek başına sessiz bir şekilde hücrelerinde kalır ve işlediği suçu düşünür. Hükümlü hücrelerinde tek başına kalır. Çalışmaya hakkı yoktur ve yalnızdır. Bu sistemin amacı mahkûmun cezasını toplu halde infaz edilmesi sırasındaki olumsuzlukları gidermek ve suçlunun işlediği suçun kötülüğünü düşünmeye sevk etmektir (Siegel, 2010). Bu sistemde mahkûmu sadece gardiyanlar ve din görevlileri görebilirdi. Ziyaretçiler ile görüşme idare tarafından belirli günlerde sınırlandırılırdı. Ayrıca bu sistemde mahkûmları belli zamanlarda yüksek güvenli bir bahçeye çıkarılırdı (Canel, 2003).

Hapishanenin diğer bir adı da tövbe evleri olarak kullanılmıştır. Bu sistemle birlikte 1789’dan 1793 yılına kadar suç işleme oranları düştü. Hapishane reform için bir okul ve kamu işi için bir yer olarak bilinmeye başlandı. Bu sistem suç oranını düşürmekle birlikte, cezaevinde bulunan kişilerin psikolojilerinin bozulmasına neden oldu. Bu durum hapishane sisteminde yeni arayışlar getirdi ve mahkûmların günlük sekiz saat çalışmalarına gece hücrelerine dönmelerine karar verildi. Bu durum Auburn sistemini getirdi (Siegel,2010).

1.6.2. Auburn Sistemi

Pennsylvania sisteminde hükümlülerin psikolojilerinin bozulması ile birlikte, 1816 yılında Amerika'da Auburn'da uygulanan sistem ortaya çıktı. Bu sistemde mahkûmlar gündüzleri sessiz bir şekilde çalışır, geceleri tek başlarına hücrelerinde kalır. Auburn sistemi beş katlı bir zemin üzerine inşa edilmiştir. Bu sisteme “birleşik sistemde” denilmektedir. Bu sistemde üç grup vardı. Birinci grup hapishane kurallarını ihlal ettiği için hücre hapsinde kalanlar, ikinci grup nadiren birlikte olmalarına izin verilen grup, üçüncü grup ise birlikte yiyip içip çalışan gruptur. Bu üç grupta geceleri ayrı hücrelerde kalırlar ve gece ve gündüz asla konuşmazlar. Sessizlik bu hapishane sisteminin anahtarıdır (Siegel, 2010). Bu sistemde mahkûmlar iki kişilik odalarda kalır. Mahkûmların birbirlerine baskı yapmaları nedeniyle mahkûmların hücreleri ayrılmış ve her mahkûm ayrı hücrede kalmaya başlamıştır. Bu sistemde hem mahkûmların yalnız kalmamalarına çalışılmış hem de konuşarak birbirlerini kötü etkilemeleri önlenmeye çalışılmıştır. Bu durum gereğinden fazla gardiyanın çalışması gerektirmiş ve bu maliyeti artırmıştır (Canel, 2003).

Auburn sisteminin iki karakteristik bakımından dünyada tek olduğu düşünülür. Auburn sisteminin birinci karakteristiği, sessizlik hapishanenin ve kurallarının uygulanması için temel şarttır. Auburn sisteminin ikinci karakteristiği ise, topluluk aktiviteleri hapishanede önemlidir (www.wikipedia.org/wiki/Auburn_system, 10.10.2010).

1.6.3. İrlanda Sistemi

1840 yılında uygulamaya konulmuştur. Bu sistemde mahkûmlar ilk önce cezalarının bir kısmını yalnız olarak çekerler ardından Auburn sistemine geçerler. Bütün bu cezalandırma sisteminin amacı mahkûmların suçlarının farkına varmaları ve cezalarını çekerek topluma geri dönmeleridir. Yani hapishane cezalarının temelinde suçluyu ıslah etme vardır (www.law.jrank.org, 10.03.2010). Bu sistemde Pennsylvania ve Auburn sisteminde katı hücre cezası çeken mahkûmlar daha sonra yumuşatılmış ceza sistemi olan İrlanda sistemine geçilirdi. İrlanda sisteminde üç aşama vardır.

Birinci aşamada hükümlüler belli bir süre yalnız hücrelerinde kalırlar. İkinci aşamada hükümlüler toplu infaz ve çalışma düzenine tabi tutulurlar. Son aşamada ise iyi hali göz önünde bulundurularak açık cezaevinde veya yarı açık cezaevinde cezalarını tamamlarlar. Bu sistem İrlanda ve İngiltere’de uygulanmıştır (Canel, 2003).

1.7. Ülkemizde İnfaz Kurumu Türleri

Ceza infazının gerçekleştirildiği kurumlar kapalı ceza infaz kurumu, açık ceza infaz kurumu ve çocuk eğitimevi olmak üzere üçe ayrılmaktadır. Kapalı ceza infaz kurumu da; yüksek güvenli kapalı ceza infaz kurumu, kadın kapalı ceza infaz kurumu, çocuk kapalı ceza infaz kurumu, gençlik kapalı ceza infaz kurumu olarak ayrılmaktadır. Ülkemizde 15/12/2011 tarihi itibarıyla, 328 kapalı ceza infaz kurumu, 36 müstakil Açık ceza infaz kurumu, 3 çocuk eğitimevi, 5 kadın kapalı, 1 kadın Açık, 4 çocuk ve gençlik kapalı ceza infaz kurumu olmak üzere toplam 377 ceza infaz kurumu bulunmakta olup, bu kurumların kapasitesi 121.804 kişiliktir (www.cte.adalet.gov.tr/,15.05.2012). Bunlara kısaca bakmak gerekirse;

1.7.1. Kapalı Ceza İnfaz Kurumları

Kapalı kurumlar iç ve dış güvenlik görevlileri bulunan, firara karşı teknik, mekanik, elektronik veya fizikî engellerle donatılmış, oda ve koridor kapıları kapalı tutulan, ancak mevzuatın belirttiği hâllerde aynı oda dışındaki hükümlüler arasında ve dış çevre ile temasın olanaklı bulunduğu yerlerdir. Kapalı cezaevi yeterli düzeyde güvenlik sağlanmış ve hükümlünün gereksinimine göre bireysel, grup hâlinde veya toplu olarak iyileştirme yöntemlerinin uygulanabileceği tesislerdir. Cezaevlerinin E, A1, L gibi türleri vardır (Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun, Madde 8). Kapalı cezaevinde hükümlülerin ve tutukluların firar etmemeleri için dışarıdan korumalıdır. Ceza infaz kurumu içten de korumalıdır (Canel, 2003).

1.7.2. Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumları

Yüksek güvenlikli kapalı kurumlar iç ve dış güvenlik görevlilerine sahip, firara karşı teknik ve fizikî engellerle donatılmış, oda ve koridor kapıları sürekli kapalı tutulan yerlerdir. Mevzuatın belirttiği hâllerde aynı oda dışındaki hükümlüler arasında ve dış çevre ile temasların geçerli olduğu sıkı güvenlik rejimine tâbi hükümlülerin bir veya üç kişilik odalarda barındırıldıkları tesislerdir (www.memurdunyası.org,11.10.2010).

1.7.3. Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumları

Kadın kapalı ceza infaz kurumları, kadın hükümlülerin hapis cezalarının infaz edildiği 5275 sayılı Kanunun 8 ve 9 uncu, Tüzüğü 10 ve 11 inci maddelerine göre kurulmuştur. Bu kurumlarda iç güvenlik görevlileri kadınlardan oluşturulur. Bu amaçla kurulmuş kurumların ihtiyacı karşılama bakımından yetersiz olması hâlinde, kadın hükümlülerin hapis cezaları diğer kurumların, erkek hükümlülerin kaldığı bölümlerle bağlantısı olmayan bölümlerde gerçekleştirilir (Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun, Madde 8).

1.7.4. Çocuk Kapalı Ceza İnfaz Kurumları

Çocuk hükümlüler ya da çocuk eğitim evlerinden disiplin veya diğer nedenlerle kapalı kurumlara nakillerine karar verilen çocukların barındırıldıkları ve firara karşı engelleri olan iç ve dış güvenlik görevlileri bulunan, eğitim ve öğretime dayalı kurumlardır. 12-18 yaş grubu çocuklar, cinsiyetleri ve fiziki gelişimleri göz önüne alınarak bu kurumların ayrı ayrı bölmelerinde barındırılırlar (Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun, Madde 11).

1.7.5. Gençlik Kapalı Ceza İnfaz Kurumları

Gençlik kapalı ceza infaz kurumları, cezanın infazına başlandığı tarihte 18 yaşını bitirmiş olup da 21 yaşını doldurmamış genç hükümlülerin cezalarını çektikleri, eğitim ve öğretim esasına dayalı, firara karşı engelleri olan, iç ve dış güvenlik görevlileri bulunan kurumlardır (Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun, Madde 12).

1.7.6. Açık Ceza İnfaz Kurumları

Açık kurumlar, hükümlülerin iyileştirilmelerinde, çalıştırılmaları ve meslek edindirilmelerine öncelik verilen, firara karşı engelleri ve dış güvenlik görevlisi bulunmayan, güvenlik bakımından kurum görevlilerinin gözetim ve denetimi ile yetinilen kurumlardır (Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun, Madde 14). Açık kurumlar, ihtiyaca göre ayrıca;

a) Kadın açık ceza infaz kurumları,

b) Gençlik açık ceza infaz kurumları şeklinde kurulabilir.

Açık cezaevlerinde, mahkûmların iyi halleri göz önünde bulundurularak çalışmalarına infazlarının geri kalanını geçirmeleri sağlanır (Canel, 2003).

1.7.7. Çocuk Eğitimevleri

Çocuk eğitimevleri; çocuk hükümlüler hakkında verilen cezaların, hükümlülerin eğitilmeleri, meslek edinmeleri ve yeniden toplumla bütünleştirilmeleri amaçları güdülerek yerine getirildiği tesislerdir. Bu kurumlarda firara karşı engel bulundurulmaz; kurum güvenliği iç güvenlik görevlilerinin gözetim ve sorumluluğunda sağlanır. Kurum içinde veya dışında herhangi bir eğitim ve öğretim programına devam eden ve on sekiz yaşını dolduran çocukların, eğitim ve

öğretimlerini tamamlayabilmeleri bakımından yirmi bir yaşını bitirinceye kadar bu tesislerde kalmalarına izin verilebilir. Çocuk eğitim evlerinde 12-18 yaş arası çocuklar bulunur. Burada çocuklar kurumun dışına eğitimlerini devam ettirmektedirler (Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun, Madde 15).

1.8. Çifteler Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

Çifteler Eskişehir’e 70 km uzaklıkta ilçe merkezine ise yaklaşık 1 km uzaklıkta, olan bir yerleşim yeridir. Çifteler kadın kapalı ceza infaz kurumu ilçe merkezinden biraz uzakta olması nedeni ile çevresinde çok fazla yapı yoktur. Buna karşın çevresinde evler olması nedeni ile merkezden bağımsız değildir. Cezaevinin yakınında mezarlık ve askeri birlik bulunmaktadır. İl merkezine göre ise yeşilliği daha azdır. Buna karşın ilçe Sakarya nehrinin doğduğu yer özelliğini taşımaktadır.

Çifteler Kadın Kapalı Cezaevi bulunduğu yere 2010 yılında taşınmıştır. Bir yıl öncesine kadar kadın hükümlüler Eskişehir H tipinde kalırken 2010 yılında şuan ki yerleşim yerinin inşası ile kadın hükümlüler buraya nakledilmiştir. Cezaevi çevresi tellerle çevrilmiş bir gözetleme kulesi ve iki binadan oluşan küçük bir alandan oluşmaktadır. İlk binada askerin ve infaz koruma memurlarından oluşan kontrol noktası vardır. Burada üst kontrolü ve kimlik bildirimi yapılır. Bu binadan çıkınca elli metre ileride kadın hükümlülerin kaldığı ana bina vardır. Bu binada kadın hükümlülerin yanı sıra uzmanlar, cezaevi müdürü, görüşme odaları, çok amaçlı salon ve yeni yapılmış olan avukat görüşme odası bulunmaktadır. Binanın girişinde ise X-ray cihazından geçilmekte ve ardından tekrar üst kontrolü yapılmaktadır. Bu bina iki kısımdan oluşmaktadır. İlk kısımda infaz koruma memurlarının odası, yemekhane, kapalı görüşme odası bulunmaktadır. Haftada bir yapılan kapalı görüşler burada gerçekleşmektedir. Yemekhane ise kurumun personeli için ayrılmış bir yerdir. Kadın hükümlüler yemeklerini koğuşlarında yemektedir. Kapalı görüş odasının ardından kadın hükümlülerin koğuşlarının bulunduğu koridor gelmektedir. Ana giriş ile koğuşları demir bir kapı ayırmaktadır. Koğuşlara giden koridorun başında uzman odasına ve çok amaçlı salona giden bir merdiven vardır. Kurumda uygulamanın

yapıldığı süreçte bir psikolog görev yapmaktaydı. Psikologun öncesinde sosyal hizmet uzmanı görev yapmıştır. Psikolog hükümlüler ile ilk görüşmelerini ve daha sonraki yapacağı görüşmeleri odasında yapmaktadır. Uzmanın odasının yanında çok amaçlı salon vardır. Burada ayda bir kadın hükümlülere eğlenceler düzenlenmekte aynı zamanda salon okuma yazma kursu için de kullanılmaktadır. Bu salonda ayrıca ayda bir yapılan açık görüşler de gerçekleşmektedir. Kadın hükümlüler koğuşları ile uzmanın odasına giden merdivenler yine demir parmaklıklar ile ayrılmıştır.

Ceza infaz kurumunda 7 koğuş ve araştırma yapıldığı sırada 78 kadın bulunmaktadır. Kadın hükümlülerin hangi koğuşa gidecekleri aralarında psikologun da bulunduğu bir kurul ile belirlenmektedir. Koğuşlar suç türlerine göre ayrılmamıştır. Sadece çalışanların olduğu ayrı bir koğuş vardır. Diğer koğuşlarda çalışanlar olmakla birlikte bir koğuşta sadece çalışan kadın hükümlüler bulunmaktadır.

Cezaevinin küçük olması nedeni ile çok fazla çalışma alanı yoktur. Kadın hükümlüler mutfak işlerinde, temizlik, çay ocağı, revir, kantin ve kuaförde çalışmaktadır. Revirdeki kadın hükümlü hemşire, kuafördeki kadın hükümlüler ise cezaevi öncesi kuaförlük deneyimi olan kişilerdir. Toplamda ise çalışan kadın hükümlü sayısı 14'dür. Çalışanlar koğuşunda sıcak su her gün verilirken diğer koğuşlarda dönüşümlü olarak haftada 2-3 gün aralıklarla su verilmektedir. Çalışan kadın hükümlüler sabah 7-8 gibi koğuştan çıkıp akşam 6-7 arası koğuşlarına dönmektedirler. Çalışan kadın hükümlülerin çalışma yerleri de kişilere uygun olarak belirlenmektedir. Örneğin 18 yaşından küçük olanların mutfakta çalışmasına izin verilmemektedir. Ayrıca tutuklular da hükümlüler gibi çalışabilmektedir. Çalışan kadın hükümlüler çalışmaktan memnun olduklarını; böylece zamanın nasıl geçtiğini anlamadıklarını sanki normal çalışıyormuş gibi hissettiklerini söylemişlerdir. Bu çalışmanın karşılığı kadınlar belli bir miktar almakta fakat sigortaları bulunmamaktadır. Diğer kadın hükümlülerden de çalışmak isteyen vardır. Bunlar da ya çalışacak alan olmadığı için veya sağlık sorunlarından dolayı çalışmamaktadır. Kadın hükümlülerden çalışmak isteyenlerin sayısı fazladır.

Kadın hükümlülerin görüş ve telefon günleri koğuşlara göre ayrılmıştır. Haftanın belli günleri her koğuşa iki saat telefon görüşmesi hakkı verilmektedir. Her hükümlü için 10 dakika telefon görüşmesi hakkı vardır. Açık görüşler de yine her koğuş için farklı günlerde ayarlanmıştır ve görüşme süresi bir saattir.

Çalışmayan kadın hükümlüler ve tutuklular telefon ve görüş günleri dışında zamanlarının büyük bir bölümünü koğuşta geçirmektedir. Anneler günü gibi önemli günlerde kadın hükümlüler çok amaçlı salonda toplanarak eğlenmektedir. Bunun dışında ayda bir film gösteri ve çeşitli eğlenceler düzenlenmekte ve kadınlar koğuş koğuş çıkarılmaktadır. Bu eğlencelere de her kadın hükümlü katılmak istememektedir. Bu eğlencelerin dışında kadın tutuklu ve hükümlülerin zamanlarını geçirecekleri herhangi bir aktivite yoktur. Kadınların zamanlarını geçirecekleri çeşitli aktivitelere ve meslek edindirme kurslarına ihtiyaç vardır.

1.9. Dünya’da Kadın Suçluluğu

Dünyadaki kadın suçluluğuna bakıldığında ekonomik gelişme ve endüstrileşme ile birlikte kadın suçluluk oranında artma olduğu saptanmıştır. Kadınların en çok işledikleri suçlara bakıldığında adam öldürme ve hırsızlık olduğu görülmektedir. Yaşlarına bakıldığında ise kadın suçluların %84’ünün 24 yaşında ve 24 yaşın altında olduğu görülür. Kadın suçluluğu oranları geçtiğimiz 35 yılda 28 ülkede artmıştır. Kadın suçluluk oranının arttığı ülkeler ise, ekonomik yönden gelişen ve endüstrileşmiş ülkelerdir. Kadın suçları cinayet ve hırsızlıkta artış göstermiştir. Buna ek olarak kadınların bütün işledikleri suçlar ile ülkelerin ekonomik durumları arasında doğrusal ve önemli bir ilişki vardır. Bu ülkelerde kadınların eğitim seviyeleri yükseldikçe daha çok hırsızlık ve dolandırıcılık yaptıkları belirtilmiştir. Buna karşın kadınların yakalanma oranlarında cinayet ve toplumdaki statüleri arasında ters yönde güçlü bir ilişki vardır (Chernoff ve Simon, 2000).

Dünyadaki kadınların suç işleme oranlarına bakıldığında, Birleşmiş Milletler Bölgelerarası Suç ve Adalet Araştırma Enstitüsü verilerine göre, Amerika’da her bir

dakikada 13 kadının yakalandığını, saatte 78 kadının yakalandığını ve her yıl 683,280 kadının yakalandığı belirtilmiştir. Ayrıca Amerika'daki her üç kadından birisi yaşamını cinsel suçlar işleyerek geçirmektedir. Amerika'dan sonra Almanya, İngiltere ve Japonya kadın suçluluğunun en fazla olduğu yerlerdir. 21.yy başlarında ise kadın hükümlü ve ceza işleyen kadın sayısı hızlı bir şekilde artmıştır. ABD adalet bürosunun Adalet istatistiklerine göre 2000'li yılların sonunda kadın hükümlü sayısı 91,612 iken 10 yıl sonra bu rakam 900,000 olmuştur (Chawla, 2004).

1.10. Türkiye’de Kadın Suçluluğu

Türkiye’deki kadınların suç işleme oranlarına bakıldığında 1970’lerden günümüze kadın suçluluğunun arttığı görülür. 1970’lerde kadın suçlu oranı 1.7 iken 2009 yılında kadın suçlu oranı 4.09 olmuştur (www.tuik.gov.tr,16.05.2012).

Aşağıdaki Çizelge 1.1, 1970- 2009 yılları arasındaki kadın suçlu oranını göstermektedir.

Çizelge 1.1 1970’den 2009’e Türkiye’de Kadın Suçlu Oranları

Yıllar	Toplam	Sayı	%
1970	55.695	942	1.7
1980	31.518	531	1.7
1990	44.826	966	2.4
2000	98.969	2781	2.8
2005	52.716	1253	2.4
2008	76.607	2674	3.5
2009	74.404	3043	4.09

Çizelge 1,1’de görüldüğü üzere kadın hükümlü oranında 1970’lerden 2009’a kadar ciddi bir artış meydana gelmiştir. Özellikle 2008 yılından 2009 yılına kadarki bir yıl

süre içinde kadın suçluluğu oranı önemli ölçüde artış göstermiştir (www.tuik.gov.tr (16.05.2012)). Bu durum, kadın suçluluğu konusunun araştırılması için önemli bir neden oluşturmaktadır.

1.11. Kadın Suçluluğunun Nedenleri

Başkasını öldürme, sakat bırakma, ya da yaralama yoluyla zarar verilmesini içerdği için şiddet genel anlamda gücü aşmaktadır. Bu tür eylemleri, başkasına karşı tehdit oluşturmayı ve kısaca insana fiziksel ve ruhsal zarar veren her türlü davranış şiddet olarak değerlendirilebilir (Kocacık, 2001). Bu görüşe ek olarak toplumun bakış açısı adam öldürme gibi ağır suçları sadece erkeklerin işleyebileceğini düşünmekte, bu nedenle kadınların adam öldürme suçunu işleyebileceklerini düşünmeme yönündedir. Dünyada yapılan araştırmalar da suçluluğun en fazla olduğu bölgelerde dahi, kadın suçluluğunun bütün suçluluk oranları içinde % 20 olduğunu göstermektedir. Kadınlar, zayıf olması ve fiziksel yapısının narin olması, kötü alışkanlıklara yöneliminin daha az olması, küçüklükten itibaren ailenin ve çevrenin koruyucu tavrı, anne ve eş rollerinden dolayı suça daha az yönelmektedir (İçli ve Ögün, 1988).

Balcıoğlu (1997) ve arkadaşlarının 200 kadın ve 200 erkek hükümlü ile yaptığı araştırmada ise kadınların %78,5'inin adam öldürme suçu işlediği görülmüştür. Saygılı (2009)'nın yaptığı araştırmada da kadınların %48,9'unun adam öldürme suçu işlediği belirlenmiştir. Yapılan bu araştırmada diğer araştırmalara paralellik göstermekte ve kadın hükümlülerin cezaevinde bulunma nedenlerine bakıldığında da %24,4'lük oran ile en fazla hırsızlık olduğu, ardından %19,2 oranı ile adam öldürme suçu işledikleri görülmektedir. Verilerden de anlaşılabacağı üzere adam öldürme suçu gibi güç isteyen bir suç türü sadece erkekler için geçerli olmadığı kadınların da güç isteyen şiddet türlerinde yer aldıkları görülmektedir. Bu durum sadece kadın suçluluğu ya da erkek suçluluğu değil toplum olarak suç oranının arttığını göstermektedir.

Kadınların suç işlemelerinde pek çok faktör etkilidir. Zamanın değişmesi, teknolojik gelişmeler kadının toplum içinde daha fazla bulunmaya başlaması, suça yönelimine ve işlediği suçların çeşitlenmesine neden olmuştur. Aile yapısındaki değişim, geleneksel yapının ortadan kalkması, çocuklar ile ebeveynler arasındaki ilişkinin zayıflayıp değişmesi, işsizlik, kadının aile içinde ezilmesi ve ekonomik sıkıntılar kadın suçluluğunun artmasının nedenleri arasındadır (İçli ve Öğün, 1988).

Adam öldürme suçunu işleyen kadın hükümlülerin en çok eşleri, sevgilileri ve yakın akrabalarını öldürdükleri ortaya çıkmıştır (Balcıoğlu ve ark.,1997). Kadın toplum içinde iyi bakılmayacağı, horlanacağı, ailesi tarafından reddedileceği korkusu ile nikâhsız birlikte olduğu kişiden olan çocuğunu öldürmekte, zayıf ve güçsüz olduğu için kendisine tecavüz eden kişiye karşı kendini korumak için onu öldürerek kurtulmaktadır (Akgün ve İçağasıoğlu Çoban, 2011).

Araştırmada yapılan görüşme sonucu adam öldürme suçunu işleyen kadın hükümlülerin bu suçu zorunlu olarak işlediklerini, son çare olarak bu eylemi gerçekleştirdiklerini belirtmişlerdir. Kadın hükümlüler, bu adam öldürme suçunu işlerken önceden planlamamakta kendisine yönelen kötü muamele karşısında aniden şiddete yönelmektedir. Kendilerine bu suçu işlemelerinin çözüm olup olmadığı sorulduğunda da çözüm olmadığını söylemişlerdir. Eşlerini öldüren kadın hükümlüler içlerinde bulundukları çıkmazı ve gelirlerinin olmamasının kendilerini nasıl zor durumda bıraktığını şu şekilde ifade etmektedirler;

Abim onu öldürmek istedi. Ailemin başına bir şey gelmesini istemediğim için bir şey söylemedim. Birkaç kere evi terk ettim beni yine buldu. 3-4 kez polise başvurdu. Nezarette bir akşam yatırıp serbest bırakıyorlardı. Evden uzaklaştırma cezası aldığı anda eve yine geldi. Korkudan söyleyemedim. Yatarım çıkarım yine gelirim dedi. Ailemi öldürmekle, çocukları öldürmekle tehdit etti. Boşanamadım. Kamyonla kız kardeşinin evini yıktı (43 yaşında adam öldürme).

Kayınvalidem eşime kızıyordu. Diğerleri gitti bu gitmeyecek diyordu. O giderse bende giderim diyordu. Ayrılmak istedim ama yapamayacağımı düşündüm korktum.

Daha kötü yerlere düşerim diye korktum düşündüm. Param yoktu. Az miktar işim olsaydı düşünürdüm. Hiçbir şeyim yoktu. Ailemin de durumu yoktu. Aile götürmek istedi. Maddi durumları olmadığı için çocuğu kabul etmediler. Bende çekerim çocuğumdan ayrılmam dedim (31 yaşında, adam öldürmeye yardım).

Yardım aramadım. Aileme zarar vermesinden korktum. Yaşım küçük olduğu için korkuyordum bu nedenle polise başvurmadım (23 yaşında, adam öldürmeye yardım).

Kadın hükümlülerin bir kısmı evlenmeden önce babalarından evlilikleri boyunca da eşlerinden yoğun olarak şiddet yaşamışlardır. İçli ve arkadaşları (1995)'nın yaptığı araştırmada kadın hükümlüler içinde çocukluğunda şiddete maruz kalanların oranının % 45 olduğu görülmektedir. Suç işlemiş bireylerin ailelerinde aile içi ilişkilere bakıldığında aile iletişimi ve etkileşiminde yetersizliklerin ve olumsuz durumların olduğu görülür. Bunun dışında bireyin ailesinde ve çevresinde onu suça ve şiddete iten tutum ve davranışların olağan gösterildiği, dolayısıyla böyle bir ortamda yetişmenin kişinin olumsuz ve yanlış tutum ve davranışlar öğrenmesine ve devam ettirmesine neden olduğu, öfke kontrolüne ilişkin zorlanmalar yaşadıkları ve daha kolay suça yöneldikleri söylenebilir (Nazlıdır, 2010).

Balcıoğlu ve arkadaşlarının yaptığı çalışma bu görüşü destekler niteliktedir. Bu çalışmada 200 kadın mahkûmla bir alan çalışması gerçekleştirilmiş ve kadını suça iten en önemli sebebin “kadının aile ve toplum içinde eziliyor oluşu” olduğu ortaya çıkmıştır. Yine aynı çalışmada kadın suçluların erkek suçlulara göre daha problemli bir geçmişlerinin olduğu görülür. Parçalanmış aile, eğitimsizlik, bozuk aile ilişkileri, kişilik, cinsiyetçi tutumlar, aile yapısı, sosyal destek ve kontrol eksikliği kadınların suç işlemelerine neden olmaktadır. Bunun dışında kadınların yaşamlarında göç öyküsünün bulunması da kadınları suça iten nedenler arasında yer almaktadır (Balcıoğlu ve diğ.,1997). Eşlerini öldürmeyle sonlanan suç serüvenini kadın hükümlüler şu şekilde açıklamışlardır;

İlk evlendiğim günden beri bana vuruyordu. Bende ona vuruyordum. Çevremiz yoktu. Çevre istemiyordu. Sadece aileme gidip geliyordum (36 yaşında, adam öldürme).

Eşimle deniz kenarında sabah tanışıp akşam kaçtık. Babam sürekli alkol alıp annemi ve beni dövüyordu. Bende ondan kurtulmak için kaçtım. Evlendikten 2-3 ay sonra bana şiddet uygulamaya başladı. Yardım aramadım. Aileme zarar vermesinden korktum. Yaşım küçük olduğu için korkuyordum bu nedenle polise başvurmadım. Psikolojim bozuk olduğu için çocuğumu dövüyordum cezaevinde sonra anneme gönderdim (23 yaşında adam öldürmeye yardım).

Boşansaydım bunlar olmazdı. Çok şiddetli dövüyordu, çok sinirliydi. Keşke yapmasaydım (36 yaşında, adam öldürme).

Eşimin köyünde teyzesinin yanına gittiğimde tanıştım. Kene gibi yapıştı. Bir daha bırakmadı. Aileden kurtuluş için ona kaçtım. Babam sürekli içerdi. Kocamda sürekli içerdi. Ben konuşunca söz verirdi. Sonra yine içmeye giderdi. İçmeyince de zaten normal değildi. Evlendikten sonra bir yıl çok olmasa da eşim beni dövüyordu. Bir yıldan sonra şiddet arttı. Beni satmaya kalkıştı. Porno filmleri izlettirmeye çalışıyordu bana. Daha sonra bunları bana uygulamak istiyordu. Beni dövdüğünde yataklara düşerdim ama doktora gitmek istemezdim. Babasını bile döverdi. Sonunda kör etti babasını. Benim babasına bakmama da kızardı. Kadınlarla beraber olup sonra da gelip benimle birlikte olmak isterdi. Kadınların kıyafetsiz fotoğraflarını çekip bana göstermek isterdi. Beni dışarı çıkarmazdı (43 yaşında, adam öldürme).

Kadın hükümlülerin ifadelerinden de anlaşılacağı üzere kadınların hayatlarında yoğun bir şiddet olduğu ve bunun sonucu olarak bir noktadan sonra dayanamayıp eşlerini öldürme yoluna gittikleri görülmektedir. Bu durum kadına yönelik şiddetin ortadan kalkması ile erkeklere yönelik cinayetlerin de ortadan kalkacağına düşündürmektedir. Kadın hükümlülerin adam öldürme suçunu işlemelerinin bir nedeni de ölmek için öldürmektir. Buna örnek olarak “*Tartıştık, ilk o beni*

öldürmeyi istedi, sonra ben onu öldürdüm. Her zaman tartıştığımız konularda daha şiddetli bir tartışmaydı. Şuurumu kaybettim, ne çocuk ne ev hiçbir şey görünmedi gözüme. Düşünseydim, o zaman o yapacaktı. Onun öldüğüne hiç pişman olmadım ama çocuklarım ortada kaldığı için çok pişman oldum. Olaydan sonra kendim gittim karakola teslim oldum karakola, anlattım.” Şeklinde ifade kullanmıştır (Gürtuna, 2010). Bu çalışmada da kendilerini müdafa için eşlerini öldüren kadın hükümlüler bulundukları durumu aşağıdaki şekilde ifade etmişlerdir.

Eğer o ölmüş olmasaydı şu an toprağın altında ben olacaktım. Olay günü alkollüydü. Beni öldürmeye kalktı. Beni satmaya kalktı. İstemediğimi söyleyince beni dövdü. Örtüyle beni boğmaya kalktı. Örtüyü başımdan kurtarınca ben onu boğdum. Yoksa o beni öldürecekti. 26 yılım bir gün iyi geçmedi. Benim tarlada çalıştığımı kadınlarla yerdı. Bütün hayatım korku içinde geçti. Sabaha karşı öldüğünü görünce kayınbabamı aradım. Görünce öldüğünü keşke ben yapsaydım dedi. Muhtar geldi. Adam ağladı. Olan sana oldu dedi. Jandarmalar savcılar her şeyi gördü. Her şeyi yıkmıştı. Şimdi 13 gündür ondan ayrırım ve çok huzurluyum (43 yaşında, adam öldürme).

Ailesi yüzünden sürekli kavga ediyorduk. Pazardan geldik. Bana yemek yapmadığım için kızdı. Ekmek bıçağı ile saldırdı bana bende kasap bıçağı ile vurdum. Bilmeden oldu (36 yaşında adam öldürme)¹.

Kadınların adam öldürme suçunu işlemelerinin nedeni şiddetin yanında kendilerine tecavüz eden kişinin onlara verdiği rahatsızlıktır. Balcıoğlu ve arkadaşları (1997)’nin yaptığı çalışmada kadınların %35.71’i namus nedeni ile suç işlediklerini belirtmişlerdir. Kendisine tecavüz eden kişiyi öldüren kadın hükümlüler ise yaşadıkları durumu şöyle anlatmaktadır;

Tecavüze uğradığımda 16 yaşındaydım. Şikâyetçi olduk. Bir şey yapılmadı. Olay günü bana baskı yapıyordu ifadeni değiştir diye. Kardeşlerimi öldürmekle tehdit ediyordu. Yolumu kesiyordu. Korkutmak için karnına vurdum. Beni kaçırmak

¹Kadın hükümlüler ile görüşme notları,2011.

² Ankara kadın kapalı ceza infaz kurumunda görevli psikolog ile yapılan görüşme notları

istiyordu. Olaydan sonra jandarmaya gittim. Ertesi gün cumhuriyet başsavcısı keşke tutuklasaydım dedi. Sürekli peşimden geliyordu. Eğer tutuklanmış olsaydı ben cezaevinde olmazdım. Aileme karşı mahcupluk hissediyorum. Her zaman ailem arkamda oldu. Birçok zorluk çektik, maddi-manevi tutuklanmış olsaydı bunları yaşamazdık (23 yaşında, tecavüz).

Halamın damadını öldürdüm. Eşim cezaevinde olduğu için bana sarkıntılık ediyordu. Kayınvalideme söyledim ama çözüm olmadı. Ölen kişi psikopattı. O yüzden kimse bir şey diyemedi, hakkından gelemediler. Savcılığa şikâyet ettim. Mahkemeye çıkarıldı. Serbest bırakıldı. Eşim içerde dava açmış. Bir hak talep edemedik. Rahatsız edilmeseydim bende burada olmazdım. Önlem alınabilinirdi. Karşı tarafın ailesi bir şey yapmadı(32 yaşında tecavüz).

Kardeşlerimi, beni öldürmekle tehdit ediyordu. Yolumu kesiyordu. Eve gelip rahatsız ediyordu. Babam bir şey yapamıyordu. Olay günü bana baskı yapıyordu ifadeni değiştir diye. Korkutmak için karnına vurdum. Beni kaçırmak istiyordu (23 yaşında, tecavüz).

Kadın hükümlülerin bir kısmı suç işleme nedeni olarak polisi ve ailelerini göstermektedir. Konu ile ilgili olarak Bester (2008)'de kocalarını öldüren kadınlar ile yaptığı görüşmeler örnek verilebilir. Kocalarından çok fazla şiddet gördüklerini belirtmiş kadınların, verdikleri ifadelerde şiddet gördükleri halde ailelerinin kendilerini kabul etmediğini vurgulamıştır. Bu durum bizim toplumumuzdaki ‘‘gelinlikle çıktın bu eve ancak kefenle dönersin’’ anlayışı ile oldukça benzerdir. Yine Bester (2008)'in yaptığı çalışmada kadın hükümlülerden birisi polise telefon ettiğini, polisin gelip kocası sarhoş olduğu için yapacak bir şeyin olmadığını söylemiştir. Yapılan bu çalışmada kadın hükümlüler polisin yaşadıkları olaylara karşı ihmalsizliğini şu şekilde ifade etmişlerdir;

Eşimi sevdiğim için boşanamadım. Gidip geliyordum. Birkaç sefer polisi aradım. Polis geldi. Eşimi suçlu buldu. Sadece nasihat verdi. Bir daha yapmayacak dedi (36 yaşında adam öldürme).

O adam hayatımda olmasaydı ben burada olmazdım. Savcılıkta yazım var. Cezaevinde olsaydı rahat ederdim (31 yaşında tecavüz).

Polise gittim. Polis barıştırmaya çalıştı. Bu evlilik iyiye gitmiyor dedim. Yeter ki dövmesin dedim. Çözüm bulun dedim. Söz verdi dediler. Ama yine dövdü. Şiddet olmasaydı burada olmazdım. Şiddet olsaydı da bir cezası olmalıydı. Bu şiddetin önüne geçilmeli (34 yaşında adam öldeürmeye yardım).

Bu bağlamda, kadınların yaşadıkları şiddet sonucu çevrelerinden veya kolluk kuvvetlerinden yardım göremedikleri, yeterli sosyal destek alamadıkları ve bunun sonucu olarak çoğunlukla kendilerini savunma amaçlı olarak eşlerini veya birinci dereceden yakın kişileri öldürdükleri anlaşılmıştır. Yapılan araştırmalarda kadın hükümlülerin genelde yanlarında olan aletler ile plansız olarak (çoğunlukla kendini savunma amaçlı) suç işledikleri bulgusu bu durumu açık biçimde ortaya koymaktadır.

Kadın hükümlülerden hırsızlık suçundan bulunanlar ise işledikleri suçları suç olarak görmemekte bu durumu bir yaşam biçimi olarak görmektedirler.

Beni küçükken aldı. Hırsız olarak yetiştirdi. Şimdi hamileyim ve çocuğum da büyüdüğünde oda hırsızlık yapacak (28 yaşında, hırsızlık).

Hırsızlık suçundan hüküm giyen kadınlar hırsızlık yaparak geçinmeyi ve cezaevine girmeyi yaşamlarının doğal bir parçası olarak görmektedir. Kendilerine suç işlediklerinde cezaevine gireceklerini bildikleri halde bu durumun onları korkutup korkutmadığı sorulduğunda bir kadın hükümlü “ cezaevine girmek beni korkutmuyo. Buraya gelip kafamı dinliyorum. Sadece korktuğum şey aldığım ceza süresinin uzaması.” Şeklinde dir. Kadın hükümlülere yaptıkları hırsızlıktan dolayı pişmanlık duyup duymadıkları sorulduğunda bazen pişman olduklarını fakat bunun geçtiğini söylemişlerdir. Aynı durumun kendi başlarına geldiğinde üzülüp

üzülmediklerini sorulduğunda bir kadın hükümlü “ *bizim eve de girdiler. Sadece hırsız soydular diye üzüldüm* ” şeklinde görüş bildirmiştir.

Bütün bu görüşlerden yola çıkarak kadın hükümlülerin suç işleme nedenlerinin kendileri savunmak amaçlı, ailelerini ve sevdikleri kişileri korumak amaçlı adam öldürme suçunu işledikleri söylemebilir. Hırsızlık suçundan bulunan kadın hükümlüler ise hırsızlığı bir yaşam biçimi olarak görmekte ve durumlarından şikâyetçi olmamaktadırlar.

1.12. Kadın Suçluluğunu Açıklayan Yaklaşımlar

Suçun nedenlerine yönelik yapılan çalışmalarda suç; biyolojik, fiziksel ve psikolojik nedenlere bağlı olarak belirlenmekteydi. Fakat daha sonra suçu açıklamaya yönelik yaklaşımlar toplumsal, kültürel ve çevresel yaklaşımlara yerini bıraktı. Kadın suçluluğunun nedenlerine ilişkin yaklaşımlar da aynı aşamalardan geçmiştir. Kadın suçluluğunu açıklamaya yönelik yaklaşımlar geleneksel dönem ve modern dönem olarak ikiye ayrılmaktadır (Heidensohn,1995; akt: İçli, 2000).

1.12.1. Geleneksel Dönem Kadın Suçluluğu

Geleneksel dönem kadın suçluluğuna ilişkin açıklamalar Biyolojik, Psikolojik ve Sosyal Yapı teorileri olarak üçe ayrılmaktadır.

1.12.1.1. Biyolojik Açıklamalar

Bu başlık altındaki bölüm kadın suçluluğunun erkek suçluluğundan farklılığını biyolojik nedenlere bağlayan yaklaşımlardır.

Kadın suçluluğunun biyolojik yaklaşımı ile ilgilenenlerin başında Cesera Lombrosso ve William Ferrero gelir. Lombrosso kadınların erkeklerden daha az suç işlediğini belirtir. Bunun nedeni olarak biyolojik farklılıkları gösterir. Lombrosso kadınların

zekâ ve duygusallık olarak erkeklerden daha az gelişmiş olmasına karşın, kadınların inanç ve dirençsizliklerini kontrol altında tuttuklarını belirtmektedir. Ayrıca suç işleyen kadınların erkeklik özelliklerinin diğer kadınlardan daha fazla olduğunu söylemektedir (Pollok ve Merla, 2006). Lombrosso ve Ferrero'nun birlikte yazdıkları "kadın suçluluğu" kitabında; kadın suçluluğunun nedenlerinin kadının suç işlemesinin nedeninin (iskelet sistemi gibi) biyolojik sebeplerden kaynakladığını, buna karşın kadının erkeklere oranla daha az suç işlemesinde kadının zayıf yapılı olması gibi yine biyolojik neden olduğunu belirtmektedir. Ayrıca Lombrosso suçun kalıtsal olarak geçtiğini belirtmiştir. Bu varsayımdan yola çıkarak suç işlemiş kadınlar ve suçlu kadınlarla fahişeleri fiziksel olarak incelemiş fiziksel yapılarının aynı olduğunu söylemiştir. Bu kadınların fiziksel özelliklerini taşıyan kadınların ise gizli suçlular olduğunu ileri sürmektedir. Lombrosso'nun kadın suçluluğu ile ilgili son görüşü ise erkeklerdeki doğuştan suçlu tanımını kadınlar içinde geçerli olduğunu söylemektedir. Ona göre nasıl erkekler biyolojik olarak doğuştan suçlu olabiliyorlar ise kadınlar da doğuştan suçlu olarak doğmaktadır (Flowers,1987; akt: Canay, 2004).

1.12.1.2. Psikolojik Teoriler

Psikolojik teoriler, suç ve suçlu üzerinde açıklamalarında, birey üzerinde yoğunlaşarak onu davranışa sevk eden güdüleyicilere, bireysel ve kişilerarası dinamiklere odaklanmaktadır. Birey özellikle kendisi için önemli olan kişilerle ve yakın çevresinde yaşadıklarının sonucunda ortaya çıkan psikopatolojilerinin sonucunda suça yönelmektedir. Psikolojik teoriler suçun bireyde ortaya çıkmasıyla ilgili farklı görüşlere sahip olsalar da, hepsi suçlu profilinde psikopatolojik bulgular olduğunu kabul etmektedir. Bu teorilere göre suçlular 'uyumsuz', 'patolojik' kişiler oldukları için suç davranışında bulunmaktadır (Kaner, 1992). Psikolojik teoriler psikodinamik, gelişimsel ve öğrenme teorileri olarak üçe ayrılır.

a) Psikodinamik teori: Psikodinamik teoriye göre; bireyler kendilerini suçlu hissetmeleri, cezalandırılmaya ihtiyaçları olmaları ve kendilerini yeterince kontrol etmede başarısız olmaları nedeniyle suçlu olur (Pollok ve Merla, 2006).

b) Gelişimsel teoriler: Bu model, 1985 yılında Hawkins ve Weis'in yaptıkları araştırmalar sonucu ortaya çıkmıştır. Bu kuram, insan davranışının hem toplum yanlısı (prosocial) yanını, hem de anti-sosyal sonuçlarını açıklayabilen genel bir suç modeli niteliğini taşımaktadır. Ayrıca bu teori; spesifik deneyimlerin, etkileşimlerin ve pekiştirenlerin toplum yanlısı ve anti sosyal davranışın oluşumu üzerinde nasıl etkili olduğunu belirlemeye çalışmasının yanı sıra, toplumsal bağlılığın bireyin toplum yanlısı ve anti-sosyal davranış geliştirmedeki etkisine de değinmektedir (Mazerolle, 2000; akt: Kızmaz, 2006). Bu teoriye göre, kişinin başarıları ya da geçmişi onun yaşamının gelişimsel basamaklarını gösterir. Bu gelişimsel basamaklar içindeki gelişmemişlik ise kişinin suç işlemesine yol açar (Pollok ve Merla, 2006).

c) Öğrenme teorisi: Bu kurama göre suç davranışları yasal olmayan davranış örüntülerinin, taklit, model alma ve içselleştirilmesi yoluyla öğrenilmesinden ortaya çıkmaktadır. Bireyin sosyalizasyon çevresinde başarılı modellerin olmaması ya da bireyin sık sık başarısızlığa düşmesi suça neden olan faktörlerdendir (Öter, 2005). Öğrenme teorisine göre; kadınlar erkeklere göre daha az suç işlemeye eğilimlidir. Çünkü kadınların sosyalizasyon sürecinde sosyal, bütünleştirici, saldırgan olmayan şekilde yetiştirilir (Pollok ve Merla, 2006). Erkekler ise sosyalizasyon sürecinde daha dışarıya dönük ve saldırgan olarak yetiştirilirler. Yaşadıkları olumsuz bir olayda anında sözel veya fiziksel şiddet uygulama eğilimindedirler. Sutherland'e göre ise suçlu davranış kişinin yakın çevresinde bulunduğu kişiler veya gruplar aracılığıyla öğrenilmektedir. Kişinin suçlu davranışı öğrenmesinde yasaları uyulması gerekli olmayan kurallar olarak gören gruplarla ilişkide bulunması onun daha sonraki zamanda yasaları ihlal etmesinde etkilidir (Öter, 2005).

1.12.1.3. Sosyal Yapı Teorileri

Biyoloji ve psikoloji temelli pozitivist yaklaşımların yanında suçu açıklayan geniş bir grup yaklaşım da sosyoloji temelli olarak gelişmiştir. Bu teori sosyal yapı teorileridir. Sosyal yapı teorileri sosyal süreç teorilerinin aksine suçta sosyal düzen, yapısal organizasyonlar, bireylerin sosyal değerleri ve normları ile ilişkisi gibi çevresel faktörleri inceler (Cota, 2002). Bu teori ile birlikte ilk olarak değişen sosyal yapıyı

temel alan sosyolojik incelemeler küçük topluluklar halinde devam eden yaşamın sanayi devrimi ve devamında daha geniş topluluklar halinde bir yaşama doğru kayışının suç üzerindeki etkileri tartışmıştır. Bu etkiler genel olarak yeni sosyal yapının taşıdığı hareketliliğin, sosyal heterojenitenin, ev dışı yaşamdaki artışın ve düşük sosyo-ekonomik seviyedeki birey sayısındaki artışın toplumsal yapıda kendiliğinden var olan kontrol mekanizmalarının etkisini yitirmesine veya tamamen ortadan kalkmasına neden olduğunu ifade etmektedir. Buna göre özellikle komşuluk, aile veya köy / mahalle büyükleri, dini kurum ve kişilikler gibi sosyal kontrolün temel taşları olan unsurların rollerini tam olarak yerine getirememesi suçların ortaya çıkması ve yayılmasını kolaylaştıran nedenler olarak belirlenmiştir (Büker, 2011).

1.12.2.Modern Dönem Yaklaşımları

1980’li yıllardan sonra kadın suçluluğunu açıklama yaklaşımları biyolojik, psikolojik ve fiziksel özelliklerden uzaklaşmıştır. Bu dönemde kadının özgürleşmesi ve feminist hareketler söz konusuydu. Bu görüş özellikle 1970’li yıllarda Amerika’da büyük yankı uyandırmış, kadının eğitim ve çalışma hayatına katılması ile birlikte dolaylı olarak özgürleşmesi ile birlikte kadın suçlu oranında da artış söz konusu olduğu belirtilmiştir. Kadınların toplumsal ve ekonomik alanda bağımsız ve erkeklerle eşit olmaları için verdikleri savaşın aslında onların suç işleme olasılığını artırdığını savunulmuştur (İçli, 2000).

1.12.2.1. Feminist Teoriler

Kadının kamusal alandaki varlığı ve bu bağlamda kamu otoritesini temsil etmedeki konumu, temel olarak feminist düşüncelerin gelişmesiyle gündeme gelmiştir. Farklı bakış açıları, yaklaşımları ve farklı amaçları olan feminist düşüncelerin ortak noktası, mevcut sistemin ataerkil bir sistem olduğunun kabulüdür. Daha önceki dönemde kadın ve suç üzerine çalışan araştırmacıların bulguları, ataerkil düşünce yapısı doğrultusunda, önyargılı ve kadının ikincil kabul edildiği sonuçları ortaya koyduğu görülmektedir. Feminist araştırmacılar için suç ve kadın suçluluğu kavramları ise

anlamını ataerkil yapı içinde bulmakta, kadın suçluluğuyla ilgili sorunlara getirilen çözüm önerileri de, ataerkil sistemi değiştirmeye veya dönüştürmeye yönelik çözüm önerileri ile uygunluk göstermektedir. Feminizm düşüncesinin filizlenmeye başlaması 17. yüzyıla rastlamaktadır (Canay, 2004). Feminist yaklaşım 1960'ların sonu 1970'in içinde ortaya çıkmıştır. Böylece kadın ve suç alanında yeni bir bakış açısı ortaya çıkmıştır. İlk defa Freda Adler (1975)'in toplumda kadının sosyal ve ekonomik rollerinin kadın suçluluğuna etkisini araştıran kız kardeşlerde suç (sisters in crime) çalışması ile birlikte suç adaleti, kriminoloji, kurban, yargı gibi kavramlarda kadın ve suç arasındaki ilişki gündeme gelmiştir. Katleen Daly feminist teorilerin toplumdaki cinsiyet ilişkilerine dolayısı ile kadın suçluluğu alanına yeni bir bakış kattığını düşünmektedirler. Feminist teoriler liberal, radikal, marksist, sosyalist ve diğer tür feminist düşünceler olmak üzere çeşitli gruplara ayrılır. Feminist teoriler kadın erkek ayrımının ırk, sınıf ve yaş gibi ayrımlar kadar önemli olduğunu savunur. Bu teoriler, ceza adaletinin gücünü kadınları ezmek, kadın erkek arasındaki kadınlara karşı ayrımcılık yapmak için kullanıldığı görüşünü ileri sürer. Adler kadın erkek arasındaki eşitliğin arttıkça kadın suçluluğunun artacağını söylemiştir. Bunun dışında Adler kadının suç işlemesinin sebebini psikolojik değil sosyal sebeplere dayandırmaktadır (Siegel, 1989;akt: İçli, 2007).

Son yıllarda yaşanan ekonomik gelişmeler, endüstriyel gelişmeler ve kadının toplum içinde daha fazla bulunmaya başlaması, çalışma hayatına daha aktif olarak katılmaya başlaması ile birlikte kadın suç oranının artışı Adler'in görüşünü destekleyecek niteliktedir.

1.13. Kadın Hükümlülerin Genel Özellikleri

Kadın hükümlülerin özelliklerine bakıldığında kadınların daha önceleri erkeklerden daha geç yaşlarda (30–40) suç işlediği, fakat 1980'lerden sonra kadın suçluluk oranının 22–39 yaşa düştüğü görülür (İçli ve Öğün,1988). Bu kadınların medeni durumlarına bakıldığında en fazla suç işleyen kadınlar boşanmış kadınlardır. Bunun ardından eşi ölmüş kadınlar gelir. Kadınlar toplumsal baskıya daha fazla maruz

kalmalarından dolayı suç işlerken şiddete daha çok eğilimlidirler. Akgün ve İçağasioğlu Çoban'ın (2011) kadın suçluluğu üzerine yaptığı araştırmada kadınların en fazla 26-30 yaşlarında suç işledikleri görülmüştür. Kadın hükümlülerin medeni durumlarına bakıldığında ise % 40,4'ü evli olduğu görülmüştür. Türkiye'de kadın hükümlülerin çoğunun evli olmasının nedeni ise, Türkiye'de evli nüfusun fazla olması ile açıklanmaktadır. Kadın hükümlülerin eğitim durumlarına bakıldığında oldukça düşük olduğu görülmüştür. Kadın hükümlülerin %24,9'u ilkokul mezunudur. Bir kısmı (%17,1) ise okuma yazma dahi bilmemektedir. Yapılan araştırmalar kadın katillerin öldürdükleri kişileri erkek katillere oranla daha iyi tanıdığını göstermektedir. Erkek katiller kurbanlarını çok fazla tanımazken, kadın katillerin öldürdükleri kişiler çoğunlukla eşleri, sevgilileri, çocukları ve kendilerine sarkıntılık eden akrabalar gibi yakın kişilerden oluşmaktadır. Özet olarak kadınların öldürme suçunu büyük oranda nefsi müdafaa ve savunma amaçlı yaptıkları belirlenmiştir. Adam öldürmenin ardından zina, hırsızlık ve hakaret suçları yer almaktadır (Balcıoğlu ve ark.,1997).

1.14. Kadın Hükümlülerin Sorunları

Kadın hükümlüler cezaevine girdiklerinde hapsolmanın getirdiği benzer sorunlarla karşılaşır. Bazı sorunlar ise cezaevi öncesi sahip oldukları sorunlardır. Kadın hükümlüler cezaevine girmeden önce kötü muameleye uğrama, sağlıklı olmayan aile yaşamı, ruhsal sağlık sorunları gibi sorunlara sahiptirler (Kızılkaya, 1995).

1.14.1.Yalnızlık

Kadın hükümlülerin cezaevine girdikten sonra ilk karşılaştıkları sorun, her hükümlünün rolü olan “mahkûm rolüne” alışmaya çalışmaktır. Bu rol; onları sosyal çevresinden, sevdiklerinden ve dışarıdaki hayattan ayıran bir roldür. Kadın hükümlüler zamanla kendilerini daha da yalnız hisseder. Tüm bunlara ek olarak kadın hükümlüler erkek hükümlüler gibi, belki de daha fazla itilen, istenmeyen, dışlanan kişiler olur. Çünkü toplumda kadının suç işlemesi onun zaten geri olan

imajını daha da arka plana atar. Aileler, yakın çevresi içinde yer alan kişiler onları görmek istemeyebilir, utanç duyabilir ve aramayarak, ziyaret etmeyerek cezalandırma yolunu seçebilir. Literatürde sevgi eksikliği, ayrılık, kişiler arası ilişkilerdeki bozukluk, sosyal desteklerin azlığı ya da yokluğu ile yalnızlık arasında yakın bir ilişkinin olduğu gösterilmiştir. Cezaevlerinde cinsiyet ile yalnızlık ilişkisi hakkında yapılan çeşitli çalışmalarda da, kadınların yalnızlıktan daha fazla yakındığı bildirilmiştir (Özkürkçügil,1998).

1.14.2.Çocuklarından Ayrı Kalma ve Küçük Çocukların Cezaevinde Bulunması

Kadın hükümlülerin cezaevlerindeki sorunlarından bir diğeri çocuklarından ayrı kalmaktır. Çocuklarının nasıl olduğunu bilmemek, kötü alışkanlıklar edinebileceklerini düşünmek buradaki kadınların en önemli sorunlarından biridir. Ayrıca çocuklarının nasıl geçindiği, onlara bakan birisinin olup olmadığı da annelerin endişelendiği konulardandır. Çocukları ile ilgili önemli bir sorun ise onları görememek, onları özlemektir. Kadın hükümlülerin, çocuklarının kendilerini cezaevinde görmelerinden utandıkları için ziyarete gelmelerini istememektedir. Ayrıca kendilerini iyi bir ebeveyn olamadıkları için suçlamaktadırlar (<http://law.jrank.org,10.03.2010>).

Çocuk ile ilgili bir diğer sorun ise kadın hükümlülerin bir kısmının cezaevine geldiğinde hamile olmasıdır. Çocukları doğduktan sonra çocuklarının yanlarında çok fazla kalmasına izin verilmemektedir. Türkiye’de çocuklar en fazla 3 yaşına kadar anneleri ile birlikte cezaevinde kalmaktadır. Eğer çocukların bakacak kimsesi yoksa çocuklar savcılık izni ile annelerinin yanında 6 yaşına kadar kalmaktadır. Bu durum kadın hükümlülerin sorunlarından bir diğeridir². Bir yandan çocuklarını yanlarında tutarken bir yandan da kendi cezalarını çocuklarının da çekmesine neden olmaktadır. Ayrıca hamile annenin çocuk doğurma konusunda bilgisinin olmaması, çocuğun geleceği ortamın iyi olmasına ve çocuğun tek ebeveynli olarak dünyaya gelecek

² Ankara kadın kapalı ceza infaz kurumunda görevli psikolog ile yapılan görüşme notları

olması anne adayı kadın hükümlüler için sorun olmakta ve bunlar ruhsal sorunlara da neden olabilmektedir.

Kadın toplumun en temel birimi olan ailenin temel taşıdır. Baba ailede olmadığı zaman; anne çocuklarına bakmakta, onları okutup meslek sahibi olmaları için çalışmakta, gerekirse bu uğurda ölmektedir. Fakat annenin aile içinde yer almaması ailenin parçalanmasına neden olmaktadır. Bu durumda, hem anne hem de baba aile içinde yer almamakta ve çocuklar ortada kalmaktadır. Bu durum, annenin babayı öldürdüğü durumlarda daha da vahim sonuçlara neden olmaktadır. Annelerinin, babalarını öldürdüğünün bilincinde olan çocukların psikolojileri daha da kötü olmaktadır. Annenin cezaevine girdikten sonra bakacak akrabaları varsa, onlar çocuklara bakmaktadır; eğer çocukların bakacak kimsesi yoksa çocuklar koruma altına alınmaktadır.

1.14.3.Fiziksel ve Ruhsal Rahatsızlıklar

Kadın hükümlülerin cezaevinde karşılaştıkları bir başka sorun fiziksel ve ruhsal sorunlardır. Burada kalabalık bir grubun sürekli olarak birlikte olmasından doğan hepatit B, hepatit C, tüberküloz gibi çeşitli hastalık bulaşma riskleri vardır. Bunun dışında kişinin karşılaştığı sorunlarla baş edememesi, işlediği suçun etkisinde kalması kişide bir takım ruhsal bozukluklara neden olmaktadır. Cezaevi ortamı hükümlülerin benlik saygılarını zedelemektedir. Kadın hükümlüler artık toplumun dışına itilmiş bir sınıf olduklarının bilincindedir. Bu durum onları ciddi olarak bunalıma itmektedir. Fakat hükümlüler bu durumu cezaevi psikologu ya da sosyal hizmet uzmanı ile görüşmemektedir. Bu durum onların yalnızlıklarını, streslerini ve bunalımlarını artırmaktadır (Kızılkaya,1995).

1.14.4.Meslek ve Eğitim Sorunları

Türkiye’deki cezaevleri yeni bir yapılandırmaya girmektedir. Bu cezaevlerinde koğuş sisteminden çıkılmış ve her mahkûmun odasının olduğu, on iki odanın bir kısım olduğu bir sisteme geçilmiştir. Bu sistemde, ayrıca kadın hükümlülerden isteyenler üniversite dâhil olmak üzere eğitimlerine dışarıdan devam edebilmektedir. Bunun dışında isteyenlere meslek edindirmeye yönelik kurslar bulunmaktadır³. Fakat bu kurslar sadece belli cezaevlerinde olmakta Türkiye’deki cezaevlerinin tamamını kapsamamaktadır yaygın değildir. Bazı cezaevlerinde kadın hükümlüler başka bir koğuşa geçmek isteği için saldırıya uğramakta, zarar görmektedir. Böyle bir ortamda da eğitimden ve meslek sahibi olmaktan bahsetmek mümkün değildir.

1.14.5.Alkol ve Madde Kullanımı Sorunları

Modern kriminolojide suç ve kullanılan madde arasındaki ilişki birbirleri ile uyumludur. Yapılan çalışmalar madde kullanımının kişinin suça yönelimini artırdığını göstermektedir. Aycan ve arkadaşlarının (2000) yaptığı çalışmada, tutuklu kadınların %34’ünün cezaevine girmeden önce alkol kullandıkları, %17’sinin ise diğer maddelerden kullandıkları belirtilmiştir. Ayrıca tutuklu kadınların % 18’i suç işleme esnasında madde etkisinde bulunduklarını belirtmiştir. Tutuklanan kadınların %43’ü, cezaevinde kullandıkları maddenin eksikliğini hissettiklerini söylemiştir.

Alkol ve madde kullanan kadınlar cezaevine girdikten sonra kullandıkları maddeyi alamadıkları için sıkıntı yaşamaktadırlar. Onlara gerekli rehabilitasyon hizmeti sağlandığında bu maddeden kurtulma olasılıkları yüksektir. Fakat kendilerine müdahale edilmediğinde zorluklarla karşı karşıya gelmektedirler.

³ Ankara kadın kapalı ceza infaz kurumunda görevli psikolog ile yapılan görüşme notları

1.14.6.Ekonomik Sorunlar

Kadın hükümlülerin karşılaştığı sorunlardan ve belki de onları cezaevinde rahatsız edecek en önemli konulardan birisi, ekonomik yönden gelirlerinin olmaması veya çok az gelirinin olmasıdır. Kadın hükümlüler burada ekonomik yetersizliklerden dolayı istediklerini alamamaktadır. Ekonomik güçleri istediklerini satın almaya yetse dahi, alımlarına belli bir sınırlama gelmektedir. Haftalık olarak belli bir miktar harcama yapmalarına izin verilmektedir⁴. Ayrıca evin geçimini kadın hükümlü sağlıyorsa infaz sürecinde ve tahliye sonrası ailesinin geçimini sağlamak konusunda sıkıntı çekmektedir. Evin geçimini erkek sağlıyorsa ve kadın kocasını öldürmüş ise evin gelir kaynağı yok edildiği için ekonomik sıkıntılar yaşanacaktır (Kızılkaya, 1995).

Yapılan bir araştırmada, kadın hükümlülerin % 56'sı cezaevine girmeden önce belirli bir gelirinin olduğunu söylerken, cezaevi sürecinde kadın hükümlülerin %59,8'i cezaevinde belirli bir gelirlerinin olmadığını belirtmiştir. Ayrıca kadın hükümlülerin %54,9'unun geliri düşük düzeydedir (Akgün ve İçağasıoğlu Çoban,2011).

Ekonomik sıkıntı ve gelirin olmamasından dolayı bazı kadın hükümlüler diğer kadın hükümlülerin işlerini yapmakta ve kazanç edinmeye çalışmaktadır. Bunun dışında kadın hükümlüler el işi yaparak gelir elde etmeye çalışmaktadır (Kızılkaya,1995). Düzenli bir, gelirin olmaması kadın hükümlülerde ruhsal ve sosyal açılardan soruna neden olmaktadır. Cezaevine girmeden önce iyi kötü vasıfsız işlerde çalışan kadın, cezaevi sonrasında iş bulmakta oldukça zorlanmaktadır. Yani, kadın hükümlüler işledikleri suçun cezasını çekip dışarı çıkmakta, ama toplum tarafından suçlarının cezası ömür boyu verilmektedir. Cezaevi sonrası kadın hükümlülerin tüm yaşamları değişmekte ve işledikleri suç nedeniyle etiketlenmektedirler.

⁴ Eskişehir Çifteler Kadın kapalı ceza infaz kurumu psikologu ile görüşme notları

1.14.7.Diğer Hükümlüler İle Yaşanan Sorunlar

Kadın hükümlüler son yıllara kadar kalabalık bir koğuş sistemi içinde bulunmakta, burada erkek koğuşlarında olduğu gibi bir kadın ağa bulunmakta ve bu durum pek çok soruna neden olmaktaydı. Kadınlar başka bir koğuşa geçmek istedikleri için dahi şiddet görmekteydiler. Özellikle kapalı kadın cezaevinde kalan kadınlar sürekli kapalı ortamda kalmanın verdiği olumsuz bir psikoloji ile birbirlerine karşı şiddet uygulamaktaydı. Bu durum cezaevindeki koğuş sisteminin kaldırılması ile birlikte değişmiştir. Diğer hükümlüler ile yaşanan bir diğer sorun da cezaevlerinde hükümlülerin işledikleri suça göre değil, karma olarak yerleştirilmeleridir. Bu durumda hükümlüler farklı suçlar öğrenmekte, cezaevinden çıktıklarında farklı suçları biliyor olarak tahliye olmaktadır (Kızılkaya,1995). Bu durum her ne kadar erkek suçlular için geçerli gibi görünse de kadın hükümlüler için de durum aynıdır.

1.14.8.Aile ve Arkadaşlarla İlişkili Sorunlar

Kadın hükümlülerin cezaevine girmeden önce aile ilişkilerinin iyi olmadığını, cezaevine girdikten sonra da çoğunlukla ekonomik sebeplerden dolayı aile ve arkadaşları kadın hükümlüyü ziyarete gelememekte ve ekonomik destek alamamaktadır (Kızılkaya,1995).

Aile ve arkadaşlarından yeterli desteği göremeyen kadın hükümlüler karşılaştıkları sorunlarla baş etme zorlanmaktadırlar. Bunun dışında kadın hükümlüler cezaevindeki arkadaşları ile de sıkıntılar yaşamaktadırlar. Örneğin eşini öldüren bir kadın hükümlü ile aynı ortamda kalmak ve sürekli kendisinden eşini öldürme hikâyesini dinlemek kadın hükümlülerde korku ve tedirginliğe neden olmaktadır. Bunun dışında cezaevinde akraba olarak kalan kadın hükümlülerin diğer kadın hükümlülere üstünlük kurmaya çalışmaları ve onları tehdit etmeleri kadın hükümlüleri psikolojik olarak rahatsız etmektedir.

1.15. Kadın Hükümlülerin Sorunlarla Başa Çıkmaları

Gittikçe karmaşıklaşan toplum yapısı, ekonomik ve toplumsal gelişmeler, teknolojinin ilerlemesi insanların yeni sorun alanları ile karşılaşmasına neden olmaktadır. Sorun çözme becerisine sahip olma, böyle karmaşık bir durum içindeki bireyler için önemlidir (Feyzioğlu, 2008). Bireyler bazen bu sorunları çözebilir bazen de bu sorunları çözemedikleri için suça yönelebilir. Örneğin ekonomik yönden sıkıntılar yaşayan, iş bulamayan erkek eşine ve çocuklarına şiddet uygulamaktadır. Kadın ise, tüm başa çıkma çabalarına karşı, bu şiddeti önleyemediği için eşini öldürmektedir. Yapılan araştırmalar kadın hükümlülerin suç işlerken, özellikle adam öldürme suçunda, cinayeti o an işlediklerini daha öncesinde düşünmediklerini ve genellikle suç aletini bulundukları mekândan temin ettiklerini ortaya koymuştur.

Sorun çözme kavramı ; “sosyal sorun çözme”, “kişiler arası sorun çözme”, “kişilerarası bilişsel sorun çözme”, “kişisel sorun çözme” ve “uygulamalı sorun çözme” olarak kullanılır (Feyzioğlu,2008). Bu terimlerden sosyal sorun çözme en çok tercih edilen terimdir.

Sosyal sorun çözme; doğal çevredeki ya da gerçek dünyada meydana gelen olayların sorununu çözme sürecidir. Sosyal sorun çözme şahsi olmayan sorunlar (yetersiz finans durumu, çalınan mallar), kişiler ya da kişilerarası sorunlar (duygusal, davranışsal, bilişsel veya sağlık sorunlar), kişilerarası sorunlar (evlik çatışması, aile tartışmaları) olduğu kadar toplum ve sosyal sorunlar (suç, ırk ayrımı) gibi kişinin işlevini etkileyen bütün sorunlarla başa çıkar (Chang, D’Zurilla ve Sanna, 2004). Bireyin sorunlarını çözebilmesi için, harekete geçmesi ve sorunlarını diğer insanlarla konuşabilmesi gerekir (Duyan ve Gelbal, 2008).

Bir sorunla karşılaşıldığında talepler bireyin içinden veya çevreden gelebilir. Engeller; yenilik, belirsizlik, tahmin edilemezlik, kaynak yetersizliği olabilir. Sorunun zıt kavramı ise çözümdür. Çözüm; belirli bir soruna uygulandığında ortaya çıkan sonuç veya çıktıdır. Etkili bir çözüm sonuca en iyi ulaştıran veya en az olumsuzlukla sorunu çözen sonuçtur. Sosyal sorun çözme ile ilgili yapılan çalışmalar

genetik ile sosyal sorun çözme becerisinin doğrudan ilişkili olmasa, genetiğin sosyal sorun çözmeye ve sosyal desteğe önemli katkısının olduğunu göstermiştir. Ayrıca yapılan bir başka çalışmada da erken yaştaki çocukların çevrelerinden, aile rol modellerinden, çocuk yetiştirme modellerinden ve gün geçtikçe aile ve çocuk etkileşiminden çocuklar karşılaştıkları sorunları çözme becerisini elde ederler. D’Zurilla ve arkadaşlarının 1998 yılında cinsiyet ve yaştan sosyal sorun çözme ile karşılaştırıldığı çalışmada, kadınların erkeklere göre sosyal sorun çözme becerisinin daha düşük olduğu belirtilmiştir. Erkekler sorun odaklı çözüme odaklanırken, kadınlar sosyal destek ve duyguya odaklı çözüme yönelir (Chang, D’Zurilla ve Sanna,2004). Bu durum, kadın hükümlülerin neden çoğunun genç yaşta suç işlediğini ve neden pek çoğunun suç işlemeye çok kısa süre içinde karar verdiğini gösterir.

Feyzioğlu yaptığı araştırmalar sonucu kişilerdeki özgüvenin yüksek olması, ana baba tutumlarının olumlu olması, geçmiş yaşantı ve deneyimler, duygu ve düşüncelerin etkisi ve sorunlar hakkında bilgi düzeyinin kişinin sorun çözme becerilerini güçlendirdiğini ortaya koymuştur. Ayrıca kadın hükümlülerin erkek hükümlülere oranla daha düşük sorun çözme becerisine sahip olduğu görülmüştür (Feyzioğlu,2008).

Bu görüşlerden yola çıkarak cezaevinde bulunan kadın hükümlülerin olumlu sorun çözme becerilerine sahip olmadıkları yani karşılaştıkları sorunlarla başa çıkma yönünden başarılı olamadıkları söylenebilir. Kendileri için çözüm olarak algıladıkları durumlar olmaktadır. Fakat bu çözümler zamandan zaman toplumun yapısına aykırı olan ve suç teşkil eden bir durumlar olabilmektedir.

1.16. Kadın Suçluluğu ve Sosyal Hizmet

Sosyal hizmet; insan hakları ve sosyal adalet ilkesini temel alan; sosyal değişimi destekleyen, insanların iyilik durumunun gelişmesi için insan ilişkilerinde sorun çözmeyi, güçlendirmeyi ve özgürleştirmeyi amaçlayan ve bunun için insan davranışlarına ve sosyal sistemlere ilişkin teorilerden yararlanarak insanların

çevreleri ile etkileşim noktalarına müdahale eden bir meslektir (<http://ifsw.org,02.07.2012>).

Tarihsel süreç içinde sosyal hizmete bakıldığında insan, toplum, değişme ve gelişme kavramları ile birlikte kullanıldığı görülür. Sosyal hizmetin ortaya çıkması, insanların ve toplumların değişmesi ve gelişmesi ile birlikte olmuştur. İnsanın ve toplumun değişmesi ve gelişmesi ile birlikte ortaya çıkan sorunları çözmek için çeşitli sosyal bilim dalları ortaya çıkmıştır. Bu bilim dallarından biri de sosyal hizmettir. Sosyal hizmetin amacı; bireyin değişen ve gelişen bu toplum yapısına ve düzenine uyum sağlamasıdır. Sosyal hizmet, makro düzeyde; ekonomik, sosyal ve kültürel olanakların insanlar arasında adaletli olarak dağıtılmasına yardımcı olur. Bunun dışında bilimsel ve teknolojik gelişmelerin insan yararına kullanılması, insanların bu olanaklardan yararlanması için politika, plan ve projelerin hazırlanması görevini üstlenir. Sosyal hizmet, mikro düzeyde; toplum içinde farklı toplumsal yapıya sahip olan, farklı yerleşim yerlerinde, koşullarda ve bölgede yaşayan insanlara, gruplara uygun hizmet programları ve projelerle yardımcı olur (Cılga,2004). Hem bir sanat hem de bir bilim olarak tanımlanan sosyal hizmet bütün insanların yaşam kalitesini geliştirmeye yardım etmek için toplum tarafından uygun görülen insani hizmet mesleklerinden bir tanesidir.

Yukarıdaki tanımlarda da görüldüğü gibi; sosyal hizmet mesleğinin amacı, çeşitli nedenlerden dolayı topluma ayak uydurmakta zorlanan bireylerin rehabilite edilmesi ve toplum tarafından kabul görmesinin sağlanmasıdır. Suçlu bireyler de bu rehabilitasyon ve ıslah çalışmalarına ihtiyaç duymaları nedeni ile sosyal hizmet mesleğinin ilgi ve çalışma alanına girmektedir. Sosyal hizmetin geniş bir hizmet yelpazesi olduğu için çalıştığı pek çok alan vardır. Sosyal hizmetin temel alanları; aile, çocuk ve okul sosyal hizmeti, gençlik alanı, özürlülük alanı, yoksulluk ve sosyal yardım alanı, göç ve kentleşme alanı, yaşlılık alanı, tıbbi sosyal hizmet alanı ve suçluluk alanıdır. Suçluluk alanı ise yaş faktörü göz önünde bulundurulduğunda çocuk suçluluğu, genç suçluluğu ve yetişkin suçluluğu olarak üçe ayrılır. Yetişkin suçluluğu da cinsiyetçi ayırım ile erkek suçluluğu ve kadın suçluluğu olarak ikiye ayrılır (Duyan, Sayar ve Özbulut, 2008).

Kadın suçluluğu kavramı 1980’li yıllardan itibaren araştırmacıların ilgisini çekmekle birlikte halen konuyla ilgili araştırmalar sınırlı sayıdadır. Kadın suçluluğu kavramının tanımına bakıldığında ataerkil sistemde ‘suç işlemiş kadın’, suç sayılan ve erkeğin de yaptığı eylemleri kadının işlemesidir (Canay,2004).

Kadın toplumun en hassas, zayıf ve desteklenmeye muhtaç kesimlerinden birisidir. Dolayısı ile sosyal hizmetin temel konularından birisini oluşturmaktadır. Kadın suçluluğu ise kadının hassasiyeti içinde dikkat edilmesi gereken ayrı bir konudur. Suçlu kadınlar; toplumun dışlanan, iyi gözle bakılmayan, değersiz görülen üyeleridir. Toplumun oluşturduğu baskı ile birlikte bireyin aile yaşamında geride bıraktıkları (çocukları, eşi, annesi vb.) kişi için ayrı bir üzüntü ve sorun kaynağıdır. Geride bıraktıklarını düşünme, onlara karşı mahcubiyet kadın hükümlüleri psikolojik olarak olumsuz etkileyen etmenlerden bazılarıdır.

Son yıllarda cezaevlerindeki erkek hükümlülerin yanı sıra kadın hükümlülerinin sayısında da artış görülmektedir. Bu konu ile ilgili istatistiklere bakıldığında durumu daha açık görmek mümkündür. 2003, 2004 ve 2005 yıllarında cezaevinin nüfusunda kayda değer bir azalma görülmesine rağmen, 2006 yılında % 23 oranında ciddi bir artış gözlenmiştir. Kadın hükümlü oranında ise 2006 yılında % 55,8 oranında artış göstermiştir. Rakamsal düzlemde bakıldığında 2005 yılında kadın hükümlülerin sayısı 1253 iken bu sayı 2006 yılında 2107 olmuştur (www.tuik.gov.tr, 15.09.2010). Bu durum kadın suçluluğu olgusunun, incelenmesi gereken bir sorun olduğunu göstermektedir.

Türkiye’deki kadın hükümlülerin durumu genel literatüre uygunluk göstermekle birlikte, suç türü açısından belirgin farklılıklar göze çarpmaktadır. Suç türlerindeki bu farklılık eğitim ve yaş ile yakından ilişkilidir. Örneğin; Türkiye İstatistik Kurumu’nun verilerine bakıldığında okuma yazma bilmeyen ve okur-yazar olup bir okul bitirmeyen kadın hükümlülerin en fazla hırsızlık suçu işledikleri görülmektedir. Kadın hükümlülerin eğitim durumlarına bakıldığında ilkokul, ortaokul, lise ve dengi meslek okulları ile yüksek öğretim mezunu olan kadınların en fazla icra iflas kanununa muhalefet suçundan ceza aldıkları görülmektedir. Toplam

suç işleme oranının ise, ilkokul mezunu kadınlarda diğer eğitim seviyelerindeki kadınlara oranla daha yüksek olduğu görülmektedir. Bunun aksine ilköğretim mezunu kadınların diğer eğitim seviyelerindeki kadınlara oranla en az suç işledikleri görülmektedir. Genel itibariyle bakıldığında ise kadınların daha çok dolandırıcılık, hırsızlık, icra iflas kanununa muhalefet gibi adli suçlar işledikleri görülmektedir. Yaş durumu ve suç türlerine bakıldığında 18–54 yaş grubundaki kadınların suç işleme oranlarının en yüksek olduğu görülmektedir. 18–24, 25–34, 35–44, 45–54 yaş gruplarında dolandırıcılık, hırsızlık ve icra iflas kanununa karşı gelme suçlarının oranının yüksek olduğu ve diğer suçların bunlara oranla daha az olduğu görülmektedir. 12–14, 15–17 ve 65+ yaş gruplarında suç oranının az olduğu ve 65+ yaş grubu için suç türünün icra ve iflas kanununa karşı gelmekte yoğunlaştığı görülmektedir (www.tuik.gov.tr,15.09.2010).

Cezaevi yaşantısı, şartları gereği, izole edilmiş bir ortamda yaşamayı gerektirir. Bu tür bir ortamda yaşamak zorunda kalmak her insanda, fiziksel sorunlar yaratma ve ruh sağlığının kısmen ya da bütünüyle bozulması riski taşır.

Sosyal hizmet sadece hükümlünün cezaevinde bulunduğu süre içinde değil cezaevi sonrasında da hükümlünün takibini yapar. Cezaevinde hükümlünün orada olmasına neden olan olumsuz davranışlarının farkına varıp onları değiştirmesi yönünde hükümlüye destek olur. Ayrıca cezaevinden çıkmadan önce hükümlüleri cezaevi sonrası sürece hazırlar⁵. Çünkü cezaevinden çıktıktan sonra hükümlü için özellikle kadın hükümlü için hayat eskisinden daha zor olmaktadır. Zaten kadın olduğu için pek çok yerde niteliksiz ve güvencesiz işlerde çalışan, çoğunlukla çalışamayan kadın cezaevinden çıktıktan sonra iş bulması daha da zor olmaktadır.

⁵ Çifteler Kadın kapalı ceza infaz kurumu psikologu ile yapılan görüşme notları

1.17. Sorunlarla Başa Çıkma Tarzı İle İlgili Araştırmalar

Literatür incelemeleri sonucunda kadın hükümlülerin sorunlarını belirlemeye yönelik sınırlı sayıda araştırma vardır.

İl'in 1989 yılında “ Türkiye’deki kadın suçluların genel özellikleri ve infaz sürecindeki sorunları” adlı çalışmada kadın hükümlülerin sorunlarla başa çıkma konusunda daha duyarlı oldukları ve sorunlarla başa çıkarken çeşitli stratejiler geliştirdiklerini belirtmiştir. Genel olarak kadın hükümlülerin sorunları ise; cezaevlerinin dağılımına bağlı olarak yakınlarından ayrılık ve cezaevlerinin fiziki koşullarından kaynaklanan sorunlardır.

Kızılkaya’nın 1995 yılında hüküm sorunları tarama envanteri geliştirilmesi, geçerliği ve güvenilirliği adlı çalışmada hükümlülerin infaz sürecinde karşılaştıkları fiziksel, sosyal, ekonomik ve psikolojik sorunlara yönelik çalışmada cezaevindeki hükümlülerin yoğun sorunlara sahip olduklarını ve yeterli profesyonel destekten yoksun oldukları ortaya çıkmıştır. Kızılkaya yaptığı bu çalışma ile hükümlü sorunları tarama envanterini geliştirmiştir.

Yapılan literatür çalışmalarında kadın hükümlülerin sorunlarla başa çıkma tarzlarına ilişkin çalışma bulunamamıştır. Bu nedenle bu çalışmanın literatüre yenilik katacağı düşünülmektedir.

Sorunlarla başa çıkma tarzına yönelik çalışmanın olmaması ile birlikte stresle başa çıkma tarzına yönelik oldukça fazla çalışma mevcuttur.

Yöndem’in 1998’de hükümlü kadınların stresle baş etme stratejilerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi adlı çalışmada kadın hükümlülerin yaş, medeni durum, çocuğu olma durumu gibi bazı demografik özelliklerine göre stresle başa çıkma stratejilerinin farklılık gösterdiği görülmektedir.

Brown ve Ireland 2006 yılında yeni hapsedilen erkek ergenlerde sıkıntı ve başa çıkma tarzları adlı çalışmada anksiyete ve depresyonun bireyin sorunlarla başa çıkmasında olumsuz etkilediğini belirtmiştir.

Lüle'nin 2008'de engelli bireye sahip yoksul ailelerin karşılaştıkları sorunlar ve bu sorunlarla başa çıkma tarzları ile ilgili yaptığı çalışmada aile bireylerinin yaşı arttıkça, kendine güvenli olma düzeyinin de arttığı buna karşın eğitim düzeyi düştükçe, daha boyun eğici olmakta ve daha az sosyal destek arama içine girdikleri görülmektedir. Engelli bireye sahip ailelerin gelir durumu ile problem çözme tarzları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Buna göre ailenin geliri arttıkça, kendine güvenli ve iyimser yaklaşımlarının da arttığı görülmektedir. Sorunlarını anlatmaları için kendilerini cesaretlendiren, sorunlarının çözümü için tavsiyelerde bulunan, söylediklerini dinleyen bir sosyal destek sistemine sahip olan aileler, kendine güvenli yaklaşım ve sosyal destek arama yaklaşımı sergilerken, sosyal desteğe sahip olamayan aileler ise karşılaştıkları problemler karşısında daha çaresiz yaklaşım sergilemektedirler. Buradan da anlaşılacağı üzere yaşı artması bireylerde kendine güvenli yaklaşımı artırırken, eğitim durumu düşen bireyler daha çaresiz yaklaşım sergilemektedirler.

Barut, Özkamalı ve Tıngır 2010 yılında çalışan kadınlarla çalışmayan kadınların stresle başa çıkma yolları adlı yaptıkları çalışmada, ev hanımlarının çalışan kadınlara göre daha fazla kendine güvenli ve boyun eğici yaklaşım sergilediklerini saptamıştır. Yine aynı çalışmada ekonomik durumu kötü olan kadınların daha fazla çaresiz yaklaşım sergiledikleri görülmüştür.

2. GEREÇ VE YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmalar yapıldığı yer, amaç, kapsadığı zaman, veri toplama biçimi gibi çeşitli şekillerde sınıflanabilmektedir. Bu sınıflamalar göz önüne alındığında bu araştırma tarama modellerinden genel tarama modelinden ilişkisel tarama modelidir. İlişkisel tarama modeli, iki ya da daha çok değişken arasında birlikte değişimin derecesini veya varlığını belirlemek için kullanılır (Karasar, 2005). İlişkisel tarama modelinden de karşılaştırmalı ilişki kullanılmıştır. Yapılan bu çalışmada kadın hükümlülerin sosyo-demografik özelliklerine göre ceza infaz kurumunda yaşadıkları sorunları ve sorunlarla başa çıkma tarzları arasındaki ilişki incelenmiştir. Bu çalışma veri türü bakımından yargısal veridir. Yargısal veride kişilerin görüş ve düşünceleri farklılık gösterir. Veri toplama, anket uygulama yoluyla gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın örneklemini Eskişehir Çifteler Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda kalan tutuklu ve hükümlü kadınlar oluşturmaktadır. Evren üzerinden tam sayım yapılarak ceza infaz kurumunda bulunan 80 kadın hükümlü ile görüşülmüş; ikisinin yaşı 18’den küçük olduğu için araştırma kapsamına alınmamıştır.

Araştırmada kullanılan kişisel bilgi formu ve ölçeklerin uygulamaları 2011 yılı Mart -Mayıs aylarında tamamlanmıştır. Cezaevine dair uygulamalardan önce Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkif Evleri Genel Müdürlüğü’nden gerekli izinin alınması ve Ankara Üniversitesi Etik kurulundan iznin alınmasından sonra cezaevi kurum psikologu ile görüşülmüş uygulamalar için gün-saat belirlenmiştir. Belirlenen gün ve saatlerde hükümlüler koğuşlarından infaz koruma memurları tarafından teker teker çıkarılmıştır. Uygulama araştırmacı tarafından gerçekleştirilmiştir. Her uygulamadan önce araştırmacı kendisini tanıtmış, daha sonra da araştırmanın amacı ve ölçeklerin nasıl yanıtlanacağına ilişkin bilgiler vermiştir. Ardından anket formu soru-cevap şeklinde doldurulmuştur. Katılımcılar, ölçme araçlarını cevaplamayı yaklaşık olarak 40-45 dakikada tamamlamıştır.

2.2. Veri Toplama Araçları

Araştırmadaki veri toplama araçları üç kısımdan oluşmaktadır. İlk kısımda kadın hükümlülerin sosyo-demografik özelliklerini belirlemek için görüşme formu uygulanmıştır. İkinci kısımda sorunlarla başa çıkma tarzlarını belirlemek için başa çıkma tarzı ölçeği ve cezaevinde karşılaştıkları sorunları belirlemek için hükümlü sorunları tarama envanteri uygulanmıştır. Üçüncü kısımda ise, araştırmaya katılanların hangi suçtan hüküm giydikleri, ne kadar süredir cezaevinde oldukları, kaç yıl hüküm giydikleri ile ilgili açık uçlu sorular ve cezaevinde nasıl vakit geçirdikleri, cezaevinden çıktıktan sonra ne yapmak istedikleri ile ilgili sorular bulunmaktadır.

2.2.1. Görüşme Formu

Araştırmaya hükümlülerin bağlanma stilleri ve problem çözme becerileri ile ilişkililabileceği düşünülen bazı değişkenlere ait verilerin toplanması için araştırmacı tarafından “Kişisel Bilgi Formu” hazırlanmıştır. “Kişisel Bilgi Formu”nda yaş, medeni durum, evlenme biçimi, eğitim durumu, eşin ziyarete gelme durumu, çocuğu olma durumu, meslek, gelir durumu gibi demografik bilgiler vardır. Bunun dışında hangi suçtan hüküm giydikleri, kaç yıl hüküm giydikleri ve ne kadar zamandır cezaevinde oldukları gibi suça ilişkin sorular bulunmaktadır.

2.2.2. Başa Çıkma Tarzı Ölçeği

Folkman ve Lazarus (1984) tarafından geliştirilen “Ways of Coping Inventory” ölçeğinden Türkçe’ye uyarlanan stresle başa çıkma ölçeğinin ülkemiz için geçerlik güvenirlik çalışması Şahin ve Durak (1995) tarafından yapılmıştır. Ölçek 30 maddeden oluşmaktadır.

0-3 arası puan verilerek hesaplanan ölçek; Hiç bana uygun değil, Kısmen bana uygun, Çoğunlukla bana uygun, Tamamen bana uygun şeklinde işaretlenmekte ve

sosyal destek arama yaklaşımı (1,9,29,30), iyimser yaklaşım (2,4,6,12,18), çaresiz yaklaşım (3,7,11,19,22,25,27,28) kendine güvenli yaklaşım (8,10,14,116,20,23,26) ve boyun eğici yaklaşım (5,13,15,17,21,24) olmak üzere beş alt gruptan oluşmaktadır. Her faktöre ait puanlar ayrı ayrı hesaplanmakta, toplam puan ise hesaplanmamaktadır. Kendine güvenli yaklaşım 0-21 puan, çaresiz yaklaşım için 0-12 puan, boyun eğici yaklaşım için 0-18 puan, iyimser yaklaşım için 0-24 puan ve sosyal destek arama yaklaşımı için 0-15 puandır (Şahin ve Durak, 1995). Her alt ölçekten alınan puanın yüksek olması bireyin sorunlarla baş etme tarzı olarak o yaklaşımı daha fazla tercih ettiğini, puanların düşük olması ise o baetme tarzını daha az kullandığını göstermektedir.

2.2.3. Hükümlü Sorunları Tarama Envanteri

Hükümlü sorunları tarama envanterinin geliştirilmesi, geçerliği ve güvenilirliği çalışmaları Kızılkaya tarafından 1995 yılında gerçekleştirilmiştir. Ölçeğin amacı hükümlülerin cezaevinde karşılaştıkları sorunları belirlemektir. Ölçek ilk olarak 209 hükümlüye uygulanmıştır. Ölçek 64 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin maddeleri hiç uygun değil (0) biraz uygun (1) ve her zaman uygun (2) şeklinde puanlanmıştır. Ölçeğin 1,36-43,44,49,50,51,52 soruları negatif; diğer sorular pozitif anlamdadır. Pozitif maddeler 0'dan 2'ye doğru puanlanırken negatif maddeler 2'den 0'a doğru puanlanmaktadır. Bu ölçekten yüksek puan alan hükümlüler problemlili, daha az puan alan hükümlüler ise daha az problemlili olarak açıklanmaktadır (Kızılkaya,1995).

2.2.4. Süre ve Olanaklar

Veri toplama süresi, Mart 2011-Mayıs 2011 tarihleri arası ile sınırlıdır. Araştırmanın toplam maliyeti araştırmacı tarafından karşılanmıştır.

2.2.5. Verilerin Çözümlemesi

Araştırmadaki veriler görüşme formu, başa çıkma tarzı ölçeği ve hükümlü tarama envanterinden toplanan bilgiler ile elde edilmiştir. Araştırma verilerine betimleyici istatistik yöntemi uygulanmış ve yüzdeler hesapları yapılmıştır. Verilerde sosyo-demografik özelliklere göre sayı yüzde dağılımı yapılmış, başa çıkma tarzı ölçeğinin alt faktörleri olan kendine güvenli yaklaşım, sosyal destek arama, çaresiz yaklaşım, iyimser yaklaşım ve boyun eğici yaklaşım alt ölçeklerinin ortalamaları alınmış ve değişkenlerin niteliğine bağlı olarak yüzde, standart sapma, ortalaması alınmıştır.

Değişkenler arasında fark olup olmadığını ve anlamlılık düzeyini test amacıyla değişkenlerin özelliklerine göre t- testi ve tek yönlü varyans analizi, değişkenler arasındaki etkileşimi belirlemek için Fisher'in LSD testi yapılmıştır. Değişkenler arasındaki ilişkinin düzeyini, miktarını veya yönünü belirlemek için korelasyon analizi yapılmıştır. İlişkisiz iki ya da daha çok örneklem ortalamasının birbirinden anlamlı farklılık gösterip göstermediğini test etmek için Kruskal Wallis kullanılmıştır. Kruskal Wallis'in anlamlı çıkması durumunda Mann Whitney U testi yapılmıştır. Elde edilen nicel bilgiler SPSS 16 paket yazılım programı yardımıyla çözümlenmiştir. İstatistiklerde .05 ve .01 düzeyinde anlamlılık kabul edilmiştir.

3. BULGULAR

Bu bölümde; araştırmaya katılan kadın hükümlülerin sosyo-demografik özellikleri, ailelerine ve eşlerine, suç türlerine ilişkin bilgiler bulunmaktadır. Bu bilgilerin yanı sıra kadın hükümlülerin sorunlarla başa çıkma tarzı, hükümlü sorunlarına ilişkin bulgular ve buna ilişkin yorumlar yer almaktadır.

3.1. Kadın Hükümlülerin Sosyo – Demografik Özelliklerine İlişkin Bulgular

Bu alt bölümde araştırma kapsamında görüşülen kadın hükümlülerin yaşı, medeni durumu, evlenme biçimi, eğitim durumu, cezaevine girmeden önceki mesleği, çocuk sahibi olma durumu ve çocuklarının kimlerin yanında kaldığı, gelir durumu, gelir düzeyi ve gelirini sağlayan kişiler ile ilgili bilgiler sunulmaktadır.

Kadın hükümlülerin yaşına ilişkin bulgular Çizelge 3.1’de verilmiştir.

Çizelge 3.1 Yaşa Göre Kadın Hükümlülerin Sayı ve Yüzde Dağılımı

Yaş	Sayı	%
18-25	21	26,9
26-35	24	30,7
36-45	19	24,7
46-64	14	17,7
Toplam	78	100

- Ort = 34,51; SS = 11,89; En az=18; En çok = 64

Çizelge 3.1 incelendiğinde, araştırma kapsamında görüşülen kadın hükümlülerin en az 18 ve en çok 64 yaşında oldukları saptanmıştır. Kadın hükümlülerin yaş dağılımına bakıldığında en fazla yığılmanın %30,7’lik oran ile 26-35 yaş arasında olduğu tespit edilmiştir. Bu grubu %26,9 oran ile 18-25 yaş arası ve %24,7’lik oran ile 36-45 yaş arası dağılım izlemektedir. 46-64 yaş arası kadın hükümlülerin oranı ise % 17,7’dir.

Kadın hükümlülerin medeni durumuna ilişkin bulgular Çizelge 3.2’de verilmiştir.

Çizelge 3.2 Medeni Durumlarına Göre Kadın Hükümlülerin Sayı ve Yüzde Dağılımı

Medeni durum	Sayı	%
Evli	38	48,8
Bekâr	11	14,1
Boşanmış	20	25,6
Eşi ölmüş	9	11,5
Toplam	78	100

Çizelge 3.2 incelendiğinde, araştırma kapsamında görüşülen kadın yarısına yakınının evli olduğu görülmektedir. Boşanmış kadın hükümlülerin oranı %25,6, eşlerinden ayrı yaşayan kadın hükümlülerin oranı %3,8 olarak belirlenmiştir.

Kadın hükümlülerin evlenme biçimine ilişkin bulgular Çizelge 3.3’te verilmiştir.

Çizelge 3.3 Evlenme Biçimine Göre Kadın Hükümlülerin Sayı ve Yüzde Dağılımı

Evlenme biçimi	Sayı	%
Resmi nikâh	37	47,4
Dini nikâh	15	19,2
Her ikisi de	15	19,2
Bekâr	11	14,1
Toplam	78	100

Çizelge 3.3 incelendiğinde, araştırma kapsamında görüşülen kadın hükümlülerin %47,4’ünün resmi nikâhlı olduğu görülmektedir. Bunu %19,2’lik oran ile hem resmi nikâh hem de dini nikâhı olan kadın hükümlüler izlemektedir.

Kadın hükümlülerin eğitim durumuna ilişkin bulgular Çizelge 3.4’te verilmiştir.

Çizelge 3.4 Eğitim Durumlarına Göre Kadın Hükümlülerin Sayı ve Yüzde Dağılımı

Eğitim durumu	Sayı	%
Okur-yazar değil	21	26,9
Okur-yazar	11	14,1
İlkokul	26	33,3
Ortaokul ya da dengi okulu mezunu	9	11,5
Lise ya da dengi meslek okulu mezunu	9	11,5
Üniversite ya da yüksek okul mezunu	2	2,6
Toplam	78	100

Çizelge 3.4 incelendiğinde, araştırma kapsamında görüşülen kadın hükümlülerin %33,3’ünün ilkokul mezunu olduğu görülmektedir. Kadın hükümlülerin %26,9’unu okur-yazar olmayanlar oluştururken, üniversite veya yüksek okul mezunu olan kadın hükümlülerin oranı %2,6’lık oran ile oldukça düşük bulunmuştur.

Kadın hükümlülerin cezaevine girmeden önce yaptıkları işe ilişkin bulgular Çizelge 3.5’te verilmiştir.

Çizelge 3.5 Cezaevine Girmeden Önce Yaptıkları İşlere Göre Kadın Hükümlülerin Sayı ve Yüzde Dağılımı

Cezaevine girmeden önceki meslek	Sayı	%
Ev hanımı	38	48,7
İşçi	15	18,0
Esnaf	14	17,9
Diğer*	11	15,4
Toplam	78	100

*Memur, sekreter, çifçi, konfeksiyonda işçi, satış elemanı, poliklinik hemşiresi, çocuk bakıcısı, dilenci, bohçacı, yurt işletmenliği, öğrenci, seks çalışanı

Çizelge 3.5 incelendiğinde, araştırma kapsamında görüşülen kadın hükümlülerin % 48,7’si ev hanımı olduğu görülmektedir. Kadınların %18,0’i işçi, %17,9’u ise esnaftır.

Kadın hükümlülerin çocuksahibi olma durumuna ilişkin bulgular Çizelge 3.6’da verilmiştir.

Çizelge 3.6 Çocuk Sahibi Olma Durumuna Göre Kadın Hükümlülerin Sayı ve Yüzde Dağılımı

Çocuk olma durumu	Sayı	%
Çocuk yok	13	16,6
1 çocuk sahibi	15	19,4
2 çocuk sahibi	22	28,2
3 çocuk sahibi	10	12,8
4 ve daha fazla çocuk	18	23,0
Toplam	78	100

- Ort = 2,24; SS = 1,305; En az=0; En çok = 4

Çizelge 3.6 incelendiğinde, araştırma kapsamında görüşülen kadın hükümlülerin %28,2’sinin iki çocuğu olduğu görülmektedir. Dört ve daha fazla çocuğu olanların oranı ise % 23,0’dır. Çocuğu olmayan kadın hükümlülerin oranı ise %16,6 ‘dır.

Kadın hükümlülerin çocuklarının yanlarında kalan kişilere ilişkin bulgular Çizelge 3.7’de verilmiştir.

Çizelge 3.7 Çocuklarının Yanlarında Kalan Kişilere Göre Kadın Hükümlülerin Dağılımı

Çocuk sayısı	Ben bakıyorum	Eşim bakıyor	Akrabalara bakıyor	Çocuk yuvası/yetiştirme yurdu	Bakıma ihtiyaçları yok	Toplam
1 çocuk	3	1	9	1	1	15
2 çocuk	2	2	6	1	7	18
3 çocuk	1	2	4	1	2	10
4 ve daha fazla çocuk	3	5	1	3	6	18
Toplam	9	10	20	6	16	61

Çizelge 3.7 Devam

Çocuk sayısı	Ben bakıyorum	Eşim bakıyor	Akrabalar bakıyor	Çocuk yuvası/yetiştirme yurdu	Bakıma ihtiyaçları yok	Toplam
2 çocuk	-	4	6	1	7	18
3 çocuk	-	2	5	1	2	10
4 ve daha fazla çocuk	-	6	3	2	7	18
Toplam	-	12	14	4	16	46
Çocuk sayısı	Ben bakıyorum	Eşim bakıyor	Akrabalar bakıyor	Çocuk yuvası/yetiştirme yurdu	Bakıma ihtiyaçları yok	Toplam
3 çocuk	-	2	4	1	3	10
4 ve daha fazla çocuk	-	6	3	-	9	18
Toplam	-	8	7	1	12	28
Çocuk sayısı	Ben bakıyorum	Eşim bakıyor	Akrabalar bakıyor	Çocuk yuvası/yetiştirme yurdu	Bakıma ihtiyaçları yok	Toplam
3 çocuk	-	-	1	-	-	1
4 ve daha fazla çocuk	-	3	3	-	12	18
Toplam	-	3	4	-	12	19

Çizelge 3.7 incelendiğinde, araştırma kapsamında görüşülen kadın hükümlülerin ilk çocuklarının bakımını üstlenen kişiye bakıldığında 20'sinin bakımını akrabalarının üstlendiği görülmektedir. Kadın hükümlülerin ikinci çocuklarının bakımını üstlenen kişiye bakıldığında 16'sinin bakımını akrabalarının üstlendiği görülmektedir. Kadın hükümlülerin üçüncü çocuklarının bakıma ihtiyacı olmayan çocuk sayısı 12'dir. Kadın hükümlülerin dört ve daha fazla çocuğa sahip olanların büyük çoğunluğunun 12'sinin bakıma ihtiyaçları yoktur.

Kadın hükümlülerin gelir durumuna ilişkin bulgular Çizelge 3.8'de verilmiştir.

Çizelge 3.8 Çocuklarının Yanlarında Kalan Kişilere Göre Kadın Hükümlülerin Dağılımı

Gelir durumu	Sayı	%
Var	20	25,6
Yok	58	74,4
Toplam	78	100

Çizelge 3.8 incelendiğinde, araştırma kapsamına alınan kadın hükümlülerin %74,4'nün gelirinin olmadığı görülmektedir. Kadın hükümlülerin %25,6'sı ise gelirleri olduğunu belirtmiştir.

Kadın hükümlülerin gelir düzeyine ilişkin bulgular Çizelge 3. 9'de verilmiştir.

Çizelge 3.9 Gelir Düzeyine Göre Kadın Hükümlülerin Sayı ve Yüzde Dağılımı

Gelir düzeyi	Sayı	%
Düşük	50	64,1
Orta	28	35,9
Toplam	78	100

Çizelge 3.9 incelendiğinde, araştırma kapsamında görüşülen kadın hükümlülerin %64,1'inin gelir düzeyinin düşük olduğu görülmektedir. Bununla birlikte %35,9'unun orta gelir düzeyi olduğu anlaşılmaktadır.

Kadın hükümlülerin gelirini sağlayan kişilere ilişkin bulgular Çizelge 3.10'da verilmiştir.

Çizelge 3.10 Geliri Sağlayan Kişiye Göre Kadın Hükümlülerin Sayı ve Yüzde Dağılımı

Geliri sağlayan kişi	Sayı	%
Kendisi	25	32
Ailesi	38	48,7
Eşi	15	19,2
Çocuğu	7	8,9

Çizelge 3.10 Devam

Geliri sağlayan kişi	Sayı	%
Yakın akrabası	4	5,1
Arkadaşı	3	3,8
Koğuştaki arkadaşları	2	2,5
Toplam	78	100

Çizelge 3.10 incelendiğinde, araştırma kapsamında görüşülen kadın hükümlülerin %48,7'sinin gelirini ailesinin sağladığı görülmektedir. Cezaevinde bulunan çeşitli istihdam alanlarında çalışarak geçimlerini sağlayan kadın hükümlülerin oranı %32 iken, %2,5'inin herhangi bir geliri olmayıp, koğuştaki diğer arkadaşları tarafından gelir desteği sağlandığı bulunmuştur.

3.2. Kadın Hükümlülerin Ailelerine ve Eşlerine İlişkin Bilgiler

Bu alt bölümde görüşülen kadın hükümlülerin eşlerinin ve ailelerinin ziyarete gelme durumu ile kadın hükümlülerin ailelerinde suç işleyip tutuklu hükümlü durumuna düşen kişiler olup olmadığına ilişkin bilgiler sunulmaktadır.

Kadın hükümlülerin eşlerinin ziyarete gelme durumuna ilişkin bulgular Çizelge 3.11'de verilmiştir.

Çizelge 3.11 Eşlerinin Ziyarete Gelme Durumuna Göre Kadın Hükümlülerin Sayı ve Yüzde Dağılımı

Eşin ziyarete gelme durumu	Sayı	%
Her hafta	8	21,1
Her ay	14	36,8
Gelmiyor	16	42,1
Toplam	38	100

Çizelge 3.11’den de anlaşılacağı gibi, araştırmaya dahil edilen kadın hükümlülerin %42,1’inin eşlerinin ziyaretlerine gelmediği görülmektedir. Kadın hükümlülerin %36,8’inin eşleri kendilerini her ay ziyarete gelirken, %21,1’inin eşleri kendilerini her hafta ziyarete gelmektedir.

Kadın hükümlülerin ailesinin ziyarete gelme durumuna ilişkin bulgular çizelge 3.12’de verilmiştir.

Çizelge 3.12 Ailesinin Ziyarete Gelme Durumuna Göre Kadın Hükümlülerin Sayı ve Yüzde Dağılımı

Ailenin ziyarete gelme durumu	Sayı	%
Her hafta	12	15,4
Her ay	30	38,5
3-4 ayda bir	4	5,1
Ara sıra	4	5,1
Gelmiyor	28	35,9
Toplam	78	100

Çizelge 3.12 incelendiğinde araştırma kapsamında görüşülen kadın hükümlülerin %64,1’inin ailesinin ziyarete geldiği görülmektedir. Ailesi tarafından her ay ziyaret edilen kadın hükümlülerin oranı %38,5 iken ailesi her hafta ziyarete gelen kadın hükümlülerin oranı %15,4’dür. Bunun dışında %5,1’inin ailesi ara sıra ya da 3-4 ayda bir ziyarete gelmektedir.

Kadın hükümlülerin ailesinde suç işleyip tutuklu/hükümlü durumuna düşen kişilere ilişkin bulgular Çizelge 3.13’te verilmiştir.

Çizelge 3.13 Ailesinde Suç İşleyip Tutuklu/ Hükümlü Durumuna Düşen Kişilere Göre Kadın Hükümlülerin Sayı ve Yüzde Dağılımı

Ailede suç işleyen kişi	Sayı	%
Eş	13	16,6
Çocuk	5	6,4
Anne-baba	7	8,9
Kardeş	4	5,1

Çizelge 3.13 Devam

Ailede suç işleyen kişi	Sayı	%
Akraba	3	3,8
Aileden suç işleyen yok	46	58,9
Toplam	78	100

Çizelge 3.13 incelendiğinde, araştırma kapsamında görüşülen kadın hükümlülerin %58,9'unun ailesinde suç işleyip tutuklu hükümlü durumuna düşen kişinin olmadığı görülmektedir. Bununla birlikte kadın hükümlülerin %16,6'sının eşi, %6,4'ünün çocukları suç işlemiştir.

3.3. Kadın Hükümlülerin Suçlarına İlişkin Bilgiler

Bu alt bölümde görüşülen kadın hükümlülerin hukuki durumu, cezaevinde bulunma nedenleri, cezaevinde bulunma süreleri ve aldıkları ceza süresini içeren suça ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

Kadın hükümlülerin ceza durumlarına ilişkin bulgular Çizelge 3.14'te verilmiştir.

Çizelge 3.14 Hukuki Durumuna Göre Kadın Hükümlülerin Sayı ve Yüzde Dağılımı

Hukuki Durumu	Sayı	%
Hükümlü	67	85,9
Tutuklu	11	14,1
Toplam	78	100

- Ort=1,14;SS=0,35;En az=1; En çok=2

Çizelge 3.14'te, araştırma kapsamında görüşülen kadın hükümlülerin %85,9'unun hükümlü ve % 14,1'inin tutuklu olduğu görülmektedir.

Kadın hükümlülerin cezaevinde bulunma nedenlerine ilişkin bulgular Çizelge 3.15’te verilmiştir.

Çizelge 3.15 Cezaevinde Bulunma Nedenlerine Göre Kadın Hükümlülerin Sayı ve Yüzde Dağılımı

Cezaevinde Bulunma Nedenleri	Sayı	%
Adam öldürme	15	19,2
Hırsızlık	20	24,4
Gasp	7	9,0
Uyuşturucu	13	16,7
Yaralama, fuhuş, adam öldürmeye azmettirme	7	9,0
Sahte belge	12	15,4
Diğer *	4	5,2
Toplam	78	100

*Haneye tecavüz, kavga, silahlı tehdit, zimmet

Çizelge 3.15’te izleneceği gibi, araştırma kapsamında görüşülen kadın hükümlülerin %24,4’ünün hırsızlık, %19,2’sinin adam öldürme suçundan cezaevinde olduğu görülmektedir. Kadın hükümlülerin %5,2’si ise haneye tecavüz, kavga, silahla tehdit gibi diğer suçlardan dolayı cezaevinde bulunmaktadır.

Kadın hükümlülerin cezaevinde bulunma sürelerine ilişkin bulgular Çizelge 3.16’de verilmiştir.

Çizelge 3.16 Cezaevinde Bulunma Sürelerine Göre Kadın Hükümlülerin Sayı ve Yüzde Dağılımı

Cezaevinde bulunma süresi	Sayı	%
0-1 ay	6	7,6
1-12 ay	32	41,0
13-25 ay	15	19,2
26-38 ay	11	14,1
39-84 ay	14	17,9
Toplam	78	100

- Ort = 22,03; SS = 19,98; En az – En çok = 1-84

Çizelge 3.16 incelendiğinde, araştırma kapsamında görüşülen kadın hükümlülerin %41,0'mın cezaevinde bulunma süresi 1-12 ay arasında olduğu görülmektedir. Kadın hükümlülerin %19,2'si 13-25 ve %7,6'sı da 0-1 aydır cezaevinde bulunmaktadır.

Kadın hükümlülerin aldıkları ceza süresine ilişkin bulgular Çizelge 3.17'de verilmiştir.

Çizelge 3.17 Aldıkları Ceza Süresine Göre Kadın Hükümlülerin Sayı ve Yüzde Dağılımı

Alınan ceza süresi	Sayı	%
1-5 yıl	40	51,2
6-10 yıl	15	19,2
11-15 yıl	1	1,2
16 ve üzeri yıl	11	14,0
Toplam	67	100

- Ort=16,75;SS=16,58;En az-En çok=1-16 ve üzeri

Çizelge 3.17 incelendiğinde, araştırma kapsamında görüşülen kadın hükümlülerin %51,2'si 1-5 yıl arası, %19,2 'si de 6-10 yıl arası ceza aldığı görülmektedir. 16 ve daha fazla yıl ceza alan kadın hükümlü oranı ise %14,0'dır. On bir kadın (%14,1) ise duruşması devam ettiği için tutuklu konumundadır.

3.4. Kadın Hükümlülerin Sorunlarla Başa Çıkma Tarzlarına İlişkin Bulgular

Bu alt bölümde kadın hükümlülerin sosyo-demografik, sosyo-ekonomik ve cezaevi süreci ile ilgili durumlarına göre sorunlarla başa çıkma tarzlarına ilişkin bulgular, medeni durumlarına göre sorunlarla başa çıkma tarzları, evlenme biçimlerine göre sorunlarla başa çıkma tarzları yer almaktadır. Bunun dışında kadın hükümlülerin, hükümlü sorunları tarama envanterine göre aldıkları puanlar da yer almaktadır.

Kadın hükümlülerin sorunlarla başa çıkma tarzı ölçeğinden aldıkları puanların ortalama, standart sapma, en az ve en çok değerleri Çizelge 3.18’de verilmiştir.

Çizelge 3.18 Sorunlarla Başa Çıkma Tarzı Ölçeği ve Hükümlü Sorunları Tarama Envanterine Göre Kadın Hükümlülerin Aldıkları Ortalama ve Standart Sapma Puanları İle En Az ve En Çok Değerleri

Baş Çıkma Tarzı	$\bar{X}$	ss	En az	En çok
Kendine güvenli yaklaşım	1,93	0,55	0,14	3
Sosyal destek arama	1,89	0,53	0,5	3
İyimser yaklaşım	1,86	0,55	0,4	3
Çaresiz yaklaşım	1,53	0,62	0	2,75
Boyun eğici yaklaşım	1,23	0,59	0	2,5
HSTE toplam	67,92	18,90	18,00	102,00

Çizelge 3.18 incelendiğinde araştırma kapsamında görüşülen kadın hükümlülerin sorunlar ile başa çıkma tarzı olarak 1,93 ortalama ile en fazla kendine güvenli yaklaşımı sergilediği görülmektedir. Kadın hükümlüler daha sonra 1,89 ortalama ile sosyal destek arama ardından 1,86 ortalama ile iyimser yaklaşıma başvurmaktadırlar. Bu yaklaşımın ardından, 1,53 ortalama ile çaresiz yaklaşım ve 1,23 ortalama ile boyun eğici yaklaşım gelmektedir. Kadın hükümlülerin hükümlü sorunları tarama envanterinden aldıkları puanların ortalaması ise 67,92’dir.

Kadın hükümlülerin kendine güvenli yaklaşımı alt faktöründen aldıkların puanların dağılımı Çizelge 3.19’da verilmiştir.

Çizelge 3.19 Kendine Güvenli Yaklaşım Göre Kadın Hükümlülerin Sayı ve Yüzde Dağılımı

Kendine Güvenli Yaklaşım	Sayı	%
0,00-1,00	6	7,7
1,01-1,50	11	14,1

- Ort= 3,27;SS=1,10;En az=1,00; En çok=5,00

Çizelge 3.19 Devam

Kendine Güvenli Yaklaşım	Sayı	%
1,51-2,00	27	34,6
2,01-2,50	24	30,8
2,51-3,00	10	12,8
Toplam	78	100

Çizelge 3.19 incelendiğinde, araştırma kapsamında görüşülen kadın hükümlülerin kendine güvenli yaklaşım alt faktörüne ilişkin ortalama puanları karşılaştırıldığında, kısmen ya da çoğunlukla (1,51-2,00) kendine güvenli yaklaşım sergileyenlerin oranının %34,6 olduğu, çoğunlukla (2,01-2,50) bu yaklaşımı sergileyenlerin %30,8, tamamen (2,51-3,00) bu yaklaşımı sergileyenlerin ise %12,8 oranında olduğu görülmektedir. Kadın hükümlülerin %7,7'si ise (0.00-1.00) hiç bana uygun değil-kısmen bana uygun seçenekleri arasında bulunmaktadır.

Kadın hükümlülerin çaresiz yaklaşımı alt faktöründen aldıkları puanların dağılımı Çizelge 3.20'de verilmiştir.

Çizelge 3.20 Çaresiz Yaklaşım Göre Kadın Hükümlülerin Sayı ve Yüzde Dağılımı

Çaresiz Yaklaşım	Sayı	%
0,00-1,00	17	21,8
1,01-1,50	18	23,1
1,51-2,00	31	39,7
2,01-2,50	9	11,5
2,51-3,00	3	3,8
Toplam	78	100,0

- Ort=2,53;SS=1,08;En az=1,00;En çok= 5,00

Çizelge 3.20 incelendiğinde araştırma kapsamında görüşülen kadın hükümlülerin çaresiz yaklaşım alt faktörüne ilişkin ortalama puanları karşılaştırıldığında, kısmen ya da çoğunlukla (1,51-2,00) çaresiz yaklaşım sergileyenlerin oranının %39,7 olduğu, bu yaklaşımı hiç sergilemeyenler veya kısmen sergileyenler (0,00-1,00) %21,8 olduğu, çoğunlukla (2,01-2,50) bu yaklaşımı sergileyenlerin %11,5, tamamen (2,51-3,00) bu yaklaşımı sergileyenlerin ise %3,8 oranında olduğu görülmektedir.

Kadın hükümlülerin boyun eğici yaklaşım alt faktöründen aldıkları puanların dağılımı Çizelge 3.21’de verilmiştir.

Çizelge 3.21 Boyun Eğici Yaklaşım Göre Kadın Hükümlülerin Sayı ve Yüzde Dağılımı

Boyun Eğici yaklaşım	Sayı	%
0,00-1,00	30	38,5
1,01-1,50	27	34,6
1,51-2,00	15	19,2
2,01-2,50	6	7,7
Toplam	78	100,0

- Ort=1,96;SS=0,95;En az=1,00;En çok=4,00

Çizelge 3.21’de araştırma kapsamında görüşülen kadın hükümlülerin boyun eğici yaklaşım alt faktörüne ilişkin ortalama puanları karşılaştırıldığında, kısmen ya da çoğunlukla (1,51-2,00) boyun eğici yaklaşım sergileyenlerin oranının %19,2 olduğu, çoğunlukla (2,01-2,50) bu yaklaşımı sergileyenlerin %7,2 oranında olduğu görülmektedir. Tamamen boyun eğici yaklaşım sergileyen kadın hükümlü ise bulunmamaktadır.

Kadın hükümlülerin iyimser yaklaşım alt faktöründen aldıkları puanların dağılımı Çizelge 3.22’da verilmiştir.

Çizelge 3.22 İyimser Yaklaşım Göre Kadın Hükümlülerin Sayı ve Yüzde Dağılımı

İyimser Yaklaşım	Sayı	%
0,00-1,00	8	10,3
1,01-1,50	8	10,3
1,51-2,00	36	46,2
2,01-2,50	18	23,1
2,51-3,00	8	10,3
Toplam	78	100,0

- Ort=3,13;SS=1,07;En az=1,00;En çok=5,00

Araştırma kapsamında görüşülen kadın hükümlülerin iyimser yaklaşım alt faktörüne ilişkin ortalama puanları Çizelge 3.22’de karşılaştırılmış, kısmen ya da çoğunlukla (1,51-2,00) kendine güvenli yaklaşım sergileyenlerin oranının %46,2 olduğu, çoğunlukla (2,01-2,50) bu yaklaşımı sergileyenlerin %23,1, tamamen (2,51-3,00) bu yaklaşımı sergileyenlerin ise %10,3 oranında olduğu saptanmıştır. Kadın hükümlülerin %10,3’ü (0.00-1.00) ise ortalama puanları hiç bana uygun değil- kısmen bana uygun seçenekleri arasında bulunmaktadır.

Kadın hükümlülerin sosyal destek arama alt faktöründen aldıkları puanların dağılımı Çizelge 3.23’te verilmiştir.

Çizelge 3.23 Sosyal Destek Arama Yaklaşımına Göre Kadın Hükümlülerin Sayı ve Yüzde Dağılımı

Sosyal Destek Arama	Sayı	%
0,00-1,00	8	10,3
1,01-1,50	12	15,4
1,51-2,00	34	43,6
2,01-2,50	18	23,1
2,51-3,00	6	7,7
Toplam	78	100,0

- Ort=3,03;SS=1,06;En az=1,00;En çok=5,00

Çizelge 3.23 incelendiğinde araştırma kapsamında görüşülen kadın hükümlülerin sosyal destek arama yaklaşımı alt faktörüne ilişkin ortalama puanları incelendiğinde, kısmen ya da çoğunlukla (1,51-2,00) sosyal destek arama yaklaşım sergileyenlerin oranının %43,6 olduğu, çoğunlukla (2,01-2,50) bu yaklaşımı sergileyenlerin %23,1, tamamen (2,51-3,00) bu yaklaşımı sergileyenlerin ise %7,7 oranında olduğu görülmektedir. Kadın hükümlülerin %10,3'ü (0.00-1.00) ise ortalama puanları hiç bana uygun değil-kısmen bana uygun seçenekleri arasında bulunmaktadır.

Kadın hükümlülerin yaşına göre sorunlarla başa çıkma tarzı ölçeğinden aldıkları puanların korelasyonu Çizelge 3.24'te verilmiştir.

Çizelge 3.24 Yaşlarına Göre Kadın Hükümlülerin Sorunlarla Başa Çıkma Tarzı Ölçeğinden Aldıkları Ortalama Puanlara İlişkin Korelasyon Sonucu

Yaş	Sayı	X	ss	r	p
KGV	78	1,93	0,55	0,15	0,19
ÇY	78	1,53	0,62	0,04	0,7
BE	78	1,23	0,59	0,05	0,69
İY	78	1,86	0,55	0,28	0,01*
SDA	78	1,89	0,53	0,03	0,78

*p<0.05

Çizelge 3.24 incelendiğinde araştırma kapsamında görüşülen kadın hükümlülerin yaşlarına göre sorunlarla başa çıkma tarzları arasındaki korelasyona bakıldığında kendine güvenli yaklaşım ($r=0,15;p>0,05$), çaresiz yaklaşım ($r=0,04;p>0,05$), sosyal destek arama yaklaşımı ($r=0,03;p>0,78$) ve boyun eğici yaklaşım ($r=0,05;p<0,05$) alt faktöründe ortalama ve standart sapma bakımından gruplar arası istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır. Bununla birlikte yaş ile iyimser yaklaşım alt faktörü arasında düşük düzeyde ve pozitif yönde bir ilişki bulunmaktadır ($r=0,28;p<0,05$).

Kadın hükümlülerin medeni durumlarına göre sorunlarla başa çıkma tarzı ölçeğinden aldıkları puanlar Çizelge 3.25’te verilmiştir.

Çizelge 3.25 Medeni Durumlarına Göre Kadın Hükümlülerin Sorunlarla Başa Çıkma Tarzı Ölçeğinden Aldıkları Ortalama Puanlara İlişkin ANOVA Sonucu

Başa çıkma tarzı	Medeni Durum	Sayı (n=78)	$\bar{X}$	ss	F	p	Anlamlı fark
BE	Evli	38	1,39	0,53	5,21	0,00**	1-2-3
	Bekâr	11	0,77	0,67			2-4
	Boşanmış	20	1,04	0,6			3-1-4
	Eşi ölmüş	9	1,52	0,21			
İY	Evli	38	1,83	0,48	2,14	0,1	-
	Bekâr	11	1,56	0,64			
	Boşanmış	20	1,96	0,63			
	Eşi ölmüş	9	2,13	0,4			
ÇY	Evli	38	1,62	0,61	1,57	0,2	-
	Bekâr	11	1,23	0,6			
	Boşanmış	20	1,45	0,65			
	Eşi ölmüş	9	1,72	0,53			

**p<0,01

Çizelge 3.25 Devam

Başa çıkma tarzı	Medeni Durum	Sayı (n=78)	X	ss	F	p	Anlamlı fark
SDA	Evli	38	1,91	0,51	F=1,64	0,19	-
	Bekâr	11	1,8	0,52			
	Boşanmış	20	1,75	0,6			
	Eşi ölmüş	9	2,19	0,37			
KGV	Evli	38	1,91	0,51			
	Bekâr	11	1,96	0,57			
	Boşanmış	20	1,85	0,68			
	Eşi ölmüş	9	2,21	0,36			

Çizelge 3.25 incelendiğinde araştırma kapsamında görüşülen kadın hükümlülerin medeni durumlarına göre sorunlarla başa çıkma tarzlarına bakıldığında kendine güvenli yaklaşım ($F=0,92$; $p>0,05$), çaresiz yaklaşım ($F=1,57$; $p>0,05$), iyimser yaklaşım ($F=2,14$; $p>0,05$), sosyal destek arama yaklaşımı ($F=1,64$; $p>0,05$) alt faktöründe ortalama ve standart sapma bakımından gruplar arası istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemektedir. Buna karşın kadın hükümlülerin medeni durumuna göre boyun eğici yaklaşımı alt faktöründe ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmektedir ($F=5,21$; $p<0,01$). Buna göre eşi ölmüş olan kadın hükümlüler, evli, bekâr ve boşanmış kadın hükümlülere göre boyun eğici yaklaşım puanları daha yüksektir.

Kadın hükümlülerin evlenme biçimlerine göre sorunlarla başa çıkma tarzı ölçeğinden aldıkları puanlar Çizelge 3.26’da verilmiştir.

Çizelge 3.26 Evlenme Biçimine Göre Kadın Hükümlülerin Sorunlarla Başa Çıkma Tarzı Ölçeğinden Aldıkları Ortalama Puanlara İlişkin ANOVA Sonucu

Başa çıkma tarzı	Evlenme biçimi	Sayı (n=67)	$\bar{X}$	ss	F	p	Anlamlı fark
KGV	Resmi nikâh	37	1,83	0,55	3,62	0,03*	1-3
	Dini nikâh	15	1,84	0,5			
	Her ikiside	15	2,26	0,52			
BE	Resmi nikah	37	1,32	0,59	0,87	0,92	-
	Dini nikah	15	1,29	0,49			
	Her ikiside	15	1,26	0,53			
SDA	Resmi nikah	37	1,9	0,51	0,62	0,54	-
	Dini nikah	15	2,02	0,64			
	Her ikiside	15	1,8	0,49			
ÇY	Resmi nikah	37	1,61	0,61	0,51	0,6	-
	Dini nikah	15	1,64	0,5			
	Her ikiside	15	1,44	0,71			
İY	Resmi nikah	37	1,92	0,57	0,5	0,61	-
	Dini nikah	15	1,8	0,53			
	Her ikiside	15	1,99	0,4			

*p<0,05

Çizelge 3.26 incelendiğinde kadın hükümlülerin evlenme biçimine göre boyun eğici yaklaşım ($F=0,87$; $p>0,05$), sosyal destek arama yaklaşım ($F=0,62$; $p>0,05$), çaresiz yaklaşım ($F=0,51$; $p>0,05$), iyimser yaklaşım ($F=0,50$; $p>0,05$) alt faktöründe ortalama ve standart sapma bakımından gruplar arası istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemektedir. Buna karşın kadın hükümlülerin evlenme biçimine göre kendine güvenli yaklaşım alt faktöründe ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark görülmektedir ($F=3,62$; $p<0,05$). Buna göre hem resmi nikâhı hem de dini nikâhı olanların, sadece resmi nikâhı ya da sadece dini nikâhı olan kadın hükümlülere göre kendine güvenli yaklaşım puanları daha yüksektir.

Kadın hükümlülerin yaşlarına göre sorunlarla başa çıkma tarzı ölçeğinden aldıkları puanlar Çizelge 3.27’da verilmiştir.

Çizelge 3.27 Öğrenim Durumuna Kadın Hükümlülerin Sorunlarla Başa Çıkma Tarzı Ölçeğinden Aldıkları Ortalama Puanlarına İlişkin Korelasyon Sonucu

Öğrenim Durumu	Sayı	$\bar{X}$	ss	r	p
KGV	78	1,93	0,55	0,04	0,76
ÇY	78	1,53	0,62	0,36	0,01*
BE	78	1,23	0,59	0,46	0,01*
İY	78	1,86	0,55	0,03	0,82
SDA	78	1,89	0,53	0,22	0,05

* $p<0.01$

Çizelge 3.27 incelendiğinde araştırma kapsamında görüşülen kadın hükümlülerin öğrenim durumuna göre sorunlarla başa çıkma tarzları arasındaki korelasyona bakıldığında kendine güvenli yaklaşım ($r=0,04$; $p>0,01$), iyimser yaklaşım ($r=0,03$; $p>0,01$) ve sosyal destek arama yaklaşımı ($r=0,22$; $p>0,01$) alt faktöründe ortalama ve standart sapma bakımından istatistiksel olarak gruplar arası anlamlı bir fark görülmemektedir. Bununla birlikte öğrenim durumuna göre boyun eğici yaklaşım

($r=-0,46$; $p<0,01$) ve çaresiz yaklaşım ($r=-0,36$; $p<0,01$) alt faktörleri arasında düşük düzeyde pozitif yönde bir ilişki vardır. Buna göre öğrenim durumu düşük olan kadın hükümlüler, öğrenim durumu yüksek olan kadın hükümlülere oranla daha fazla çaresiz ve boyun eğici yaklaşım sergilemektedirler.

Kadın hükümlülerin eşlerinin ziyarete gelme durumlarına göre sorunlarla başa çıkma tarzı ölçeğinden aldıkları puanlar Çizelge 3.28’de verilmiştir.

Çizelge 3.28 Eşlerinin Ziyarete Gelme Durumuna Göre Kadın Hükümlülerin Sorunlarla Başa Çıkma Tarzı Ölçeğinden Aldıkları Ortalama Puanlara İlişkin ANOVA Sonucu

Baş çıkma tarzı	Eşin ziyarete gelme durumu	Sayı (n=46)	X	ss	F	p
KGV	Her hafta	8	1,70	0,51	1,93	0,16
	Her ay	14	1,84	0,55		
	Gelmiyorlar	16	2,12	0,54		
ÇY	Her hafta	8	1,25	0,86	1,33	0,28
	Her ay	14	1,63	0,48		
	Gelmiyorlar	16	1,62	0,46		
SDA	Her hafta	8	2,03	0,49	0,89	0,42
	Her ay	14	1,73	0,62		
	Gelmiyorlar	16	1,80	0,42		
BE	Her hafta	8	1,44	0,70	0,40	0,67
	Her ay	14	1,25	0,40		
	Gelmiyorlar	16	1,41	0,60		
İY	Her hafta	8	1,85	0,64	0,22	0,80
	Her ay	14	1,76	0,47		
	Gelmiyorlar	16	1,88	0,45		

$p>0,05$

Çizelge 3.28 incelendiğinde araştırma kapsamında görüşülen kadın hükümlülerin eşin ziyarete durumuna göre sorunlarla başa çıkma tarzına bakıldığında, kendine güvenli yaklaşım ($F=1,93$; $p>0,05$), çaresiz yaklaşım ($F=1,33$; $p>0,05$), sosyal destek arama yaklaşımı ($F=0,89$; $p>0,05$), boyun eğici yaklaşım ($F=0,40$; $p>0,05$), iyimser

yaklaşım ($F=0,22$; $p>0,05$) ve alt faktörlerinde ortalama ve standart sapma bakımından gruplar arası istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemektedir.

Kadın hükümlülerin çocukları olma durumlarına göre sorunlarla başa çıkma tarzı ölçeğinden aldıkları puanlar Çizelge 3.29’de verilmiştir.

Çizelge 3.29 Çocuğu Olma Durumuna Göre Kadın Hükümlülerin Sorunlarla Başa Çıkma Tarzı Ölçeğinden Aldıkları Ortalama Puanlara İlişkin t- testi Sonucu

Başa çıkma tarzı	Çocuğu olma Durumu	Sayı (n=78)	X	ss	t	p
KGV	Çocuk var	65	1,94	0,55	0,15	0,89
	Çocuk yok	13	1,91	0,60		
ÇY	Çocuk var	65	1,55	0,63	0,75	0,46
	Çocuk yok	13	1,41	0,53		
BE	Çocuk var	65	1,29	0,57	2,17	0,03*
	Çocuk yok	13	0,91	0,60		
İY	Çocuk var	65	1,89	0,56	1,10	0,27
	Çocuk yok	13	1,71	0,51		
SDA	Çocuk var	65	1,88	0,55	0,26	0,79
	Çocuk yok	13	1,92	0,40		

* $p<0,05$

Çizelge 3.29 incelendiğinde araştırma kapsamında görüşülen kadın hükümlülerin çocukları olma durumuna göre sorunlarla başa çıkma tarzına bakıldığında kendine güvenli yaklaşım ($t=0,15$; $p>0,05$), çaresiz yaklaşım ($t=0,75$; $p>0,05$), iyimser yaklaşım ($t=1,10$; $p>0,05$) ve sosyal destek arama ($t=-0,26$; $p>0,05$) alt faktörlerinde ortalama ve standart sapma bakımından gruplar arası istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemektedir. Buna karşın kadın hükümlülerin çocukları olma durumu ile boyun eğici yaklaşım ($t=2,17$; $p<0,05$) alt faktörünün ortalaması bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Buna göre kadın hükümlülerden çocuğu olanlar çocuğu olmayanlara göre daha boyun eğici yaklaşım sergilemektedirler.

Kadın hükümlülerin çalışma durumlarına göre sorunlarla başa çıkma tarzı ölçeğinden aldıkları puanlar Çizelge 3.30’de verilmiştir.

Çizelge 3.30 Cezaevine Girmeden Önceki Çalışma Durumuna Göre Kadın Hükümlülerin Sorunlarla Başa Çıkma Tarzlı Ölçeğinden Aldıkları Ortalama Puanlara İlişkin t -testi Sonucu

Başa çıkma tarzı	Çalışma durumu	Sayı (n=78)	$\bar{X}$	ss	t	p
KGV	Çalışıyor	40	1,98	0,57	0,73	0,47
	Çalışmıyor	38	1,89	0,53		
ÇY	Çalışıyor	40	1,51	0,62	0,26	0,79
	Çalışmıyor	38	1,55	0,62		
BE	Çalışıyor	40	1,1	0,67	1,91	0,06
	Çalışmıyor	38	1,36	0,47		
İY	Çalışıyor	40	1,82	0,53	0,76	0,45
	Çalışmıyor	38	1,91	0,57		
SDA	Çalışıyor	40	1,81	0,54	1,29	0,2
	Çalışmıyor	38	1,97	0,52		

$p>0,05$

Çizelge 3.30 incelendiğinde araştırma kapsamında görüşülen kadın hükümlülerin çalışma durumlarına göre sorunlarla başa çıkma tarzına bakıldığında kendine güvenli yaklaşım ($t=0,73;p>0,05$), çaresiz yaklaşım ($t=0,26;p>0,05$), boyun eğici yaklaşım ($t=1,91;p>0,05$), iyimser yaklaşım ($t=0,76;p>0,05$) ve sosyal destek arama ($t=1,29;p>0,05$) alt faktörlerinde ortalama ve standart sapma bakımından gruplar arası istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemektedir.

Kadın hükümlülerin gelir durumuna göre sorunlarla başa çıkma tarzı ölçeğinden aldıkları puanlar Çizelge 3.31’de verilmiştir.

Çizelge 3.31 Gelir Durumuna Göre Kadın Hükümlülerin Sorunlarla Başa Çıkma Tarzı Ölçeğinden Aldıkları Ortalama Puanlara İlişkin t - testi Sonucu

Başa çıkma tarzı	Gelir Durumu	Sayı (n=78)	X	ss	t	p
KGV	Var	20	2,13	0,50	1,85	0,07
	Yok	58	1,87	0,56		
ÇY	Var	20	1,15	0,66	3,42	0,01**
	Yok	58	1,66	0,55		
BE	Var	20	0,98	0,60	2,19	0,03*
	Yok	58	1,31	0,57		
İY	Var	20	2,02	0,49	1,50	0,14
	Yok	58	1,81	0,56		
SDA	Var	20	1,73	0,62	1,61	0,11
	Yok	58	1,94	0,49		

*p<0,05 **p<0,01

Çizelge 3.31 incelendiğinde araştırma kapsamında görüşülen kadın hükümlülerin gelir durumuna göre sorunlarla başa çıkma tarzına bakıldığında kendine güvenli yaklaşım (t=1,85; p>0,05), iyimser yaklaşım (t=1,50; p>0,05) ve sosyal destek arama (t=1,61; p>0,05) alt faktörlerinde gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemektedir. Buna karşın kadın hükümlülerin gelir durumu ile çaresiz yaklaşım (t=3,42; p<0,01) ve boyun eğici yaklaşım (t=2,19; p<0,05) alt faktörlerinin ortalaması bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Buna göre kadın hükümlülerden geliri olmayanlar geliri olanlara göre daha fazla çaresiz ve boyun eğici yaklaşım sergilemektedirler.

Kadın hükümlülerin gelir seviyelerine göre sorunlarla başa çıkma tarzı ölçeğinden aldıkları puanlar Çizelge 3.32’de verilmiştir.

Çizelge 3.32 Gelir Seviyesine Göre Kadın Hükümlülerin Sorunlarla Başa Çıkma Tarzı Ölçeğinden Aldıkları Ortalama Puanlara İlişkin t- testi Sonucu

Başa çıkma tarzı	Gelir Seviyesi	Sayı (n=78)	X	ss	t	p
KGV	Düşük	50	1,91	0,54	0,54	0,59
	Orta	28	1,98	0,58		
ÇY	Düşük	50	1,68	0,52	3,02	0,00*
	Orta	28	1,26	0,69		
BE	Düşük	50	1,27	0,54	0,94	0,35
	Orta	28	1,14	0,67		
İY	Düşük	50	1,83	0,55	0,63	0,53
	Orta	28	1,91	0,55		
SDA	Düşük	50	1,96	0,50	1,51	0,14
	Orta	28	1,77	0,57		

*p<0,01

Çizelge 3.32 incelendiğinde araştırma kapsamında görüşülen kadın hükümlülerin gelir durumlarına göre sorunlarla başa çıkma tarzlarına bakıldığında kendine güvenli yaklaşım ($t=-0,54$; $p>0,01$), boyun eğici yaklaşım ($t=0,94$; $p>0,01$), iyimser yaklaşım ($t=-0,63$; $p>0,01$) ve sosyal destek arama ($t=1,51$; $p>0,01$) alt faktöründe gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemektedir Buna karşın gelir seviyeleri ile çaresiz yaklaşım alt faktörü arasında anlamlı bir farklılık vardır ($t=3,02$; $p<0,01$). Buna göre kadın hükümlülerin gelir seviyesi düşük olan kadın hükümlüler gelir seviyesi orta olanlara göre daha çaresizdirler.

Kadın hükümlülerin ailede hükümlü olma durumuna göre sorunlarla başa çıkma tarzı ölçeğinden aldıkları puanlar Çizelge 3.33'te verilmiştir.

Çizelge 3.33 Ailede Tutuklu Hükümlü Durumuna Göre Kadın Hükümlülerin Sorunlarla Başa Çıkma Tarzı Ölçeğinden Aldıkları Ortalama Puanlara İlişkin t - testi Sonucu

Baş çıkma tarzı	Ailede tutuklu hükümlü olma durumu	Sayı (n=78)	$\bar{X}$	ss	t	p
KGV	Var	32	2,04	0,49	1,36	0,18
	Yok	46	1,86	0,59		
ÇY	Var	32	1,73	0,54	2,42	0,02*
	Yok	46	1,39	0,63		
BE	Var	32	1,39	0,59	2,09	0,04*
	Yok	46	1,11	0,57		
İY	Var	32	1,89	0,54	0,43	0,67
	Yok	46	1,84	0,57		
SDA	Var	32	1,92	0,53	0,47	0,64
	Yok	46	1,86	0,53		

*p<0,05

Çizelge 3.33 incelendiğinde araştırma kapsamında görüşülen kadın hükümlülerin ailede tutuklu hükümlü olma durumuna göre sorunlarla başa çıkma tarzlarına bakıldığında kendine güvenli yaklaşım ($t=1,36$; $p>0,05$), iyimser yaklaşım ($t=0,43$; $p>0,05$) ve sosyal destek arama ($t=0,47$; $p>0,05$) alt faktöründe gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemektedir. Buna karşın kadın hükümlülerin ailede tutuklu hükümlü olma durumu ile çaresiz yaklaşım ($t=2,42$; $p<0,05$) ve boyun eğici yaklaşım ($t=2,09$; $p<0,05$) alt faktörü bakımından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. Buna göre kadın hükümlülerden ailesinde tutuklu hükümlü olanlar ailesinde tutuklu hükümlü olmayan kadın hükümlülere göre daha fazla çaresiz ve boyun eğici yaklaşım sergilemektedirler.

Kadın hükümlülerin ailelerinin ziyarete gelme durumuna göre sorunlarla başa çıkma tarzı ölçeğinden aldıkları puanlar Çizelge 3.34'te verilmiştir.

Çizelge 3.34 Aile Ziyarete Gelme Durumuna Göre Kadın Hükümlülerin Sorunlarla Başa Çıkma Tarzı Ölçeğinden Aldıkları Ortalama Puanlara İlişkin t -testi Sonucu

Baş çıkma tarzı	Aile ziyarete gelme durumu	Sayı (n=78)	X	ss	t	p
KGV	Evet	50	1,98	0,54	0,92	0,92
	Hayır	28	1,86	0,59		
ÇY	Evet	50	1,47	0,67	1,21	0,08
	Hayır	28	1,64	0,49		
BE	Evet	50	1,18	0,62	1,00	0,15
	Hayır	28	1,32	0,54		
İY	Evet	50	1,86	0,55	0,12	0,83
	Hayır	28	1,87	0,56		
SDA	Evet	50	1,88	0,55	0,17	0,57
	Hayır	28	1,90	0,50		

*p<0,05

Çizelge 3.34 incelendiğinde araştırma kapsamında görüşülen kadın hükümlülerin ailelerinin ziyarete gelme durumlarına göre sorunlarla başa çıkma tarzına bakıldığında kendine güvenli yaklaşım (t=0,92; p>0,05), çaresiz yaklaşım (t=-1,21; p>0,05), boyun eğici yaklaşım (t=-1,00; p>0,05), iyimser yaklaşım (t=-0,12; p>0,05) ve sosyal destek arama (t=-0,17; p>0,05) alt faktörlerinde ortalama ve standart sapma bakımından gruplar arası istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemektedir.

Kadın hükümlülerin ailelerinin ziyarete gelme sıklığına göre sorunlarla başa çıkma tarzı ölçeğinden aldıkları puanlar Çizelge 3.35'te verilmiştir.

Çizelge 3.35 Ailelerinin Ziyaret Sıklığına Göre Kadın Hükümlülerin Sorunlarla Başa Çıkma Tarzı Ölçeğinden Aldıkları Ortalama Puanlara İlişkin Kruskal-Wallis ve Mann Whitney U Testi Sonucu

Başa çıkma tarzı	Aile ziyarete gelme sıklığı	Sayı (n=50)	Sıra Ortalaması	X^2	p	U
KGV	Her hafta	12	20,04	3,45	0,33	17,50
	Her ay	30	27,95			
	3-4 ayda bir	4	19,75			
	Ara sıra	4	29,25			
ÇY	Her hafta	12	15,67	8,87	0,03*	7,00
	Her ay	29	27,12			
	3-4 ayda bir	4	36,25			
	Ara sıra	4	32,12			
BE	Her hafta	12	17,62	4,93	0,18	14,00
	Her ay	29	27,47			
	3-4 ayda bir	4	31,62			
	Ara sıra	4	28,25			
İY	Her hafta	12	21,83	2,79	0,42	25,00
	Her ay	29	28,25			
	3-4 ayda bir	4	19,50			
	Ara sıra	4	21,88			
SDA	Her hafta	12	24,67	0,35	0,95	25,00
	Her ay	29	25,17			
	3-4 ayda bir	4	29,12			
	Ara sıra	4	26,88			

*p<0,05

Çizelge 3.35 incelendiğinde araştırma kapsamında görüşülen kadın hükümlülerin ailelerinin ziyarete gelme durumuna göre sorunlarla başa çıkma tarzlarına bakıldığında kendine güvenli yaklaşım ($X^2= 3,45$; $p>0,05$), boyun eğici yaklaşım ($X^2= 4,93$; $p>0,05$), iyimser yaklaşım ($X^2= 2,79$; $p>0,05$) ve sosyal destek arama ($X^2=0,35$; $p>0,05$) alt faktöründe sıra ortalaması bakımından gruplar arası istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır. Buna karşın kadın hükümlülerin ailelerinin

ziyarete gelme durumları ve çaresiz yaklaşım alt faktörü arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmaktadır ($X^2= 8,87$; $p<0,05$). Buna göre ailesi 3-4 ayda bir ziyarete gelen kadın hükümlüler aileleri her hafta, her ay ve ara sıra kendilerini ziyarete gelen kadın hükümlülere göre daha fazla çaresiz yaklaşım sergilemektedirler.

Kadın hükümlülerin hukuki durumlarına göre sorunlarla başa çıkma tarzı ölçeğinden aldıkları puanlar Çizelge 3.36’da verilmiştir.

Çizelge 3.36 Hukuki Durumlarına Göre Kadın Hükümlülerin Sorunlarla Başa Çıkma Tarzı Ölçeğinden Aldıkları Ortalama Puanlara İlişkin t- testi Sonucu

Başa çıkma Tarzı	Ceza durumu	Sayı (n=78)	X	ss	t	p
KGV	Hükümlü	67	1,94	0,56	0,41	0,69
	Tutuklu	11	1,87	0,55		
ÇY	Hükümlü	67	1,51	0,63	0,75	0,46
	Tutuklu	11	1,66	0,53		
BE	Hükümlü	67	1,22	0,57	0,10	0,92
	Tutuklu	11	1,24	0,73		
İY	Hükümlü	67	1,86	0,53	0,05	0,96
	Tutuklu	11	1,85	0,70		
SDA	Hükümlü	67	1,91	0,53	0,78	0,44
	Tutuklu	11	1,77	0,51		

$p>0,05$

Çizelge 3.36 incelendiğinde araştırma kapsamında görüşülen kadın hükümlülerin hukuki durumlarına göre sorunlarla başa çıkma tarzlarına bakıldığında kendine güvenli yaklaşım ($t=-0,41$; $p>0,05$), çaresiz yaklaşım($t=0,75$; $p>0,05$), boyun eğici yaklaşım ($t=0,10$; $p>0,05$), iyimser yaklaşım ($t=-0,05$; $p>0,05$) ve sosyal destek arama ($t=0,78$; $p>0,05$) alt faktöründe ortalama ve standart sapma bakımından gruplar arası istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemektedir.

Kadın hükümlülerin cezaevinde bulunma sürelerine göre sorunlarla başa çıkma tarzı ölçeğinden aldıkları puanlar Çizelge 3.37’de verilmiştir.

Çizelge 3.37 Cezaevinde Bulunma Sürelerine Göre Kadın Hükümlülerin Sorunlarla Başa Çıkma Tarzı Ölçeğinden Aldıkları Ortalama Puanlara İlişkin Korelasyon Sonucu

Baş a çıkma tarzı	Sayı	X	ss	r	p
KG V	78	1,93	0,55	0,14	0,22
ÇY	78	1,53	0,62	0,12	0,28
BE	78	1,23	0,59	0,11	0,33
İY	78	1,86	0,55	0,09	0,44
SDA	78	1,89	0,53	0,06	0,61

$p>0,05$

Çizelge 3.37 incelendiğinde, araştırma kapsamında görüşülen kadın hükümlülerin cezaevinde bulunma sürelerine göre sorunlarla başa çıkma tarzları arasındaki korelasyona bakıldığında kendine güvenli yaklaşım ($r=-0,14;p>0,05$), çaresiz yaklaşım ($r=-0,12;p>0,05$), boyun eğici yaklaşım ($r=-0,11;p>0,05$), iyimser yaklaşım ($r=-0,09;p>0,05$) ve sosyal destek arama ($r=-0,06;p>0,05$) ölçeklerinin alt faktörleri arasında gruplar arası istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemektedir.

Kadın hükümlülerin aldıkları ceza süresine göre sorunlarla başa çıkma tarzı ölçeğinden aldıkları puanlar Çizelge 3.38’de verilmiştir.

Çizelge 3.38 Aldıkları Ceza Süresine Göre Kadın Hükümlülerin Sorunlarla Başa Çıkma Tarzı Ölçeğinden Aldıkları Ortalama Puanlara İlişkin Korelasyon Sonucu

Baş a çıkma tarzı	Sayı	X	ss	r	p
KG V	67	1,94	0,56	0,09	0,47
ÇY	67	1,51	0,63	0,14	0,26
BE	67	1,22	0,57	0,03	0,80
İY	67	1,86	0,53	0,06	0,63
SDA	67	1,91	0,53	0,04	0,77

$p>0,05$

Çizelge 3.38 incelendiğinde, araştırma kapsamında görüşülen kadın hükümlülerin aldıkları ceza süresine göre sorunlarla başa çıkma tarzları arasındaki korelasyona bakıldığında kendine güvenli yaklaşım ($r=-0,09$; $p>0,05$), çaresiz yaklaşım ($r=0,14$; $p>0,05$), boyun eğici yaklaşım ($r=0,03$; $p>0,05$), iyimser yaklaşım ($r=-0,06$; $p>0,05$) ve sosyal destek arama ($r=0,04$; $p>0,05$) ölçeklerinin alt faktörleri arasında gruplar arası istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki görülmemektedir.

3.5. Kadın Hükümlülerin Hükümlü Sorunları Tarama Envanterine İlişkin Bulguları

Bu alt bölümde kadın hükümlülerin hükümlü sorunları tarama envanterinden aldıkları puanlar ile ortalama ve standart sapmaları, yaşları, medeni durumları, evlenme biçimleri, öğrenim durumları, eşin ziyarete gelme durumu, çocuk sahibi olma durumu, çalışma durumu, gelir durumu ve gelir düzeyi, ailede tutuklu olma durumu, ailelerin ziyarete gelme durumu ve ziyarete gelme sıklığı, hukuki durumları ve hüküm giyme nedenleri, cezaevinde bulunma süreleri ve aldıkları ceza süresine ilişkin bulgular yer almaktadır.

Kadın hükümlülerin hükümlü sorunları tarama envanterine göre aldıkları puanların ortalama ve standart sapmaları Çizelge 3.39’da verilmiştir.

Çizelge 3.39 Hükümlü Sorunları Tarama Envanterine Göre Kadın Hükümlülerin Aldıkları Ortalama ve Standart Sapma Puanlarına İlişkin Sonuçlar

İfadeler	X	ss
Yediğim yemeklerde memnunum	0,65	0,64
İstediğim yemekleri alamıyorum	1,17	0,89
Ev yemeklerini özlüyorum	1,58	0,78
Hastalarla aynı yerden kalmaktan rahatsız oluyorum	0,81	0,88
Oturma alanlarında sigara içilmesi beni rahatsız ediyor	0,69	0,9
Yaşadığım ortamın daha temiz olmasını istedim	1,56	0,78
Yeterli sıklıkta banyo yapamıyorum	0,76	0,89

Çizelge 3.39 Devam

İfadeler	X	ss
Sürekli kalabalık ortamda yaşamak beni bunaltıyor	1,21	0,92
Yakınlarımla dileğim zaman telefonla görüşemiyorum	1,09	0,94
Son zamanlarda unutkanlığım arttı	1,51	0,79
Ruh ve beden sağlığım giderek bozuluyor	1,41	0,83
Ailemi yeterli sıklıkla göremiyorum	1,46	0,83
Ailemle yeterince baş başa kalamıyorum	1,49	0,82
Dilediğim gibi spor yapamıyorum	1,53	0,83
Televizyon dışında bir eğlencem olsun isterdim	1,47	0,83
Sürekli aynı kıyafetleri giymekten sıkılıyorum	1,37	0,87
Can güvenliğim yok	0,56	0,83
Yaşadığım çevrede candan bir dost bulamıyorum	1,27	0,89
İş güvencemin olmaması beni endişelendiriyor	1,27	0,91
Gelecekte topluma uyum sağlayamamaktan korkuyorum	1,26	0,89
Artık insanları pek sevemiyorum	1,1	0,83
Eski dostlarımla artık beni sevmediklerini sanıyorum	0,97	0,94
Sorunlarımı paylaşabileceğim hiç kimsem yok	1,29	0,9
Düğün, ölüm gibi önemli günlerde ailemin yanında olmak isterdim	1,91	0,4
Cinsel ihtiyaçlarımı karşılayamıyorum	0,68	0,95
Evimden uzakta olmam nedeni ile aile birliğim bozuldu	1,49	0,85
Eşimin beni terk etmesinden korkuyorum	0,37	0,76
Görmeyi arzuladığım yakınlarımı göremiyorum	1,69	0,65
Ailemden uzakta yaşamak beni üzüyor	1,85	0,54
Şu anda yaşadığım yeri kimse bilmesin isterim	1,53	0,8
Giderek insanlığımı yitirdiğimi hissediyorum	0,91	0,93
Ailem artık beni adam yerine koymuyor	0,41	0,75
Tanıdıklarım yanında artık hiçbir değerim kalmadı	0,68	0,88
Ailemi çevreye karşı küçük düşürdüğüm için üzülüyorum	1,44	0,85
İşimi iyi de yapsam kötü de yapsam amirlerimin gözünde fark etmiyor	0,78	0,89
İşimi nasıl yapacağım konusunda söz hakkım var	0,45	0,75
Haksızlığa uğradığımda kendimi savunamıyorum	0,99	0,96
Sahip olduğum bilgi ve becerilerim giderek zayıflıyor	1,27	0,89
Kendime olan güvenim azalıyor	1,08	0,91
Yaşadığım ortam beni kavgacı biri yaptı	0,64	0,85
Toprağa, ağaca, çiçeğe hasretim	1,73	0,64
Geleceğe umutla bakamıyorum	1,1	0,92
İlgi duyduğum alanda çalışabiliyorum	0,72	0,91

Çizelge 3.39 Devam

İfadeler	X	ss
Dilediğim zaman bir psikolog ile görüşebilirim	0,14	0,5
Para sıkıntısı çekiyorum	1	0,93
Bir işim olsun isterdim	1,49	0,83
Haksızlığa uğradığımı düşünüyorum	1,47	0,82
Kendimi kilit altında hissediyorum	1,69	0,69
Dilediğim kitapları okuyabiliyorum	0,9	0,99
İstediğim gazeteleri okuyabiliyorum	0,77	0,94
Zamanımı kendi isteğime göre planlayabiliyorum	0,46	0,75
Geceleri rahat uyuyabiliyorum	1,06	0,96
Tuvaletlerin pisliğinden rahatsız oluyorum	1,18	0,95
Alıştığım çevremden uzaklaşmak bana zor geldi	1,82	0,53
Dostlarımla ilişkilerimden hoşnut değilim	1,22	0,85
Son günlerde zaman öldürmekten başka yaptığım bir şey yok	1,69	0,67
Kendimi yetiştirebileceğim birtakım kurslara katılmayı isterdim	1,65	0,7
Kendimi özgür hissetmiyorum	1,76	0,61
Çocuklarıma kötü örnek olmaktan korkuyorum	1,35	0,92
Yaşadığım ortamdaki idari kuralların sık sık değişmesi beni rahatsız ediyor	0,92	0,879
Davranışlarımı kendi kendime kontrol etmeye hakkım yok	0,79	0,858
Kendimi yalnız hissediyorum	1,58	0,712
Kendimi yararsız bir insan olarak görüyorum	0,99	0,9
Temiz ve güzel bir çevrede yaşamak isterdim	1,94	0,34

Araştırma kapsamında yapılan görüşme sonucu kadın hükümlülerin hükümlü sorunları tarama envanterinden aldıkları ortalama ve standart sapma puanlarına bakıldığında kadınlar en fazla temiz ve güzel bir çevrede yaşamak istediklerini belirtmişlerdir ($x=1,94$). Bunun ardından kadın hükümlüler ailesinden uzak yaşamanın kendilerini üzdüğünü belirtmişlerdir ($x=1,85$). Son olarak kadın hükümlüler en fazla yaşadıkları çevreden uzaklaşmanın kendilerini üzdüğünü belirtmişlerdir ($x=1,82$). Kadın hükümlülerin daha az sorun olarak gördükleri durumların başında ise diledikleri zaman bir psikolog ile görüşebildikleri gelmektedir ($x=0,14$). Bunun dışında ailelerinin kendileri adam yerine koymadıklarını düşünmek ($x=0,41$) kadın hükümlüler için daha az sorun oluşturmaktadır.

Kadın hükümlülerin yaşlarına göre hükümlü sorunları tarama envanterinden aldıkları puanlar Çizelge 3.40'ta verilmiştir.

Çizelge 3.40 Yaşlarına Göre Kadın Hükümlülerin Hükümlü Sorunları Tarama Envanterinden Aldıkları Ortalama Puna İlişkin Korelasyon Sonucu

HSTE	Sayı	X	ss	r	p
Yaş	78	34,51	11,89	0,04	0,98

$p>0,05$

Çizelge 3.40 incelendiğinde, araştırma kapsamında görüşülen kadın hükümlülerin yaşları ve hükümlü sorunları tarama envanterinden aldıkları puanlar arasındaki korelasyona bakıldığında ortalama ve standart sapmaları bakımından gruplar arası istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki görülmemektedir ($r=0,04$; $p>0,05$).

Kadın hükümlülerin medeni durumlarına göre hükümlü sorunları tarama envanterinden aldıkları puanlar Çizelge 3.41'de verilmiştir.

Çizelge 3.41 Medeni Durumlarına Göre Kadın Hükümlülerin Hükümlü Sorunları Tarama Envanterinden Aldıkları Ortalama Puna İlişkin ANOVA Sonucu

Medeni durum	Sayı (n=78)	X	ss	F	p	Anlamlı Fark
Evli	38	70,97	16,68	2,17	0,10	1-2-3
Bekâr	11	55,00	16,53			2-4
Boşanmış	20	69,20	21,67			3-1-4
Eşi ölmüş	9	68,00	20,46			-

$p>0,05$

Çizelge 3.41 incelendiğinde araştırma kapsamında görüşülen kadın hükümlülerin medeni durumları ve hükümlü sorunları tarama envanterinden aldıkları puanın

ortalama ve standart sapmalarında gruplar arası istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemektedir ($F=2,17$; $p>0,05$).

Kadın hükümlülerin evlenme biçimlerine göre hükümlü sorunları tarama envanterinden aldıkları puanlar Çizelge 3.42’de verilmiştir.

Çizelge 3.42 Evlenme Biçimine Göre Kadın Hükümlülerin Hükümlü Sorunları Tarama Envaterinden Aldıkları Ortalama Puanlara İlişkin ANOVA Sonucu

Evlenme biçimi	Sayı (n=67)	X	ss	F	p	Anlamlı Fark
Resmi nikâh	37	71,11	18,70	3,18	0,05*	-
Dini nikâh	15	76,80	13,79			2-3
Her ikiside	15	60,67	19,54			-

* $p<0,05$

Çizelge 3.42 incelendiğinde araştırma kapsamında görüşülen kadın hükümlülerin evlenme biçimine göre ortalama ve standart sapmalarında gruplar arası istatistiksel olarak anlamlı bir fark görülmemektedir ($F=3,18$; $p<0,05$). Buna göre hem resmi nikâhı hem de dini nikâhı olan kadın hükümlüler, sadece dini nikâhı veya sadece resmi nikâhı olan kadın hükümlülere göre daha az soruna sahiptir.

Kadın hükümlülerin öğrenim durumlarına göre hükümlü sorunları tarama envanterinden aldıkları puanlar Çizelge 3.43’da verilmiştir.

Çizelge 3.43 Öğrenim Durumlarına Göre Kadın Hükümlülerin Hükümlü Sorunları Tarama Envanterinden Aldıkları Ortalama Paunlara İlişkin Korelasyon Sonucu

Değişken	Sayı	X	ss	r	p
Öğrenim durumu	78	2,74	1,41	0,25	0,05*

* $p<0,05$

Çizelge 3.43 incelendiğinde araştırma kapsamında görüşülen kadın hükümlülerin öğrenim göre ortalama ve standart sapmalarında düşük düzeyde ve pozitif yönde bir ilişki görülmektedir ($F=-0,25$; $p<0,05$).

Kadın hükümlülerin eşin ziyarete gelme durumuna göre hükümlü sorunları tarama envanterine göre aldıkları puanlar Çizelge 3.44'te verilmiştir.

Çizelge 3.44 Eşin Ziyarete Gelme Durumuna Göre Kadın Hükümlülerin Hükümlü Sorunları Tarama Envanterinden Aldıkları Ortalama Puanlara İlişkin ANOVA Sonucu

Eşin ziyarete gelme durumu	Sayı (n=38)	X	ss	F	p
Her hafta	8	60,88	15,38	1,46	0,25
Her ay	14	72,57	16,72		
Gelmiyorlar	16	72,81	18,83		

$p>0,05$

Çizelge 3.44 incelendiğinde araştırma kapsamında görüşülen kadın hükümlülerin eşin ziyarete gelme durumuna göre ortalama ve standart sapmalarında gruplar arası istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki görülmemektedir ($F=1,46$; $p>0,05$).

Kadın hükümlülerin çocuk sahibi olma durumlarına göre hükümlü sorunları tarama envanterinden aldıkları puanlar Çizelge 3.45'te verilmiştir.

Çizelge 3.45 Çocuk Sahibi Olma Durumlarına Göre Kadın Hükümlülerin Hükümlü Sorunları Tarama Envanterinden Aldıkları Puanlara İlişkin Korelasyon Sonucu

Değişken	Sayı	X	ss	r	p
Çocuk Sahibi Olma durumu	78	1,17	0,38	0,12	0,28

$p>0,05$

Çizelge 3.45 incelendiğinde, araştırma kapsamında görüşülen kadın hükümlülerin çocuk sahibi olma durumları ve hükümlü sorunları tarama envanterinden aldıkları puanlar arasındaki korelasyona bakıldığında ortalama ve standart sapmaları bakımından düşük düzeyde ve pozitif yönde bir ilişki görülmemektedir ($r=-0,12$; $p>0,05$).

Kadın hükümlülerin çalışma durumlarına göre hükümlü sorunları tarama envanterine göre aldıkları puanlar Çizelge 3.46’da verilmiştir.

Çizelge 3.46 Çalışma Durumuna Göre Kadın Hükümlülerin Hükümlü Sorunları Tarama Envanterinden Aldıkları Ortalama Puanlara İlişkin t- testi Sonucu

Çalışma Durumu	Sayı (n=78)	X	ss	t	p
Evet	40	68,45	21,07	0,25	0,80
Hayır	38	67,37	16,60		

$p>0,05$

Çizelge 3.46 incelendiğinde araştırma kapsamında görüşülen kadın hükümlülerin çalışma durumu ile hükümlü sorunları tarama envanterinden aldıkları puanlara bakıldığında ortalama ve standart sapmaları arasında gruplar arası istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki görülmemektedir ($t=3,21$; $p>0,05$).

Kadın hükümlülerin gelir durumuna göre hükümlü sorunları tarama envanterine göre aldıkları puanlar Çizelge 3.47’de verilmiştir.

Çizelge 3.47 Gelir Durumuna Göre Kadın Hükümlülerin Hükümlü Sorunları Tarama Envanterinden Aldıkları Ortalama Puanlara İlişkin t -testi Sonucu

Gelir durumu	Sayı (n=78)	X	ss	t	p
Var	20	55,10	17,78	3,81	0,01*
Yok	58	72,34	17,31		

* $p<0,01$

Çizelge 3.47 incelendiğinde araştırma kapsamında görüşülen kadın hükümlülerin çalışma durumu ile hükümlü sorunları tarama envanteri puanlarının ortalaması bakımından gruplar arası istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($t=3,81$; $p<0,01$).

Buna göre geliri olmayan kadın hükümlüler geliri olan kadın hükümlülere göre daha fazla sorun sahibidirler.

Kadın hükümlülerin gelir durumuna göre hükümlü sorunları tarama envanterine göre aldıkları puanlar Çizelge 3.48’de verilmiştir.

Çizelge 3.48 Gelir Düzeyine Göre Kadın Hükümlülerin Hükümlü Sorunları Tarama Envanterinden Aldıkları Ortalama Puanlara İlişkin t -testi Sonucu

Gelir düzeyi	Sayı (n=78)	X	ss	t	p
Düşük	50	72,5	17,60	2,95	0,01*
Orta	28	59,75	18,69		

*p<0,01

Çizelge 3.48 incelendiğinde araştırma kapsamında görüşülen kadın hükümlülerin gelir düzeyi ile hükümlü sorunları tarama envanteri puanlarının ortalaması bakımından gruplar arası istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (t=2,95; p<0,01). Buna göre geliri düşük olan kadın hükümlüler geliri orta olan kadın hükümlülere göre daha fazla sorun sahibidirler.

Kadın hükümlülerin Ailede tutuklu hükümlü durumuna düşen kişi sayısına göre hükümlü sorunları tarama envanterine göre aldıkları puanlar Çizelge 3.49’da verilmiştir.

Çizelge 3.49 Ailede Tutuklu/ Hükümlü Durumuna Düşen Kişiye Göre Kadın Hükümlülerin Hükümlü Sorunları Tarama Envanterinden Aldıkları Ortalama Puanlara İlişkin t- testi Sonucu

Ailede tutuklu hükümlü durumuna düşen kişi	Sayı (n=78)	X	ss	t	p
Var	32	72,56	18,81	1,84	0,7
Yok	46	64,7	18,49		

p>0,05

Araştırma kapsamında görüşülen kadın hükümlülerin ailesinde tutuklu hükümlü durumuna düşen kişi olma durumu ile hükümlü sorunları tarama envanterinden aldıkları puanlara bakıldığında gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olmadığı görülmemektedir ($t=1,84$; $p>0,05$).

Kadın hükümlülerin ailelerinin ziyarete gelme durumuna göre hükümlü sorunları tarama envanterine göre aldıkları puanlar Çizelge 3.50’de verilmiştir.

Çizelge 3.50 Ailelerinin Ziyarete Gelme Durumuna Göre Kadın Hükümlülerin Hükümlü Sorunları Tarama Envanterinden Aldıkları Ortalama Puanlara İlişkin t -testi Sonucu

Ailelerin ziyaret durumu	Sayı (n=78)	X	ss	t	p
Evet	50	63,06	19,33	3,22	0,16
Hayır	28	37,94	14,80		

* $p<0,05$

Çizelge 3.50 incelendiğinde araştırma kapsamında görüşülen kadın hükümlülerin ailelerinin ziyaret durumu ile hükümlü sorunları tarama envanteri puanlarının ortalaması bakımından gruplar arası istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($t=-3,22$; $p>0,05$).

Kadın hükümlülerin ailelerinin ziyarete gelme sıklığına göre hükümlü sorunları tarama envanterinden aldıkları puanlar Çizelge 3.51’de verilmiştir.

Çizelge 3.51 Ailelerinin Ziyaret Sıklığına Göre Kadın Hükümlülerin Hükümlü Sorunları Tarama Envanterinden Aldıkları Ortalama Puanlara İlişkin Kruskal-wallis ve Mann Whitney U Testi Sonucu

Ailenin ziyarete gelme sıklığı	Sayı (n=50)	Sıra Ortalaması	X^2	p	U
Her hafta	12	17,67	12,92	0,01*	0,5
Her ay	30	24,5			
3-4 ayda bir	4	38,12			
Ara sıra	4	42,88			

* $p<0,05$

Çizelge 3.51 incelendiğinde araştırma kapsamında görüşülen kadın hükümlülerin

hükümlü sorunları tarama envanterinden aldıkları puanların ortalaması ailelerinin ziyarete gelme durumu bakımından istatistiksel olarak gruplar arası anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($X^2= 12,92$; $p<0,05$). Buna göre aileleri ara sıra ziyarete gelen kadın hükümlüler aileleri her hafta, her ay ve 3-4 ayda bir ziyarete gelen kadın hükümlülere göre daha fazla sorun sergilemektedirler.

Kadın hükümlülerin hukuki durumlarına göre hükümlü sorunları tarama envanterine göre aldıkları puanlar Çizelge 3.52 'de verilmiştir.

Çizelge 3.52 Hukuki Durumlarına Göre Kadın Hükümlülerin Hükümlü Sorunları Tarama Envanterinden Aldıkları Ortalama Puanlara İlişkin t -testi Sonucu

Hukuki Durumu	Sayı (n=78)	X	ss	t	p
Hükümlü	67	68,54	19,01	0,72	0,49
Tutuklu	11	64,18	18,66		

$p>0,05$

Çizelge 3.52 incelendiğinde araştırma kapsamında görüşülen kadınların hukuki durumlarına göre ile hükümlü sorunları tarama envanterinden aldıkları puanlara bakıldığında gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki görülmemektedir ($t=0,72$; $p>0,05$).

Kadın hükümlülerin cezaevinde bulunma nedenlerine göre hükümlü sorunları tarama envanterinden aldıkları puanlar Çizelge 3.53'te verilmiştir.

Çizelge 3.53 Cezaevinde Bulunma Nedenlerine Göre Kadın Hükümlülerin Hükümlü Sorunları Tarama Envanterinden Aldıkları Ortalama Puanlara İlişkin Kruskal-Wallis Testi Sonucu

Hüküm giyme nedeni	Sayı (n=78)	Sıra Ortalaması	X^2	p
Adam öldürme	19	36,32	1,62	0,81
Hırsızlık	27	42,96		
Uyuşturucu	13	41,85		
Sahte belge	12	35,21		
Kavga	7	37,79		

$p>0,05$

Çizelge 3.53 incelendiğinde araştırmaya katılan kadın hükümlülerin cezaevinde

bulunma nedeni ve hükümlü sorunları tarama envanterinde sıra ortalaması bakımından gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki görülmemektedir ($X^2= 1,62$; $p>0,05$).

Kadın hükümlülerin cezaevinde bulunma sürelerine göre hükümlü sorunları tarama envanterinden aldıkları puanlar Çizelge 3.54’de verilmiştir.

Çizelge 3.54 Cezaevinde Bulunma Sürelerine Göre Kadın Hükümlülerin Hükümlü Sorunları Tarama Envanterinden Aldıkları Ortalama Puanlara İlişkin Korelasyon Sonucu

Değişken	Sayı	X	ss	r	p
Cezaevinde bulunma süresi	78	2,88	1,27	0,02	0,84

$p>0,05$

Çizelge 3.54 incelendiğinde araştırmaya katılan kadın hükümlülerin cezaevinde bulunma süresi ile hükümlü sorunları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki görülmemektedir ($r= 0,02$; $p>0,05$).

Kadın hükümlülerin aldıkları ceza süresine göre hükümlü sorunları tarama envanterinden aldıkları puanlar Çizelge 3.55’te verilmiştir.

Çizelge 3.55 Aldıkları Ceza Süresine Göre Kadın Hükümlülerin Hükümlü Sorunları Tarama Envanterinden Aldıkları Ortalama Puanlara İlişkin Korelasyon Sonucu

Değişken	Sayı	X	ss	r	p
Aldıkları ceza süresi	67	1,75	1,11	0,24	0,05*

* $p<0,05$

Çizelge 3.55 incelendiğinde araştırmaya katılan kadın hükümlülerin aldıkları ceza süresi ile hükümlü sorunları tarama envanterinden aldıkları puanlar arasında düşük düzeyde ve pozitif yönde bir ilişki bulunmuştur ($r= 0,24$; $p<0,05$). Buna göre kadın hükümlülerin aldıkları ceza süresi arttıkça sorunları da artacağı düşünülebilir.

4. TARTIŞMA

Bu bölümde araştırma kapsamında elde edilen bulgular literatür doğrultusunda tartışılmıştır. Bu araştırma Eskişehir Çifteler Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda yapılmıştır. Araştırma bulguları kadın hükümlüler ile birebir görüşme yolu ile elde edilmiştir.

Başa çıkma tarzı ile ilgili çok sayıda çalışma olmasına karşın kadın hükümlüler ile ilgili sınırlı sayıda araştırmaya rastlanmıştır. Bu durum çalışmanın orijinalliğini göstermektedir.

Araştırmanın sosyo-demografik bulgularına bakıldığında araştırma kadın kapalı ceza infaz kurumunda yapıldığı için araştırmaya katılanların hepsi kadındır. Ceza infaz kurumunda kalan 80 kadının 67'si hükümlü, 13'ü ise tutukludur. Cezaevindeki kadınların ikisi yaşları 18'den küçük olduğu için araştırma kapsamına alınmamıştır. Toplamda 67 hükümlü ve 11 tutuklu kadın ile görüşme yapılmıştır.

Araştırmaya katılan kadın hükümlülerin sosyo-demografik özelliklerine bakıldığında; kadın hükümlülerin yaşlarında en fazla %30,7 ile 26-35 yaş arası olduğu görülmektedir. Bu bağlamda bakıldığında araştırma kapsamında görüşülen kadın hükümlülerin önemli bir bölümünün genç (30-40) olduğu görülmektedir. Kadın hükümlüler erkeklere oranla daha geç yaşlarda suç işlerken 1980'lerden sonra suç işleyen kadınların yaşları 22-39'a düşmüştür (İçli ve Ögün,1988). Nazlıdır (2010) ve Gürtuna (2009)'nın yaptıkları araştırmalarda kadın hükümlülerin yaşlarına bakıldığında genç yetişkin nüfusta yığılma olduğu görülmektedir. Kadın hükümlülerin medeni durumlarına bakıldığında %48,8'inin, yani yarıya yakın bir kısmının evli olduğu, evli olanların da %47,4'ünün de resmi nikâhlı ya da hem dini hem de resmi nikahlı (%19,2) olduğu görülmektedir. İçli ve Ögün (1988)'de yaptıkları çalışmalarda cezaevindeki kadınların önemli bir kısmının boşanmış olduğu görülürken günümüzde Saygılı'nın (2009)'da yaptığı çalışmada kadın hükümlülerin önemli bir oranının evli olduğu görülmektedir. Tüik'in 2009 adalet istatistiklerine

bakıldığında ise 3043 kadın hükümlünün 1672'sinin evli olduğu görülmektedir (<http://www.tuik.gov.tr>,2012). Boşanmış olan kadınların önemli bir bölümü ise ya cezaevine girmeden hemen önce ya da cezaevine girdikten sonra eşlerinden boşandıklarını ifade etmişlerdir. Kadın hükümlülerin önemli bir yüzdesinin evli olmasının, onların suç işlemesini engel olmadığı görülmektedir.

Yapılan çalışmalarda kadın hükümlülerin büyük oranının görücü usulüyle evlendikleri görülmektedir. Erken yaşta ve görücü usulüyle evlenmelerin kadınların evlilik yaşamlarında bazı problemlere neden olduğu düşünülmektedir. Çok genç evliliklere bir de çok genç yaşta çocuk sahibi olma eklenince problemler başa çıkılması güç bir hal almaktadır. Eşinin kendisine karşı fiziksel şiddet kullandığını ifade eden kadınlar cana yönelik suçları daha fazla işlemektedirler (İçli ve Ögün,2000).

Kadın hükümlülerin eğitim durumlarına bakıldığında %33,3'ünün ilkokul mezunu olduğu ve %26,9'unun okuma yazma bilmediği görülmektedir. Nazlıdır (2010) kadın hükümlülerin %47'sinin, Saygılı (2009) kadın hükümlülerin %51'inin ilkokul mezunu olduğunu saptamışlardır. Bu çalışmaların bulguları araştırma ile paralellik göstermektedir. Tük'in 2009'daki adalet istatistiklerine bakıldığında da 3043 kadın hükümlünün 1112'sinin ilkokul mezunu olduğu görülmektedir (<http://www.tuik.gov.tr>,2012).

Kadın hükümlülerin cezaevine girmeden önce yaptıkları işlere bakıldığında % 48,7'sinin ev hanımı olduğu görülmektedir. Akgün ve İçağasıoğlu Çoban (2011) yaptıkları çalışmada kadın hükümlülerin %54,4'ünün cezaevine girmeden önce ev hanımı olduğunu, Saygılı (2009) ise suç işlemiş kadınların mesleklerine bakıldığında % 73,3'ünün ev hanımı olduğunu çalışmalarında belirtmişlerdir. Dermody (1997)'de yaptığı çalışmada kadın hükümlülerin %53,3'ünün çalışmadığını belirtmiştir.

Kadın hükümlülerin çocuk sahibi olma durumuna bakıldığında, (%83,4) çoğunun çocuklarının olduğu görülmektedir. Gürtuna (2009) tarafından yürütülen çalışmada da kadın hükümlülerin %64,3'ünün çocuklarının olduğu ve çocukları

olanların da %37,8'inin tek çocukları olduğu görülürken, bu çalışmada kadın hükümlülerin %23,0'ının 4 ve daha fazla çocuğa sahip olduğu görülmektedir. Çocuklarının bakımı ise %25,6 oran ile akrabaların gerçekleştirdiği görülmektedir. Akgün ve İçağasioğlu Çoban (2011)'ın yaptıkları çalışmada da kadın hükümlülerin % 75,1'inin çocukları olduğu ve %47,1'inin çocuklarının akrabalarının bakımında olduğunu belirtmişlerdir (Akgün ve İçağasioğlu Çoban, 2011). Kadın hükümlülerin % 74,4'ü gelirin olmadığı ve %64,1'in gelirini düşük olduğunu söylemişlerdir. Cezaevindeki geçimlerini ise büyük oranda aileleri sağlamaktadır. Gürtuna (2009) yaptığı çalışmada da kadın hükümlülerin % 42,7'sinin ortalama bir gelirlerinin olduğunu belirtmiştir.

Kadın hükümlülerin eşlerinin ve ailelerinin ziyarete gelme durumlarına bakıldığında %42,1'inin eşi % 35,9'unun ailesi ziyarete gelmemekte aynı zamanda %37,2'sinin ailesi her ay kendilerini ziyarete gelmemektedir.

Kadın hükümlülerin ailelerinde suç işleyen kişilerin varlığına bakıldığında % 58,9'unun ailesinde suç işleyen olmadığı görülmektedir. Akgün ve İçasioğlu Çoban (2011) yaptıkları çalışmada da kadın hükümlülerin %63,7'sinin ailesinde suç işleyen olmadığını belirtmiştir. Bu durum kadın hükümlülerin önemli bir kısmının suç işlemelerinde ailelerinin etkili olmadığını göstermektedir. Gürtuna (2009)'nın yaptığı çalışmada da kadın hükümlülerin en suç işleme nedenlerine bakıldığında kadınlar en fazla psikolojik nedenlerden dolayı suç işlediklerini belirtmişlerdir. Hayatları boyunca ezin, aşağılanan, şiddet gören ve küçük düşürülen kadınların psikolojilerinin sağlam kalması düşünülemez.

Kadın hükümlülerin cezaevinde bulunma sürelerine bakıldığında, %41,0'ının 1-12 aydır belirlenmiştir.

Kadın hükümlülerin sorunlarla başa çıkma tarzlarına bakıldığında en fazla 1,93 ortalama ile kendine güvenli yaklaşım sergiledikleri görülmektedir.

Araştırma kapsamında görüşülen kadın hükümlülerin yaşları ve sorunlarla başa çıkma tarzı arasındaki ilişkiye bakıldığında iyimser yaklaşım alt ölçeği ve yaş arasında düşük düzeyde ve pozitif yönde bir ilişki olduğu görülmektedir ($r=0,28$; $p<0,05$). Buna göre kadın hükümlülerin yaşları büyüdükçe iyimser yaklaşımları artmaktadır. Yöndem (1998) kadın hükümlülerin stresle baş etme stratejileri adlı yaptığı çalışmada kadın hükümlülerin yaşları ve stresle baş etmeleri arasında planlı davranma, kadercilik, duygu kontrolü, kabullenme, büyüme-olgunlaşma ve çaresizlik ve yardım arama arasında anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur. Buna göre 26 yaş ve üstündeki kadın hükümlülerde planlı davranma, kadercilik, duygu kontrolü, 26-35 yaş arası dönemde büyüme-olgunlaşma ve 41 yaş ve üstünde ise çaresizlik ve yardım arama yaklaşımı ön plandadır.

Araştırma kapsamında görüşülen kadın hükümlülerin medeni durumlarına göre bakıldığında boyun eğici yaklaşımda anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($F=5,21$; $p<0,05$). Yöndem (1998) 'in yaptığı çalışmada evli olan kadın hükümlüler bekâr ve eşi ölmüş olan kadın hükümlülere göre daha fazla kadercilik, kabullenme ve çaresizlik yardım arama yaklaşımı sergilerken bu çalışmada eşi ölmüş olan kadın hükümlüler bekâr ve boşanmış olan kadın hükümlülere göre daha fazla boyun eğici yaklaşım sergilemektedirler.

Araştırma kapsamında görüşülen kadın hükümlülerin evlenme biçimlerine göre kendine güvenli yaklaşım bakımından anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($F=3,62$; $p<0,05$). Buna göre hem resmi nikâhı hem de dini nikâhı olan kadın hükümlüler sadece resmi nikâhı ve sadece dini nikâhı olan kadın hükümlülere göre daha fazla kendine güvenli yaklaşım sergilemektedirler.

Araştırma kapsamında görüşülen kadın hükümlülerin öğrenim durumları ve sorunlarla başa çıkma tarzları arasındaki ilişkiye bakıldığında çaresiz yaklaşım ($r=-0,36$; $p<0,01$) ve boyun eğici yaklaşım ($r=-0,46$; $p<0,01$) alt ölçekleri ile öğrenim durumu arasında düşük düzeyde ve pozitif yönde bir ilişki olduğu görülmektedir. İçli (1995) yaptığı çalışmada öğrenim durumu düşük olan kadın hükümlülerin daha fazla şiddet gördüğü ve Yöndem'in (1998) yaptığı çalışmada da öğrenim durumu

düşük olan kadın hükümlülerin sorunlarla baş etmede çaresiz yaklaşım gibi daha pasif yollar tercih ettiği görülmüştür.

Araştırma kapsamında görüşülen kadın hükümlülerin çocuğu olma durumuna göre boyun eğici yaklaşım bakımından anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($t=2,17$; $p<0,05$). Buna göre çocuğu olan kadın hükümlüler çocuğu olmayan kadın hükümlülere oranla daha fazla boyun eğici yaklaşım sergilemektedirler. Yöndem (1998) yaptığı araştırmada da çocuğu olan kadın hükümlülerin çocuğu olmayanlara göre daha fazla çaresiz yaklaşım sergilediği görülmüştür.

Araştırma kapsamında görüşülen kadın hükümlülerin gelir durumları ve sorunlarla başa çıkma tarzları arasındaki ilişkiye bakıldığında çaresiz yaklaşım alt ölçeği ($t=-3,42$; $p<0,01$) ve boyun eğici yaklaşım alt ölçeği ($t=-2,19$; $p<0,05$) ile gelir durumu arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Buna göre geliri olmayan kadın hükümlüler geliri olan kadın hükümlülere oranla daha fazla çaresiz ve boyun eğici yaklaşım sergilemektedirler. Barut, Özkamalı ve Tıngır (2010) çalışan, kadınlar ve çalışmayan kadınların stresle başa çıkma tarzları ile ilgili çalışmalarında ekonomik durumu kötü olan kadınların daha çaresiz olduğunu ekonomik durumu orta düzeyde olan kadınların ise daha boyun eğici oldukları saptanmıştır. Yöndem (1998) yaptığı çalışmada da gelir durumu düşük olan kadın hükümlülerin geliri orta veya yüksek olan kadın hükümlülere göre daha fazla çaresiz yaklaşım sergilediklerini belirtmiştir.

Araştırma kapsamında görüşülen kadın hükümlülerin gelir seviyeleri ve sorunlarla başa çıkma tarzları arasındaki ilişkiye bakıldığında çaresiz yaklaşım alt ölçeğinden aldıkları puanların gelir durumuna göre değiştiği görülmektedir ($t=3,02$; $p<0,01$). Buna göre gelir seviyesi düşük olan kadın hükümlüler gelir seviyesi orta olanlara göre daha fazla çaresiz yaklaşım sergilemektedirler.

Araştırma kapsamında görüşülen kadın hükümlülerin ailelerinin ziyarete gelme sıklığına göre çaresiz yaklaşım bakımından anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($X^2=8,87$; $p<0,05$). Buna göre ailesi kendilerini 3- 4 ayda bir ziyarete gelen kadın

hükümlüler ailesi her hafta ve her ay ziyarete gelen kadın hükümlülere göre daha fazla çaresiz yaklaşım sergilemektedirler.

Araştırma kapsamında görüşülen kadın hükümlülerin ailelerinde tutuklu veya hükümlü olma durumuna göre çaresiz yaklaşım ($t=2,42$; $p<0,05$) ve boyun eğici yaklaşım ($t=2,09$; $p<0,05$) sergileme durumlarının farklılaştığı farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir. Buna göre ailesinde tutuklu ve hükümlü bulunana kadın hükümlüler ailesinde tutuklu ve hükümlü bulunana kadın hükümlülere göre daha fazla çaresiz ve boyun eğici yaklaşım sergilemektedirler.

Araştırma kapsamında görüşülen kadın hükümlülerden evlenme biçimlerine göre hem resmi nikâhı hem de dini nikâhı olanların sadece dini nikâhı veya sadece resmi nikâhı olan kadın hükümlülere oranla daha az sorun sahibi oldukları görülmektedir ($F=3,18$; $p<0,05$).

Araştırma kapsamında görüşülen kadın hükümlülerin öğrenim durumları ve hükümlü sorunları tarama envanteri arasındaki ilişkiye bakıldığında öğrenim durumu daha düşük olan kadın hükümlülerin öğrenim durumu yüksek olanlara göre düşük düzeyde ve pozitif yönde bir ilişki olduğu görülmektedir ($r=0,25$; $p<0,05$).

Araştırma kapsamında görüşülen kadın hükümlülerin gelir durumları ve hükümlü sorunları tarama envanteri arasındaki ilişkiye bakıldığında geliri olmayan kadın hükümlülerin geliri olan kadın hükümlülere göre daha fazla sorun sahibi oldukları görülmektedir ($t=3,81$; $p<0,01$).

Araştırma kapsamında görüşülen kadın hükümlülerin gelir düzeyi ve hükümlü sorunları tarama envanteri arasındaki ilişkiye bakıldığında gelir düzeyi daha düşük olan kadın hükümlülerin gelir düzeyi orta olanlara göre daha fazla sorun sahibi oldukları görülmektedir ($t=-2,95$; $p<0,01$).

Araştırma kapsamında görüŖülen kadın hükümlülerin ailelerinin ziyarete gelme sıklığı ve hükümlü sorunları tarama envanteri arasındaki ilişkiye bakıldığında ailesi ara sıra ziyarete gelen kadın hükümlülerin ailesi her hafta, her ay ve 3-4 ayda bir kendilerini ziyarete gelen kadın hükümlülere göre daha fazla sorun sahibi oldukları görölmektedir ($X^2=12,92$; $p<0,05$).

Araştırma kapsamında görüŖülen kadın hükümlülerin aldıkları ceza süresi ve hükümlü sorunları tarama envanteri arasındaki ilişkiye bakıldığında aldığı ceza daha fazla olan kadın hükümlülerin daha az ceza alan kadın hükümlülere göre daha fazla sorun sahibi oldukları görölmektedir ($r=0,24$; $p<0,05$).

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmanın sonuçları ve bu sonuçlar doğrultusunda sunulacak öneriler üzerinde durulmaktadır.

Araştırmanın sonucunda; sorunlar, başa çıkma tarzları ve hükümlülük özellikleri ile ilgili bilgiler tartışma kısmında verilmiştir. Özetle hükümlülük özellikleri ve bazı demografik özellikler arasında anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Başa çıkma tarzına göre yaş, medeni durum, evlenme biçimi, öğrenim durumu, çocuğu olma durumu, gelir seviyesi, gelir durumu, ailenin ziyarete gelme sıklığı, tutuklu veya hükümlü olma durumuyla ilişkinin niteliği; kadın hükümlülerin sahip oldukları sorunların evlenme biçimi, öğrenim durumu, gelir durumu, gelir düzeyi, ailenin ziyarete gelme sıklığı ve aldıkları ceza süresi ile ilişkili olduğu tespit edilmiştir.

Sonuçlara bakıldığında sosyo-demografik özelliklere göre kadın hükümlülerin ceza infaz kurumunda yaşadıkları sorunlar ve başa çıkma tarzlarının değiştiği görülmüştür. Araştırmada elde edilen bulgular ışığında aşağıda bazı önerilerde bulunulmuştur.

Elde edilen bulgular göstermektedir ki eşi ölmüş, çocuğu olan, gelir durumu ve öğrenim durumu düşük olan, ailesi kendisini daha az ziyaret eden kadın hükümlüler daha fazla boyun eğici ve çaresiz yaklaşım sergilemektedirler. Bu durum kadın hükümlülerin yeterli sosyal desteğe sahip olmadıklarını göstermektedir. Hükümlülük süreci boyunca kadınların ailelerinin kendilerini daha sık ziyaret etmeleri, onlar için gelir getirebilecek işlerde çalışmaları, çocuklarının dışarıda güvenli olduklarını bilmeleri kadın hükümlülerin daha fazla kendine güvenli yaklaşım sergilemesini sağlayacaktır.

Elde edilen bulgulardan sadece dini nikâh veya resmi nikâha sahip olanların, gelir durumu düşük olanların, öğrenim durumu düşük olanların, ailesi kendisini daha az ziyarete gelen ve daha fazla ceza alan kadın hükümlülerin diğerlerine göre daha

fazla sorun sahibi oldukları görülmüştür. Bu durumda da onlara gelir sağlayacak işlerin verilmesi, öğretim seviyesinin yükseltilmesi, ailelerin kadın hükümlüleri daha fazla ziyaret etmelerinin sağlanması kadın hükümlülerin sorunlarını azaltacağı düşünülmektedir.

Cezaevindeki kadınlarla yapılan görüşmeler sonucu kadınların suç işlemelerinde çevrenin, özellikle eşlerin çok önemli rol oynadığı görülmektedir. Adam öldürme suçundan hüküm giyen kadınlar ile yapılan görüşmelerde kadınlar ya eşlerini veya kendilerine tecavüz eden kişiyi öldürmüşlerdir. Bulundukları durum içinde eşlerini öldürmek kadınlar için bir kurtuluş olarak görülmektedir. Yaşadıkları her türlü şiddet onları bu noktaya getirmiştir. Daha da kötüsü ailelerinden, komşularından ve kolluk kuvvetlerinden yeterli desteği alamamışlardır. Aileleri kendilerini kefenle kabul edeceklerini söylerken, kolluk kuvvetleri bir daha eşlerin şiddet uygulamayacağını söyleyip onları barıştırma yoluna gitmiştir. Fakat bu tür söylemler kadınların hayatlarındaki olumsuzlukları pekiştirmektedir. Yapılan görüşmeler sonucu kadın hükümlülerin eşlerini öldürmeyi çözüm olarak gördüklerini fakat bunun bir çözüm olmadığını anladıklarını ifade etmişlerdir. Bu nedenle kadınlara eşleri ile birlikte halk eğitim merkezleri, toplum merkezleri, bölgedeki okullar aracılığıyla ebeveynlik, kişisel gelişim ve aile danışmanlığı, kadın insan hakları, anne çocuk eğitimi gibi konularda üniversite, milli eğitim ve yerel yönetimler işbirliği ile eğitim programları organize edilmelidir. Kişilik gelişimi ve ebeveyn olma bilinci suç içeren davranışları azaltmada önemli bir rol oynamaktadır.

Erkeklerle eşe şiddeti önleyici eğitimler verilmeli, eşine şiddet uygulayan erkeklere ciddi yaptırımlar olmalı.

Sosyal izolasyon, mental zorlanma, gerçeklik duygusunun bozulması, halüsinasyon, duygusal süreçlerde güçlükler (örneğin öfke kontrolü ve saldırganlık), kişilik değişimleri vb. sonuçlara yol açabilecek duygusal ve duygusal bir yoksunluğa neden olabilir (Kızılkaya, 1995). Bu süreçte sosyal ve psikolojik destek sağlayabilmek için bir profesyonelden yardım alabilmek önemlidir. Bu durumda hükümlülerin baş etme mekanizmalarının artırılması oldukça önem taşımaktadır.

Kadın hükümlülerin sorunlarla baş etmelerinde ceza infaz kurumundaki psikolog ve sosyal hizmet uzmanlarının destek olması son derece önemlidir.

Kadın hükümlüler ceza infaz kurumlarında zor ve olumsuz koşullarda yaşamlarını idame ettirmeye çalışmaktadır. Bunun yanında pek çok sorunla başetmeye çalışmaktadırlar. Ailelerin onların bu durumlarını bilerek onlara destek olmaları kendilerini ziyarete gelmeleri özellikle çocukları olan kadın hükümlülerin çocuklarını onların ziyaretine getirerek çocuklarının iyi olduğunu kendilerine göstermeleri yönünde çalışmalar yapmalı.

Kadınların neden suç işledikleri, cezaevinde onlarla ne gibi çalışmalar yapılacağı gibi konularda daha fazla araştırma yapılması bunun dışında kadın hükümlülerin ceza infaz kurumundaki rehabilitasyon süreçlerine yönelik çalışmalar yapmaları önerilebilir. Bu rehabilitasyon çalışmalarına kadınların yanlarında kalan çocukları da dahil edilebilir.

Ayrıca, Suç işleyen kadınların yaşam alanlarını etkileşimde bulundukları kişileri ve ortamların detaylı incelenmesini ve kadını suça iten faktörlerin yerinde incelenmesini içeren araştırmalar yapılabilir.

Gelişimi geri kalmış bölgelerdeki toplum merkezleri, halk eğitim merkezlerinin sayısı artırılmalı. Halk eğitim merkezleri aracılığıyla bu bölgelerdeki her yaştaki çocuklara verilecek eğitim, sosyal aktiviteler arttırılmalı. Bu çalışmalar rutin çalışmalar olmaktan çıkarılıp sonuca götüren ve sonucu takip edilen çalışmalar haline getirilmeli.

Suç işleme potansiyeli yüksek bölgelerde önleyici destek hizmetleri verilebilir. Örneğin; hırsızlık vb.suçların olağan bir yaşam biçimi haline geldiği ve model alındığı kesimlerde burada büyüyen çocuklara eğitim imkanları özellikle desteklenmeli.

Çocuklarının bakım, eğitim gibi konularda kadın hükümlülerin endişelerinin giderilmesi ve desteklenmesi gerekmektedir. Çocuklar ile düzenli olarak görüşme imkanı verilmeli.

Muhtarlık, belediyeler gibi yerel yönetimler tarafından kadınların kendi becerilerine göre çalışma ortamları oluşturulabilir. Çünkü maddi problemler suç işlemede önemli etkidir.

Eğer kadın eşinden boşanmak istiyorsa merkezlerde yasal sürece yönelik kadın bilgilendirilmeli ve boşanma sonrası geçimini sağlaması için kendisine destek olmalı, meslek edindirme kurslarına yönlendirilmeli ve kadınlara psikolojik destek verilmelidir.

Kadın eşi tarafından tehdit ediliyorsa ve can güvenliği yoksa kolluk kuvvetleri ile irtibata geçip kadının korunması sağlanmalıdır. Bunun dışında cezaevinden çıkmış olan kadın hükümlüye yönelik meslek edindirme kursları ve bir işe yerleşene kadar kendilerine maddi destek sağlanmalıdır.

Eşi ölmüş kadınlar sorunları ile başa çıkmada yetersiz durumdadır. Bu nedenle kendilerine psikolojik destek verilmelidir

Çocuğu olan kadınlar çocuğu olmayan kadınlara göre daha çaresiz ve boyun eğici yaklaşım sergilemektedirler. Bu durum onların çocukları ile ilgili sıkıntılarının olduğunu göstermektedir. Bu durumda çocuklu kadınlara psikolojik destek verilebilir. Çocuklarının durumları konusunda varsa endişeleri giderilmeli, çocukları ile görüşemeyenlere (ailevi ya da başka nedenlerle) çocukları ile görüşme fırsatı oluşturulmalıdır. Ailesi maddi olanaklar yüzünden gelemeyen kadın hükümlülerin kendilerini ziyaret etmeleri sağlanmalıdır.

Cezaevlerinde kadın hükümlülerin işledikleri suçları cezalandırmanın yanı sıra onları rehabilite edici, topluma kazandırıcı çalışmalar yapılmalıdır.

Son olarak cezaevlerinde kadın hükümlülerin hem serbest zamanlarını değerlendirebilecekleri hem de cezaevinden çıktıktan sonra kendileri için iş olabilecek çalışmaların içinde olmaları, karşılaştıkları sorunları çözme becerisi kazanmaları yönünde çalışmaların yapılması gerekmektedir.

ÖZET

Kadın Hükümlülerin Ceza İnfaz Kurumunda Yaşadıkları Sorunlar ve Başa Çıkma Tarzlarının Belirlenmesi: Eskişehir Çifteler Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Örneği

Bu araştırma, kadın hükümlülerin ceza infaz kurumunda yaşadıkları sorunlar ve başa çıkma tarzlarının belirlenmesi amacıyla gerçekleştirilmiştir. Kadın hükümlüler ile ilgili yapılan araştırmaların özellikle sosyal hizmet alanında az sayıda olması bu araştırmanın önemini ortaya koymaktadır.

Araştırma 2011 yılında, Mart-Mayıs ayları arasında yapılmıştır. Araştırma grubunu Eskişehir Çifteler Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda adli suçlardan tutuklu ve hükümlü durumunda bulunan 78 kadın oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan kadın hükümlülerin sosyo-demografik özellikleri bakımından tanımak için araştırmacı tarafından geliştirilen görüşme formu, kadın hükümlülerin cezaevinde yaşadıkları sorunları belirlemek için hükümlü sorunları tarama envanteri (HSTE) ve sorunlarla başa çıkma tarzlarını belirlemek amacıyla başa çıkma tarzı ölçeği (BTÖ)'nden elde edilen veriler uygun analizler gerçekleştirilerek SPSS paket programına aktarılmış ve yorumlanmıştır.

Verilerin analizinde Person Korelasyon katsayısı, bağımsız değişkenler için t testi ve ANOVA kullanılmıştır.

Analiz sonuçlarında kadın hükümlülerin ceza infaz kurumunda yaşadıkları sorunlar ve başa çıkma tarzları ile bazı sosyo-demografik değişkenler arasında anlamlı bir ilişki olduğu bulunmuştur. Başa çıkma tarzı ölçeğinden elde edilen alt ölçek puanları ile yaş, medeni durum, evlenme biçimi, öğrenim durumu, çocuğu olma durumu, gelir durumu ve gelir seviyesi, ailelerinin ziyarete gelme durumları ve ailenin ziyarete gelme sıklığı, ailede tutuklu veya hükümlü olma durumu gibi özellikler arasında anlamlı ilişki bulunmuştur. Hükümlü sorunları tarama envanteri ile de medeni durum, evlenme biçimi, öğrenim durumu, gelir düzeyi, ailenin ziyarete gelme sıklığı, aldıkları ceza süresi arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Araştırmanın sonuçları yazındaki ilgili çalışmalar ışığında tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Başa çıkma tarzı, hükümlü sorunları, kadın hükümlü, sosyal hizmet

SUMMARY

The Determination of Female Convicts' Problems and Their Styles of Coping with Them in Prison: The Sample of Eskişehir Çifteler Closed Womens Prison

Main purpose of this study is to identify the problems of female offenders in prison and to determine their coping style with those problems. Since there is lack of study on female offenders, especially in social work, it points the importance of this study.

The research conducted between March-May 2011. Research group consists of 78 female offenders at Eskişehir Çifteler Closed Female Prison. Interview consist of socio-demographic form for identify female offenders, problems of offenders scane inventory for determine offenders problems in prison and determine coping styles with problems. After that, data was analyzed with SPSS and interpreted. To analyze the data, Pearson Correlation Coefficient, t test independent sample and ANOVA were used to analayzing the data.

As a result of analysis, a meaningful relation between female convicts' problems, their coping styles with them in prison and certain socio-demographic variable is identified. In other words, there is a meaningful relationship between sub-scale points obtained from coping style with measurement and age, types of marriage, educational status, status of having children, income status, family visits frequency, period of suspension. Results are discussed through the related literature.

Key Words: Female offender, offenders' problems, social work, coping style with

KAYNAKLAR

- AKGÜN,R., İÇAĞASIOĞLU ÇOBAN, A. (2011). Ankara kadın kapalı ceza infaz kurumunda kalan kadın hükümlülerin psiko sosyal durumlarının saptanması ve sosyal desteklerinin belirlenmesi. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, **22(2)**:63-78.
- AKTÜRK, İ.A. (2008). Ceza davalarına yansımış kadın kaynaklı şiddetin hukuksal ve adli tıp boyutu. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü.
- AYCAN,A., BIKIM,E., AKCAN,E,F., SAMANCI,A., BALCIOĞLU, İ. (2000). İstanbul'da suç zanlısı kadınlarda cezaevi öncesi alkol ve madde kullanma sıklığı ve özellikleri. *Bağımlılık Dergisi*, **1**:9-13.
- BALCIOĞLU İ., CANSUMAR ,N., ASIRDIZER ,M., AYCAN,N ., BATUK G. (1997). Kadının suça yönelimi-karşılaştırmalı bir çalışma. *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mec*, **55**:341–351.
- BARUT,Y., TINGIR,S., ÖZKAMALI,E. (2010). Çalışan kadınlarla çalışmayan kadınların stresle başa çıkma yolları. *The Journal of International Social Research*, **3(14)**:120-130.
- BESTER, M.C. (2008). The psychological factors associated with women who kill an abusive inmate partner within a cultural context. Master Artium,University of Jonennesburg, Faculty of Humanities.
- BROWN, S.L., IRALAND, C.A. (2006). Coping style and distress in newly incarcerated male adolescents. *Journal of Adolescent Health*, **38(6)**:656–661.
- BÜKER, H. (2011). Sosyal Bir Olgu Olarak Tehdit Suçu ve Kriminolojik Yaklaşımlar. *İdarecinin Sesi Dergisi*, Eylül-Ekim:58-61.
- CANAY, A.D. (2004). Kadın suçluluğu feminist bakış açısından kavramsal bir inceleme. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- CANEL, P. (2003). Türkiye’de ceza infaz kurumları ve F tipi uygulaması. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- CHAWLA, A. (2004). *Crime and Punishment Article*, 20 Nisan 2010. Erişim: [http://www.samarthbharat.com/crimepunishment.htm].
- CHANG, C.E., D’ZURILLA, J.T., SANNA, J.L. (2004). *Social Problem Solving Theory, Research, and Training*.USA, American Psychological Association Washington, Dc.
- CHERNOFF, W. N., SIMON, J. R.(2000). Women and Crime the World Over.*Gender Issues*,**18(3)**: 5-20.
- CILGA, İ. (2004). *Türkiye’de Sosyal Hizmet*. Ankara: Ümit Ofset Matbaacılık.
- COTE,S. (2002). *Criminological theories*.USA:Sage publication.
- DUYAN, V., GELBAL, S. (2008). Sorun çözme envanterinin Türkçeye uyarlanması çalışması. *Toplum ve Sosyal Hizmet dergisi*, **19(1)**:7-28.
- DUYAN,V., SAYAR,Ö.Ö, Ö,M. (2008). *Sosyal hizmeti tanımak ve anlamak*. Ankara: Öncü Basımevi.
- ERKAN,R., M, ERDOĞDU ,Y.T. (2006). Göç ve çocuk suçluluğu. *Aile ve Toplum Dergisi* , **3(9)**:79-91.
- FEYZİOĞLU, E.S. (2008). Bağlanma stilleri, sorun çözme becerileri ve hükümlülük özellikleri arasındaki ilişkiler. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- GÜRTUNA, O. (2009). Cezaevinde kadın olmak ve cezaevinin kadın bakış açisiyle sosyolojik değerlendirmesi: Ankara Sincan Kadın Kapalı Cezaevi Örneği.Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü.
- İÇLİ, T., Öğün , A., Özcan, N. (1995). *Ailede Kadına Karşı Şiddet ve Kadın Suçluluğu*. Ankara:Bizim Büro Yayıncılık.

- İÇLİ, T. (2007). *Kriminoloji*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- İÇLİ, T. (2000). *Türkiye’de Kadın Suçluluğunun Bazı Sosyal, Kültürel ve Ekonomik Belirleyicileri*. T.C Adalet Bakanlığı. Yarıaçık Cezaevi Matbaası, Ankara.
- İÇLİ, T., ÖĞÜN, A. (1988). Sosyal değişme içinde kadın suçluluğu, *H.Ü Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 2:17-32.
- İÇLİ, T. (1987). Adam öldürme olayında sosyo-ekonomik ve kültürel faktörlerin önemi. *H.Ü Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 2:21-47.
- İL, S. (1990). Türkiyede’ki kadın suçluların genel özellikleri ve infaz sürecindeki sorunları üzerine bir araştırma. Doktora Tezi, H.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- KANER, S. (1992). Suçluluğu açıklayan yaklaşımlar, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 25(2): 473- 496.
- KARASAR, N. (2005). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- KIZILKAYA, A, S. (1995). Hükümlü sorunları tarama envanteri geliştirilmesi, geçerliği, güvenilirliği çalışması. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- KIZMAZ, Z. (2006). Kriminolojide Yeni Yönelimler: Bütünleşik (Integrated) Suç Kuramları – II. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(1): 305-335.
- KOCACIK, F. (2001). Şiddet olgusu üzerine. *C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 2(1):1-7.
- LÜLE, F. (2008). Engelli bireye sahip ailelerin karşılaştıkları sorunlar ve bu sorunlarla başa çıkma tarzları. Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- NAZLIDIR, M. (2010). Kasten adam öldürme ve teşebbüs suçlularında psikososyal özelliklerin incelenmesi: suç analizi. Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

- ÖTER, A. (2005). Çocuk Suçluluğunun Toplumsal Nedenleri, Antalya Örneği, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta
- ÖZKÜRKÇÜGİL, Ç.A. (2006). Cezaevinde yalnızlık ve yalnızlığın depresyonla ilişkisi. *Kriz Dergisi*, **1**: 21-31.
- POLLOK, M.J., MERLO, V.A. (2006). *Women, law and social control*. USA: Pearson Education.
- SAYGILI, A. (2004). Mikro İktidarın Bir Fiziği Hapishane, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, **53(2)**:177-193.
- SIAGEL, J.L. (2010). *Introduction criminal justice*. Canada: Twelfth Edition.
- ŞAHİN N.H, DURAK A. (1995). Stresle başa çıkma tarzları ölçeği: üniversite öğrencileri için uyarlanması, *Türk Psikoloji Dergisi*, **10 (34)**: 56-73.
- YÖNDEM, D.Z. (1998). Hükümlü kadınların stresle baş etme yöntemlerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. Doktora Tezi, Hacette Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ceza İnfaz Kurumuna Giren Hükümlü İstatistikleri Verileri, 15 Mayıs 2012. Erişim:[<http://www.tuik.gov.tr>] .
- Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin Infazı Hakkında Kanun, 16 Mayıs 2012. Erişim: [<http://www.mevzuat.adalet.gov.tr/html/1433.html>].
- <http://www.cte.adalet.gov.tr/kurumlar/cik/cik.html>, Erişim tarihi:26.08.2010.
- <http://ifsw.org>, Erişim tarihi:02.07.2012.
- <http://www.law.jrank.org>, Erişim tarihi:10.03.2010.
- <http://www.memurdunyasi.org>, Erişim tarihi:11.10.2010.
- http://www.wikipedia.org/wiki/Auburn_system, Erişim tarihi:10.10.2010.

EKLER

EKI. Görüşme Formu-1

Bu çalışmanın amacı, Kadın hükümlülerin ceza infaz kurumunda yaşadıkları sorunlar ve başa çıkma tarzlarını belirlemektir. Konuya ilişkin düşüncelerinizi yansıttığına inandığınız yanıtlarınız çalışmanın başarılı olması için önemli bir destek sağlayacaktır.

Soru formunu doğru, içten ve eksiksiz olarak yanıtlamanız araştırmanın geçerlik ve güvenilirliğini olumlu yönde etkileyecektir. Yardımlarınız için şimdiden çok teşekkür ederim.

Saygılarımla

Rumeysa Akgün

1. BİREYİ TANITICI BİLGİLER

Aşağıdaki her bir sorunun karşısındaki seçeneğin üzerine x işareti koyarak yanıt veriniz.

1. Yaş	
2. Evlilik durumu	a)Evli () b)Bekâr () c)Ayrı yaşıyor () d)Boşanmış () e)Eşi ölmüş ()
3. Evlenme biçimi	a)Resmi nikah ()

	b)Dini nikah () c)Her ikiside () d)Diğer.....()																														
4. Öğrenim durumu	a)Okur-yazar değil () b)Okur-yazar () c)İlkokul mezunu () d)Ortaokul ya da dengi okul mezunu () e)Lise ya da dengi meslek okulu mezunu () f)Üniversite ya da yüksek okul mezunu ()																														
5. Eşin ziyarete gelme durumu	Her ay haftada bir gün a)Evet () () b)Hayır ()																														
6. Çocuk sahibi olma durumu	a)Var çocuk b)Yok (9. soruya geçiniz)																														
7. Çocukların yanında kaldığı kişi (Birden çok seçenek işaretleyebilirsiniz)	<table border="0" style="width: 100%;"> <thead> <tr> <th></th><th style="text-align: center;">1 çocuk</th><th style="text-align: center;">2 çocuk</th><th style="text-align: center;">3 çocuk</th><th style="text-align: center;">4 ve daha fazlası</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>a) Ben bakıyorum ()</td><td style="text-align: center;">()</td><td style="text-align: center;">()</td><td style="text-align: center;">()</td><td style="text-align: center;">()</td></tr> <tr> <td>b)Eşim bakıyor ()</td><td style="text-align: center;">()</td><td style="text-align: center;">()</td><td style="text-align: center;">()</td><td style="text-align: center;">()</td></tr> <tr> <td>c)Akrabalar ()</td><td style="text-align: center;">()</td><td style="text-align: center;">()</td><td style="text-align: center;">()</td><td style="text-align: center;">()</td></tr> <tr> <td>d)Çocuk yuvası/ yetiştirme yurdu ()</td><td style="text-align: center;">()</td><td style="text-align: center;">()</td><td style="text-align: center;">()</td><td style="text-align: center;">()</td></tr> <tr> <td>e)Diğer.....</td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr> </tbody> </table>		1 çocuk	2 çocuk	3 çocuk	4 ve daha fazlası	a) Ben bakıyorum ()	()	()	()	()	b)Eşim bakıyor ()	()	()	()	()	c)Akrabalar ()	()	()	()	()	d)Çocuk yuvası/ yetiştirme yurdu ()	()	()	()	()	e)Diğer.....				
	1 çocuk	2 çocuk	3 çocuk	4 ve daha fazlası																											
a) Ben bakıyorum ()	()	()	()	()																											
b)Eşim bakıyor ()	()	()	()	()																											
c)Akrabalar ()	()	()	()	()																											
d)Çocuk yuvası/ yetiştirme yurdu ()	()	()	()	()																											
e)Diğer.....																															
8. Cezaevine	a)Ev hanımı ()																														

girmeden önceki meslek	b)İşçi () c)Memur () d)Esnaf () e)Diğer.....()
9. Düzenli aylık geliri	a)Evet (belirtiniz) () b)Hayır (12.soruya geçin) ()
10.Aylık gelir durumu	a)Düşük gelir () b)Orta gelir () c)Yüksek gelir ()
11. Geliri sağlayan kişi (Birden çok seçenek işaretleyebilirsiniz)	a)Kendim () b>Ailem () c>Eşim () d>Çocuğum () e>Yakın akrabam () f>Arkadaşım () g)Diğer..... ()
12. Ailedesuç işleyip tutuklu/hükümlü duruma düşen kişi var mı?	a)Evet(yakınlık derecesi) () b)Hayır ()
13. Aile ziyarete geliyor mu?	a)Evet ()

	b)Hayır ()
14. Aile ziyarete geliyorsa ziyarete gelme sıklığı	a)Her hafta () b)Her ay () c)3-4 ayda bir () d)Senede bir () e)Ara sıra ()

2. SUÇA İLİŞKİN BİLGİLER

- 1) Neden hüküm giydiniz?
- 2) Ne kadar zamandır cezaevindesiniz?
- 3) Kaç yıl hüküm giydiniz?

3. Eklemek istediğiniz başka bir şey var mı?

EK II. Başa Çıkma Tarzı Ölçeği

Aşağıdaki ifadeler, bir sıkıntınız olduğunda bu sıkıntılara karşı göstermiş olduğunuz tepkiler ile ilgilidir. Aşağıdaki seçeneklerden sizce en uygun seçeneği her bir soru maddesinin karşısına seçerek işaretleyiniz.

BİR SIKINTIM OLDUĞUNDA	Hiç bana uygun değil	Kısmen bana uygun	Çoğunlukla bana uygun	Tamamen bana uygun
1) Kimsenin bilmesini istemem				
2) İyimser olmaya çalışırım				
3) Bir mucize olmasını beklerim				
4) Olayı/olayları büyütmeyip üzerinde durmamaya çalışırım				
5) Başa gelen çekilir diye düşünürüm				
6) Sakin kafayla düşünmeye, öfkelenmemeye çalışırım				
7) Kendimi kapana kısılmış gibi hissedirim				
8) Olayın/olayların değerlendirmesini yaparak en iyi kararı vermeye çalışırım				
9) İçinde bulunduğum kötü durumu kimsenin bilmesini istemem				
10) Ne olursa olsun direnme ve mücadele etme gücünü kendimde bulurum				

11) Olanları kafama takıp, sürekli düşünmekten kendimi alamam				
12) Kendime karşı hoşgörülü olmaya çalışırım				
13) İş olacağına varır diye düşünürüm				
14) Mutlaka bir yol bulacağıma inanır, bunun için uğraşırım				
15) Problemin çözümü için adak adarım				
16) Her şeye yeniden başlayacak gücü kendimde bulurum				
17) Elimden hiçbir şeyin gelmeyeceğine inanırım				
18) Olaydan/olaylardan olumlu bir şeyler çıkarmaya çalışırım				
19) Her şeyin istediğim gibi olmayacağına inanırım				
20) Problemi/problemleri adım adım çözmeye çalışırım				
21) Mücadeleden vazgeçerim				
22) Sorunun benden kaynaklandığını düşünürüm				
23) Hakkımı savunabileceğime inanırım				
24) Olaylar karşısında kaderim buymuş derim				

25) Keşke daha güçlü bir insan olabilseydim diye düşünürüm				
26) Bir kişi olarak iyi yönde değiştiğimi ve olgunlaştığımı hissederim				
27) Benim suçum ne diye düşünürüm				
28) Hep benim yüzümden oldu diye düşünürüm				
29) Sorunun gerçek nedeninin anlamak için başkalarına danışırım				
30) Bana destek olabilecek kişilerin varlığını bilmek beni rahatlatır				

EK III. Hükümlü Sorunları Tarama Envanteri

Aşağıda günlük yaşamla ilgili cümleler bulunmaktadır. Her bir cümleyi okuduktan sonra o cümledeki ifade sizin yaşantınıza ‘ her zaman uygunsa’ 2’nin üzerine; ‘bazen uygunsa’ 1’in üzerine ;’hiç uygun değilse’ 0’ın üzerine bir çarpı (x) işareti koyunuz.

İFADELER		Hiç bana uygun değil	Bazen uygun	Her zaman uygun
1	Yediğim yemeklerde memnunum.....	2	1	0
2	İstediğim yemekleri alamıyorum.....	2	1	0
3	Ev yemeklerini özlüyorum.....	2	1	0
4	Hastalarla aynı yerden kalmaktan rahatsız oluyorum.....	2	1	0
5	Oturma alanlarında sigara içilmesi beni rahatsız ediyor.....	2	1	0
6	Yaşadığım ortamın daha temiz olmasını isterdim.....	2	1	0
7	Yeterli sıklıkta banyo yapamıyorum.....	2	1	0
8	Sürekli kalabalık ortamda yaşamak beni bunaltıyor..... ..	2	1	0
9	Yakınlarımla dileğim zaman telefonla görüşemiyorum.....	2	1	0
10	Son zamanlarda unutkanlığım arttı.....	2	1	0
11	Ruh ve beden sağlığım giderek bozuluyor.....	2	1	0
12	Ailemi yeterli sıklıkla göremiyorum.....	2	1	0

13	Ailemle yeterince baş başa kalamıyorum.....	2	1	0
14	Dilediğim gibi spor yapamıyorum.....	2	1	0
15	Televizyon dışında bir eğlencem olsun isterdim.....	2	1	0
16	Sürekli aynı kıyafetleri giymekten sıkılıyorum.....	2	1	0
17	Can güvenliğim yok.....	2	1	0
18	Yaşadığım çevrede candan bir dost bulamıyorum.....	2	1	0
19	İş güvencemin olmaması beni endişelendiriyor.....	2	1	0
20	Gelecekte topluma uyum sağlayamamaktan korkuyorum.....	2	1	0
21	Artık insanları pek sevemiyorum.....	2	1	0
22	Eski dostlarımın artık beni sevmediklerini sanıyorum.....	2	1	0
23	Sorunlarımı paylaşabileceğim hiç kimsem yok.....	2	1	0
24	Düğün, ölüm gibi önemli günlerde ailemin yanında olmak isterdim...	2	1	0
25	Cinsel ihtiyaçlarımı karşılayamıyorum.....	2	1	0
26	Evimden uzakta olmam nedeni ile aile birliğim bozuldu.....	2	1	0
27	Eşimin beni terk etmesinden korkuyorum.....	2	1	0
28	Görmeyi arzuladığım yakınlarımı göremiyorum.....	2	1	0
29	Ailemden uzakta yaşamak beni üzüyor.....	2	1	0
30	Şu anda yaşadığım yeri kimse bilmesin isterim.....	2	1	0

31	Giderek insanlığımlı yitirdiğimi hissediyorum.....	2	1	0
32	Ailem artık beni adam yerine koymuyor.....	2	1	0
33	Tanıdıklarım yanında artık hiçbir değeri kalmadı.....	2	1	0
34	Ailemi çevreye karşı küçük düşürdüğüm için üzölüyorum.....	2	1	0
35	İşimi iyi de yapsam kötü de yapsam amirlerimin gözünde fark etmiyor..	2	1	0
36	İşimi nasıl yapacağım konusunda söz hakkım var.....	2	1	0
37	Haksızlığa uğradığımda kendimi savunamıyorum.....	2	1	0
38	Sahip olduğum bilgi ve becerilerim giderek zayıflıyor.....	2	1	0
39	Kendime olan güvenim azalıyor.....	2	1	0
40	Yaşadığım ortam beni kavgacı biri yaptı.....	2	1	0
41	Toprağa, ağaca, çiçeğe hasretim.....	2	1	0
42	Geleceğe umutla bakamıyorum.....	2	1	0
43	İlgi duyduğum alanda çalışabiliyorum.....	2	1	0
44	Dilediğim zaman bir psikolog ile görüşebilirim.....	2	1	0
45	Para sıkıntısı çekiyorum.....	2	1	0
46	Bir işim olsun isterdim.....	2	1	0
47	Haksızlığa uğradığımlı düşünüyorum.....	2	1	0
48	Kendimi kilit altında hissediyorum.....	2	1	0
49	Dilediğim kitapları okuyabiliyorum.....	2	1	0

50	İstediğim gazeteleri okuyabiliyorum.....	2	1	0
51	Zamanımı kendi isteğime göre planlayabiliyorum.....	2	1	0
52	Geceleri rahat uyuyabiliyorum.....	2	1	0
53	Tuvaletlerin pisliğinden rahatsız oluyorum.....	2	1	0
54	Alıştığım çevremden uzaklaşmak bana zor geldi.....	2	1	0
55	Dostlarımla ilişkilerimden hoşnut değilim.....	2	1	0
56	Son günlerde zaman öldürmekten başka yaptığım bir şey yok.....	2	1	0
57	Kendimi yetiştirebileceğim birtakım kurslara katılmayı isterdim.....	2	1	0
58	Kendimi özgür hissetmiyorum	2	1	0
59	Çocuklarıma kötü örnek olmaktan korkuyorum.....	2	1	0
60	Yaşadığım ortamdaki idari kuralların sık sık değişmesi beni rahatsız ediyor.....	2	1	0
61	Davranışlarımı kendi kendime kontrol etmeye hakkım yok.....	2	1	0
62	Kendimi yalnız hissediyorum.....	2	1	0
63	Kendimi yararsız bir insan olarak görüyorum.....	2	1	0
64	Temiz ve güzel bir çevrede yaşamak isterdim.....	2	1	0

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı: Rumeysa Akgün

Öğrenim Durumu:

Derece	Bölüm/Program	Üniversite	Yıl
Lisans	Sosyal hizmet	Başkent Üniversitesi	2009
Y. Lisans	Sosyal hizmet	Ankara Üniversitesi	2009-

Görevler:

Görev Unvanı	GÖREV YERİ	Yıl
Asistan Öğrenci	Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ankara Üniversitesi	2010-2011
Ar. Gör.	Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ankara Üniversitesi	2011-

PROJELER

Evlilikte Etkili İletişim ve Problem Çözme Mamak Toplum Merkezinde Grup Çalışması, 2009.

LİSANS BİTİRME TEZİ

Ankara Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda Kalan Kadın Hükümlülerin Psikososyal Durumlarının Saptanması ve Sosyal Desteklerinin Belirlenmesi, 2008.

SEMİNER

Kadın Hükümlülerin Yaşadıkları Sorunlar ve Sorunlarla Başa Çıkma Tarzları, 2009.

SERTİFİKA

Sağlık ve Sosyal Bilimlerde Veri Analizi Çalıştayı

ESERLER

A.ULUSLARARASI HAKEMLİ DERGİLERDE YAYIMLANAN MAKALELER:

AKGÜN, R., GÖKCEARSLAN ÇİFCİ, E., ÖZGÜR, Ö., (2011), ''Social Service Need For The Treatment Of Alcohol And Substance Addiction:Amatem Case,'' International Journal Of Academic Research, Vol. 3, 258-264,.

B.ULUSAL HAKEMLİ DERGİLERDE YAYIMLANAN MAKALELER:

AKGÜN, R., POLAT ULUOCAK, G.,(2011), '' Evlilikte Etkili İletişim ve Problem Çözme: Bir Toplum Merkezindeki Kadınlarla Gerçekleştirilen Grup Çalışması''. Aile ve Toplum Dergisi, 6(23): 9-23.

İÇAĞASIOĞLU ÇOBAN,A., AKGÜN,R., (2011), '' Ankara Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda Kalan Kadın Hükümlülerin Psikososyal Durumlarının Saptanması ve Sosyal Desteklerinin Belirlenmesi ''. Toplum ve Sosyal Hizmet Dergisi, 22(2): 63-78.

C.BİLİMSEL KURULUŞLARA ÜYELİK

Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği

Türkiye Çocuklara Yeniden Özgürlük Vakfı

D.HAKEMLİK

Academic Research International-danışma değerlendirme kurulu

E.ÇALIŞMA ALANLARI

Kadın, kadın suçluluğu, evlilikte iletişim, problem çözme

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Ceza ve Tevkifleri Genel Müdürlüğü

Sayı : B.03.0.CTE.16.204.06.01-229/24102
Konu : Tez Çalışması

23/02/2011

ANKARA ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Sağlık Bilimleri Fakültesi)

İlgi : 14.02.2011 tarih B.30.2.ANK.0.28.00.00/14-302-57 sayılı yazınız.

Sosyal Hizmet Anabilim Dalı Yüksek Lisans programı öğrencisi Rumeysa AKGÜN'ün "Kadın Hükümlülerin Ceza İnfaz Kurumunda Yaşadıkları Sorunlar ve Başa Çıkma Tarzlarının Belirlenmesi : Çifteler Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Örneği" başlıklı tez çalışması kapsamında, Çifteler Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda anket uygulaması ve mülakat yapılması talebine ilişkin ilgi yazınız ve ekinde alınan anket soruları incelendi.

Söz konusu araştırmanın; belirtilen tarihler arasında adı geçen ceza infaz kurumlarında, kurumların belirleyeceği günlerde, kadın hükümlülerin rızaları alınarak, araştırma konusuyla sınırlı kalınması, ses kaydı ve görüntü alınmaması, çalışma sonucunun iki örneği ile CD'sinin de Genel Müdürlüğümüze gönderilmesi koşullarıyla, kurum görevlileri nezaretinde ve gerekli güvenlik önlemleri altında gerçekleştirilmesi uygun görülmüştür.

Ceza infaz kurumuna ait telefon numaralarından irtibata geçilerek kurumun çalışma kuralları hakkında bilgi edinilmesini rica ederim.

Nizamettin KALAMAN
Hâkim
Bakan a.
Genel Müdür

V. D. D. S. S.
R. A. S. S. S.
R. A. S. S. S.

Çifteler Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

: 0506 600 6331

Konya Yolu No:70 Beşevler 06330 ANKARA

Ayrıntılı bilgi için irtibat: T. ÇELEBİ Şb. Md.

Telefon: (0 312) 204 13 73-75 Faks: 223 60 07

e-posta: cte.adalet.gov.tr Elektronik Ağ: www.adalet.gov.tr

Evrakın 5070 Sayılı Kanuna göre elektronik imzalı aslına <http://vatandas.uyap.gov.tr/evrak> adresinden
pdfKwES - n00sKs9 - 62SDfSh - 9MpljU= kodu ile erişebilirsiniz.

1920

**ANKARA ÜNİVERSİTESİ
ETİK KURULU KARAR ÖRNEĞİ**

Karar Tarihi : 31/03/2011

Toplantı Sayısı : 55

Karar Sayısı : 220

220- Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü yüksek lisans öğrencilerinden **Rumeysa Akgün**'ün "Kadın Hükümlülerin Ceza İnfaz Kurumunda Yaşadıkları Sorunlar ve Başa Çıkma Tarzlarının Belirlenmesi: Eskişehir Çifteler Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Örneği" başlıklı yüksek lisans tezine ilişkin 15/02/2011 tarihli "İnsan Üzerinde Yapılan Klinik Dışı Araştırmalar Başvuru Formu" Etik Kurulumuzca incelenmiştir.

Yapılan incelemeler sonucunda **Rumeysa Akgün**'ün "Kadın Hükümlülerin Ceza İnfaz Kurumunda Yaşadıkları Sorunlar ve Başa Çıkma Tarzlarının Belirlenmesi: Eskişehir Çifteler Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Örneği" başlıklı yüksek lisans tezi araştırma projesinin, araştırma protokolüne uyulmak koşuluyla uygulanmasının etik açıdan uygun olduğuna oybirliği ile karar verildi.

ASLININ AYNIĞI

31/03/2011

Aynur AKAY

Genel Sekreterlik
Şube Müdürü